

14.964

V. 11.

JAMES REGÉNYTAR.

FENN ÉS LENN

REGÉNY

Irta

Herczeg Ferencz

Első kötet.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

Egyetemes Regénytár

Legkiválóbb hazai és külföldi regények
gyűjteménye.

50 kr.

Egy-egy kötet bolti ára
diszes piros vászon-kötésben

50 kr.

Minden kötet külön is megszerezhető és pedig
minden könyvkereskedésben.

Egy-egy évfolyam 18 kötetből áll.

Az Egyetemes Regénytár diszes piros köteteiben példátlanul olcsó áron, szép és jó olvasmányt ígértünk a magyar művelt közönségnek nyújtani, ma, mikor már e gyűjteményünkben 80 kötet regény jelent meg, melyek körülbelül 300,000 példányban forognak közkezen — bátran mondhatjuk, hogy ígéretünket minden tekintetben beváltottuk. Az óriási kelendőség egyszersmind fényes bizonyossága annak, hogy vállalatunk iránt, — melyről a sajtó is mindenkor elismeréssel nyilatkozott — a magyar közönség rokonszenvét a legnagyobb mértékben kiérdemelni sikerült.

Az eddig megjelent 80 kötetben — már magában véve is igen becses és szép házikönyvtár — előnyösen van bemutatva az újabb francia, angol, német, olasz, orosz, spanyol **s mi nekünk** a legfőbb, a hazai regényirodalom, a minden évfolyamban Mikszáth Kálmán szerkesztése alatt megjelenő **EGYETEMES REGÉNYTÁR ALMANACH** pedig valóságos tükrét adja a jelenkori magyar elbeszélő irodalomnak, — hozva minden kötetben 12—15 legelső magyar író tollából eredő új elbeszélést, rajzot.

Örömmel jelentjük, hogy a «Regénytár» V. folyama számára **Jókaitól** is sikerült egyik legújabb regényét megszerezni, — azt hisszük e körülmény

XII. AFÜLEMILE. Irta Petelei István.

AZ ARANY HAJTŰ. Irta George de Peyrebrune.

XIII. és XIV. NEM! Irta Wilkie Collins.

XV. VIOLANTA, regény, írta Eckstein Ernő, fordította Fái J. Béla.

XVI. SAJÁT KEZÉBE, regény írta Beniczkyne Bajza Lenke.

XVII. EGY CSONTVÁZ ELBESZÉLÉSE. Irta Manuel Gonzales.

XVIII. AZ ÚRI KÖRÖKBEN, regény, írta Hamilton Aidé.

II. évfolyam:

I. és II. A CROIX-MORT GRÓFNÖK, regény, és **A HATTYUDAL,** elbeszélés, írta Ohnet György.

III. és IV. ÉLŐ HALOTT, Hugh Conway regénye.

V. MEGÖLT LELKEK, regény, írta Margitay Dezső.

VI. AZ ÖZVEGY. Irta Feuillet Oktáv.

VII. VIII. MAGDUSKA ÖRÖKSÉGE, regény, írta Abonyi Lajos.

— **CSILLÁM-BRITA,** norvég elbeszélés, írta Boyesen, ford. Fái J. Béla.

IX. JUNG HELÉN, elbeszélés,

írta Lindau Pál, németből ford. és bevezetéssel ellátta Tábori Róbert.

X. és XI. SARAH GRÓFNŐ, írta Ohnet György, fordította Dr. Sziklay János.

XII. BALASSA BÁLINT, írta P. Szathmáry Károly.

XIII. és XIV. A MARQUISNÉ, regény írta Delpit Albert, ford. Fái J. Béla.

XV. ELSŐ SZERELEM. KIPKOP. Irta Turgenyev Iván.

XVI. A FÉSZEK REGÉNYEI. Irta Mikszáth K.

XVII., XVIII. TÁBORIPOSTA, regény, írta Carmen Sylva (Dito és Idem), ford. Fái J. Béla.

III. évfolyam:

I. és II. Ő AZ! Regény, írta Beniczkyne-Bajza Lenke.

III. és IV. A HITETLEN, regény két kötetben, írta Delpit E.

V. és VI. ALMANACH 1888. évre, szerkeszti Mikszáth Kálmán.

VII. és VIII. HOLDENIS META, írta Cherbuliez ford. Ambrus Zoltán.

IX. LÉG és FÖLD, KITÖRÖLT ÉVEK, két elbeszélés, írta Kazár Emil.

X. A TÁBORNOK ÚR FIA. A nevelő. Irta Groller Balduin, ford. Kaposi B.

XI. és XII. AKARAT. Irta Ohnet György. Ford. Tóth Béla.

XIII. és XIV. A LEGSZEBB HERCEGNŐ. Irta P. Szathmáry Károly. Történeti regény Mária Terézia korából.

XV. A FRESKOK. Irta Ouida.

XVI. BLAIZOT KISASZSZONY. Irta Uchard Mario.

XVII. EMBEREK. Irta Bródy Sándor. Elbeszélések.

XVIII. FEHÉR ÉJSZAKÁK. Irta Dosztojevszkij Tivadar.

eléggé bizonyítja ama ambíciózus törekvésünket, hogy az «Egyetemes Regénytár»-t nemcsak technikailag, hanem irodalmilag, tartalmilag is a legmagasabb színvonalra emeljük. Igazolja továbbá, hogy minden törekvésünk oda irányul: csak a **legjobbát és legkiválóbbat** nyújtani. **Jókai** regényén kívül ugyancsak az V. évfolyamban fogjuk még hozni **Mikszáth** egy kötetét s a pályázatunk alkalmával dicsérettel kitüntetett regényt stb., továbbá **Cherbuliez**, **Heyse**, **Feuillet**, **Ohnet** stb. legújabb műveit. Az eddig megjelent összes kötetek jegyzékét a következő oldalakon adjuk.

Köteteink ugyanoly időrendben és kiállításban fognak megjelenni, mint eddig: havonként egy teljes regény 1–2 kötetben, **jól olvasható szép tiszta nyomással, finom papirosra és diszes, piros vászonkötésben.**

Egy-egy kötet bolti ára 50 kr.

Minden kötet külön és bármely könyvkereskedésben megszerezhető.

Előfizetési ár postai bérmentes küldéssel:
20 kötetre 10 frt, 10 kötetre 5 frt, 6 kötetre 3 frt.

Az eddig megjelent négy teljes évfolyam vagyis — 72 kötet 4 diszes tokban 36 forintért, minden megjelent egyes évfolyam diszes tokban 9 frtért szerezhető meg.

Jegyzéke az eddig megjelent köteteknek:

I. évfolyam:

I. és II. **A BÁNYA**, **Ohnet**
Györgytől, ford. *Fái J. Béla*, két kötet.

VI. **A JUBILÁNSOK**, regény,
írta **Tolnai Lajos**, 1 köt.

III. **A LOHINAI FÜ**, elbeszélés
Mikszáth Kálmántól és **Egy**
Éjszakára Bezárva, vig beszély
Welten Oszkár német eredetije
után, egy kötetben.

VII. és VIII. **A KÉK FÁTYOL**,
francia regény, írta **Fortuné du**
Boisgobey, két kötet.

IX. **A HALÓTT**, regény, írta
Feuillet Oktáv.

IV., V. **BEATRICE HÁZAS-**
SÁGA, angolból, **Hugh Con-**
way-től (F. J. Fergus), két kötet.

X. és XI. **LISE FLEURON**,
írta **Ohnet György**, fordította
Fái J. Béla, két kötet.

5
EGYETEMES REGÉNYTÁR.

V. ÉVFOLYAM.

XI. KÖTET.

FENN ÉS LENN

REGÉNY KÉT KÖTETBEN

IRTA

HERCZEG FERENCZ.

ELSŐ KÖTET.

BUDAPEST, 1890

KIADJA SINGER ÉS WOLFNER KÖNYVKERESKEDÉSE

ANDRÁSSY-ÚT 10.

14.964/V. 11
~~24.895~~

Előszó.

Ki másnak is ajánlhatnám első regénykísérletemet, mint *anyámnak*? Az a jószágos, okos asszony bizonyára szemet fog hunyni könyvem gyöngéi fölött, valamint szemet hunyt már vagy egy könyvtárra menő megíratlan ostobaságom fölött.

Az olvasótól nem kívánhatok hasonló gyöngéd elnézést, azért jó is lesz, ha elmondom a „*Fenn és Lenn*“ rövid geneziséét, hogy legalább a felelősség egy részét elhárítsam azokra, kik velem szemben a felbujtó szerepét játszották.

Úgy volt, hogy az *Egyetemes Regénytár* szerkesztősége az 1889-ik év folyamán 1000 frankos regény pályázatot hirdetett.

A pályázat ösztönzött arra, hogy tollhegyre tűzzek egy tarka mesét, mely akkoriban föl-fölbukkant szemeim előtt, libbenő szárnyakon körülcsapongott, mondhatom: szinte üldözőbe vett. Megszületett a *Fenn és Lenn*.

4
A bírálók első sorban dicséretükkel tüntették ki pályaművemet, a díjat nem ítélték oda neki, mert a regény már külalakjánál fogva igen nagy volt, terjedelme nem felelt meg a pályázat föltételeinek.

Kiadóim fölszólítására újra átdolgoztam regényemet.

Ezzel az olvasó kezébe adom. Ha elsőszülöttömnek, — kitől végre sem tagadhatom meg teljesen apai gyöngédségemet, — ha elsőszülöttömnek, mondom, sikerül az olvasót egy estén át szórakoztatni: akkor betöltötte hivatását.

Budapest, 1890. évi február hóban.

A szerző.

I.

* várostól délnek hirtelen meredek hegyláncz szökik a zugó nádassal borított lapály elé, komor daczczal feszülve a végtelen rónának, mintha azt mondaná : Budától eddig te uralkodtál — itt véged van ! A róna hatalmas földhullámokat vet, aztán megtörten simul a hegy lábához. Az első hegyek mögött erdős kupok emelkednek lépcsőzetesen, míg végre egy a távolban kéklő gerincz szinfalként elzárja a láthatárt.

A rónára dülő sziklagerincz egy meredek csucsát csonka vártorony koronázza, reczés ornaival élesen furódva a déli ég mély korongjába. E torony messzi tájakat ural, uralma legitimitásának titka, — mint minden igazi legitimitásé — elvész a népvándorlás ködös homályában. Valaha őrszem volt az ország déli kapuján, mely nem egyszer döngött sulyos buzogánycsapások alatt, ha a Duna völgyéből feketén hömpölyögtek északnak idegen, keleti kalóznemzetségek pusztító árjai.

Később török bégek tanyáztak itt, az utolsó

bég emlékére keresztelte el a nép «Jó Ali tornyának». A várhegy mögött emelkedő magaslat «Török-köny» nevet visel. A nagy török tragédia itt egy békülekény akkorddal végződik: Ali, az utolsó magyarországi bég, kinek ereiben egy csepp folyt a böles kalifák véréből, e magaslatról áldotta meg Magyarországot, midőn a róna északi láthatárán felbukkantak a rettenetes Eugen herczeg vértesei: az ősz bég szeme könybe borult, a mint végigrévedezett a zöldelő tájon, melyről tudta, hogy mindörökké elveszett az igazhivők számára, aztán marcza spahijaival, szerecseneivel és karsu nyaku tevéivel utra kelt, Allah nevében, a felkelő nap irányában . . . Az izlam viláгурalmának zivataros fellege szétfoszlott, az utolsó béggel egy elkéssett ködfoszlány uszott keletnek, megaranyozva a költészet napjától. Jó Ali azóta már Mahomed paradicsomába költözött, hol fiatal hurik fogadták a vén leventét. A vár odafenn romba dőlt, de a várjobbágyok kunyhói lenn a völgyben gyarapodni kezdtek és ma hatezer lakosa van *Boros-Keve* mezővárosának.

A lakosok nagyrészt ama sziléziai gyarmatosok unokái, kiket Mária Terézia király telepített ide a hétéves háboru után. A város fásoros, egyenes utczaival, tágas tereivel és csinos

épületeivel kedvező benyomást tesz; a többnyire sárgára meszelt házak, tiszaságtól villogó ablakaikkal és rikitó, olajfestésű kerítésrácsaikkal a lakosság jólétéről és ideges rendszeretéről tanuszkodnak. Ha valamely idegen, kit a véletlen az ország eme félreeső zugába vetett, a város nevezetességei után tudakozódik, mindenekelőtt megmutatják neki a lendületes gót stilben épült templomot, aztán megbámultatják vele a megyeház oszlopos homlokzatát, végül a benszülöttek nem fognak megfélekezni arról, hogy figyelmét a «kastélyra» irányítsák.

A kastély tulajdonképen nem tartozik a városhoz, mert vagy tizenöt percz távolságra esik ettől, a hegy lábán kanyargó, nyárfasoros országut mentén. Egyébiránt semmiben sem különbözik mindama urilakoktól, melyek a mult század első felében, a magyarra fordított barok izlésben épültek. Tágas, komor épület, kettős tetővel, potrohos ablakrácsozattal és tulizmos homokkő kariatidákkal, — még a kertkerítés golyóbis oszlopai és a megszokott czi-mertartó griffek is feltalálhatók. Az oszlopos pítvaron és a kovácsolt vaserkélyen meglátszik, hogy későbbi toldás eredményei. Az urilak körül nagy kert terül el, melyen észrevehető, hogy évtizedek óta fűrészt és kertész-ollót nem látott, de éppen emez elhanyagoltatásának köszönheti egész báját.

A kastély meredek tetőgerincze felett a százéves szálfa egymás felé nyújtogatják lombos karjaikat; némely helyen a buja folyondár felkuszott a fakoronáig, hosszú indát bocsátva alá a magasból; a kastély mögött az ősi platánfák törzsei aggasztóan közelre dőlnek egymáshoz, lombozatuk sűrű kupolát képez, melyen csak elvétve szűrődik át egy-egy halvány napsugár. A titokzatos félhomályban egy kiszáradt szökőkút tritonjai fehérlenek s ha hébe-korba kíváncsi rigórikoltás nem zavarná az ünnepléses csendet, az ember azt hinné, hogy nappal is egy letűnt kor álmai kísértének a zugó vadenban.

Az idegen, ki véletlenül erre kocsizik, megtudja kevei kocsisától, hogy a kastély a Lovrich bárók tulajdona, kik utóbbi időkben csak elvétve néznek le családi birtokukra, különben pedig Bécsben szoktak tartózkodni állandóan. Az utas hamar észreveszi, hogy a jó keveiek csak azért látnak nevezetességet a kastélyban, mert előkelő zárkozottsága imponál nekik s mert megszokták, hogy lakóiban a mesés gazdagság és hatalom megtestesítőit bámulják.

Ha aztán a csalódás egy nemével fordul el a látottaktól, a szemben levő hegylejtőn egy nyaraló szökik szemébe, mely felkelti érdekét már azért is, mert vörös bádogtetejével, csinos erkélyével és kaczer, fehér ablakfüggönyeivel jóltevő ellentétet képez a

komor uri lakhoz. A kit érdekel, az megtudhatja, hogy ez a «Pogányvár», melyet tréfásan azért neveznek így, mert a boldogult Pogány Mihály építette a családjá számára. Ha beszédes a kocsis, hozzá fogja tenni, hogy uradalmi ügyész volt, a megboldogult a kit mindenki szeretett, mert jólelkű uri ember volt és sokat lendített a szegény emberek ügyes-bajos dolgán.

II.

Esteledett.

Boros-Keve a völgyben már árnyba borult, fenn a magasban, a Pogányvár kéményén, még egy elkésett napsugár siklott végig. A nyaraló alatti kertből, a nagy gesztenyefa tájékáról, vig kaczagás csengett fel. A fa egyik ágáról kezdetleges hinta függött alá, melyen patyolat jókedvükben ketten foglaltak helyet: egy körülbelől nyolcz éves fiu és egy leány, ki az iskolás leány és a fiatal hölgy közötti átmeneti korszakot élte.

A fiu a hinta deszkáján ült s nekipirult arcczal, merészen és mégis borzadva hasította a levegőt. A leány a deszkán állott s karcsu karjait magasra emelve fogta a kötelet, — a mint a hintát lendítette, nyulánk termete tökéletes szépségű vonalakban mozgott. Mindketten kaczagtak. Üde tava-

szi est volt, a gesztenyefa koronája illatos virágesőt hintett alá, mindketten fiatalok voltak, — ez végre is elegendő ok a kaczagásra.

— Magasabbra, Jolán! — könyörgött a gyerek hévvel.

— Nem lehet, Béni, a mama már türelmetlen lesz. — A leány ezzel kissé hátradőlt és keskeny lábaival iparkodott a lengő hintát megakasztani.

Béni titokban eviczkelő mozdulatokat tett; miután meggyőződött, hogy a hintát egyedül meg nem lenditheti, boszankodva vonta fülére matrósipkáját. E pillanatban váratlan tünemény vonta magára figyelmét.

— Jé, Jolán, nézd, egy néger fehér kalappal!

— Jé! szólt Jolán, csodálkozva a megjelölt irányban tekintve.

— Ez mulatságos, — jegyezte meg Béni.

Aztán mindketten kezüket szemük fölé emelve, erősen a hegyi ut felé tekintettek.

A hegyi uton, mely a nyaraló mellett elhaladva, a közeli Törökkut községbe vezetett, egy férfi alakja bukkant fel. Nem volt ugyan szerecsen, de sötétbarna arcza, mely a délővi ég alj hatására vallott, nem szégyenítette meg Béni képzeletét. Most letért az utról és a nyaralóba vezető fasort balra hagyva, egyenesen a gesztenyefa felé közeledett.

— Ki ez? Mit akar ez? — kérdezte Jolán halkán s megfedkezve arról, hogy a hintán áll, arcát karjára támasztotta és gyermekes kíváncsisággal figyelt a közeledőre.

Az idegen mosolyogva folytatta útját. Magas termetű fiatal ember volt, villogó fekete szemekkel, különben szabályos metszésű vonásainak a sötét arczsin s egy halántékán végig futó sebforradás bizonyos kihívó rutságot kölcsönzött. E hatást csak növelte az a gunyoros vonás a szemei körül. Finom öltözéke feltűnő szabásu volt, kabátja alatt egy selyeming puha gallérja látszott elő. Hanyagul, kissé szétvetett lábakkal járt, a mi különben csak a lovassági tisztek és tengerészek előjoga szokott lenni, mozdulatait bizonyos öntudatos, ellentmondást nem tűrő határozottság jellemezte.

A hinta előtt megállt, eldobta szivarját és levette puha, fehér kalapját.

— Itt vagyok!

Jolán zavartan szökött le a gyepre, Béni egyensúlyát veszítette és rémülten kapkodott a levegőben. Az idegen, miután nem kapott választ, egy hirtelen mozdulattal magához ölelte a leányt és habozás nélkül megcsókolta.

— Jézus Mária! — Jolán rémülten siklott ki karjaiból, majd néhány szökéssel a gesztenyefa mögé

hátrálva, lihegve nézett farkasszemet vakmerő támadójával.

— Tehát annyira megváltoztam, hogy már Jolán sem ismer rám? — kérdezte az kissé bosszankodva.

— Hogyan — te — te volnál? — dadogta a leány.

— Ki más?

— Te? Attila — Tila!

— Én magam.

A varázs meg volt törve. A fiatal leány előlépett a fatörzs mögül, összekulcsolta kezeit és éghéz emelte szemeit, mintha kérné az égiet, hogy saját érdekükben vegyenek tudomást a hallatlan eseményről, mely most a Pogányvár kertjében lefolyt.

— Ez nagyszerű — mondta aztán.

Nagyszerű egyébiránt is kedvencz kifejezései sorába tartozott.

— Semmi nagyszerűt nem látok abban, ha valaki elmegy és visszajön; de ha valaki néhány év múlva elfelejti legjobb barátját, az már szomorú.

Jolán kitörő örömmel nyújtotta mindkét kezét a megérkezett felé; most már áradt belőle a szó.

— Te, ez aztán a meglepetés! Már azt hittük, soha többé nem jössz haza. Merre is jártál mindennütt? Láttad már a mamát? Mit beszélek! hogy láttad volna? menjünk a mamához!

Béni meglehetősen bizalmatlansággal figyelte meg a történeteket. Most gyors fordulattal lekuszott a hintáról és sebesen iramodott a nyaraló felé, jelenteni, hogy történt valami — mi, azt még nem lehet tudni.

— Hogyan vetődtél ily váratlanul haza? — kérdezte Jolán, a mint ketten a nyaraló felé haladtak.

— Egy hónapja, hogy Londonba érkeztem. Eleinte az angol fővárosban akartam maradni, de aztán — Isten tudná hogyan — olyasvalami lepett meg, a mit honvágynak szokás nevezni. Hozzá még eszembe jutott, hogy van nekem egy kis bajtársam, ott valahol az alsó Duna mentén, és nagy kíváncsiság fogott el, mivé nőhetett ki magát az a borzas iskolás leány . . .

— A mint látod: tiszteletreméltó aggszúzzé — szolgálatodra! — szólt Jolán, csinos bókot csapva.

— Jól használtad fel az idődet, gyermek, meg vagyok veled elégedve.

Attila mosolyogva tekintett végig rajta. A leány igazán csinos volt. Okos gyermekarcza, melyre a nyári nap heve gyöngé, barna zománczot varázsolt, bájos ellentétet képezett szőke hajával, nyulánk, fiatal természet minden mozdulatában öntudatlan kecs jellemezte.

— Már azt hittük, — kezdé Jolán, kit Attila fürkésző tekintete kissé zavarba ejtett, — már azt hittük, örökre ott rekedtél valamelyik vad országban; de ugy-e, az ember nem feledi oly könnyen azokat, a kiket valaha szeretett?

— Láthatod, hogy nem.

— És hol voltál, mielőtt Londonba mentél?

— Zanzibarban.

— Zan-zi-bar! Oláhországban lehet?

— Nem, keleti Afrikában.

— Tudom már. Oh, én mindent tudok. Tudom hogy idegen országokat fedeztél fel, hogy híres ember vagy, a ki vízi lovakra vadászott és ezért az angol királynőtől rendjeleket kapott... Mindezt és még többet olvastam, az ujságokban. Egyszer azt is irták, hogy meghaltál.

— Reménylem, nem tartottál képesnek ily meg-gondolatlanságra?

— Nem lett volna szép tőled, ha annyira megszorítasz bennünket. A mama néha kissé sirt is utánad, de én nem, én csak boszankodtam. Szeretném is tudni, mi dolgod volt neked a nége-ekkel és a vízi lovakkal?

— Látod, — magyarázta Attila, — a dolog így áll: a térképeken Afrika közepén egy nagy fehér folt van; e folt azt jelenti — e folt nem

jelent semmit! Ez sok embert, boszantott már, újabb időben főleg a Central African Companyt boszantotta, mely aztán többek közt elküldött engem is, hogy nézzük meg, mi van ama fehér folt helyén . . . Nejossumig akartam menni, fájdalom, nem jutottam el oda, de meglehet, hogy más alkalommal oda is elérek!

— És azért, hogy Béni még több földrajzot tanuljon, érdemes volt annyira csúfá tenni a kezidet? Minő kérgesek! Szegény arcodat is hogy tönkre barnítottad!

— Ez onnan van, — magyarázta Attila jókedvűen, — mert a piros napernyőmet odaajándékoztam a kaukai királynak, kinek most trónmenyezet gyánánt szolgál. Frakkot is adtam neki. Ő még inget is kért, de ezt megtagadtam tőle, — a civilizáció művét nem szabad elhamarkodni. Pedig ha odaadtam volna neki, talán elértem volna Nejossumig . . .

Időközben felértek a nyaraló erkélyére, hol a nekibátorodott Béni jelentette, hogy Pogány néni mindjárt itt lesz. Pogányné, ki Béni zavart előadásából is sejtette a rejtélyes idegen kilétét, mielőtt mutatkozott volna, még hamarjában rendbe szedte magát. A rendbeszedés tulajdonképen csak annyiból állott, hogy új selyemkötőjét más új selyemkötővel

cserélte fel és hogy néhányszor izgatottan futott körül a szobában. Aztán megjelent az erkélyen hófehér kendővel kezében, örömtől sugárzó arccal. Az özvegy kissé elhizott, de még elég csinos asszony volt, leánya különben feltűnően hasonlított rá.

Az üdvözlés után, melynél a könnyen meginduló özvegy kissé sirt is, sorra kerültek a szokásos kérdések, aztán számot adtak egymásnak az utolsó évek eseményeiről. Pogányné hangja *fájdalmasan* csengett, midőn megemlékezett a boldogultról, *önéretesen*, midőn hangsúlyozta, hogy meglehetősen jó anyagi viszonyok közt maradtak vissza, és végre *büszkén*, midőn leányára mutatott, ki időközben «ugyancsak felcseperedett.»

Azalatt teljesen beesteledett. Az erkélyen kigyultak a széllámpák. Jolán kikereste a pohárszék feltett kincseit, nagy fáradsággal himzett abroszokat és a nehéz ezüstneműt, aztán — szokása ellenére — segített a csinos szobaleánynak a vacsora felszolgálásában.

Pogányék, Attila őszinte öröme, nem kívántak «útikalandokat» hallani; Jolán is megelégedett azzal a felvilágosítással, hogy Afrikában sok a szunyog és nagy a forróság. Béni, kit láthatólag sértett a mellőzés, melyet tapasztalnia kellett, felfordított

egy boros poharat, ezzel alkalmat adva Jolánnak, hogy kellően bemutassa a nap hősének.

— Ismered ezt a rossz fiut, Attila. A nagybácsi fia.

— Tíz közül a hatodik, — tette hozzá Pogányné. — Minden évben más jön hozzánk nyaralni.

Béni hamarjában kiszámította, hogy tíz év múlva ismét rajta lesz a sor . . .

— Egyike a híres Pogányfiuknak? kérdezte Attila.

A Pogányfiuk * váron, hol atyjuk keresett orvos volt, két dologról voltak híresek: először, hogy egyikük sem tudta könyv nélkül a fivéreinek nevét; másodsor, hogy felette ügyesek voltak a parittyák kezelésében.

A várhegy mögött felbukkant a hold korongja, az erkélyponyvához haragosan búgó bogarak verődtek. Attila szivarra gyújtott és kijelentette, hogy gyermekkorától ily jól nem találta még magát. Jolán tapsolt örömeiben és alkalmoszerűnek találta, hogy barátja kedélyére hasson.

— Ugy-e Tila, jó itt lenni? Ugy-e nem mégis többé vízi lovak után?

— Nem, évelődött az; — itt maradok, családot alapítok.

— Te — családot?

Jolán ez ötletet felette mulatságosnak találta.

Béni, ki nagynénje korholó tekintetéből azt következtette, hogy Jolán valami sikerült megjegyzést tett, hirtelen teli torokból hahotázni kezdett. Büntetésül feküdni kellett mennie.

Mikor Attila elbucsuzott a nyaralóból, hogy felkeresse szállását a városban, tíz órára járt az idő. Jolán az erkély korlátjához lépett és a távozó után hajolt.

— Mikor jössz fel ismét, Tila?

Attila visszafordult a lépcsőn és a korláthoz támaszkodott. Arcza érintette a leány kezét.

— Feljövök holnap.

— Jöjj korán.

Azzal kezét fogtak.

Csillagos éj volt, Attila lábai előtt szabályos fénypontok jelölték a város kivilágított utcáit. Az éj sötétjéből apró szentjánosbogarak villantak elő. Fény a magasban, fény a mélyben, fény mindenütt.

III.

E század elején Lovrics Lázár volt a délvidék leghatalmasabb sertéskereskedője. Csordáit a Tiszában és Dunában usztatta, hajcsárai tilinkózva bandukoltak Rácország szívéből ős Budaváráig. A nép Pokrócz Lázárnak nevezte, válogatott gorombaságai

miatt, melyeket csodálatos hidegvérrel vagdalt mind-azok fejéhez, kik kénytelenek voltak vele érintkezni. Pokrócz Lázár azon a vidéken, mint elvont fogalom, ma is él, jelentve a pokrócz gorombaság mellett a mesés gazdagságot és durva pénzgőgöt. A napóleoni hadjáratok sok sertést fogyasztottak és Pokrócz Lázár még Waterloo bekövetkezte előtt mondhatta természetes éltepárjának: Anyjok földesur lesz a fiadból!

És a fiuból, Lovrics Vazulból, földesur lett. A Törökkuthy gróftól, kik Törökkutat és Kevét birták, harmincezer sertés árán, nemesi joggal megvette a kevei uradalmat kastélyostul. Pokrócz Lázár fia kastélyban lakott, igazi, duplatetejű kastélyban.

Kezdetben csak nagynehezen tudta magát beleélni a földesur szerepébe. Főélvezete abban telt, hogy kabát nélkül kikönyökölt az oszlopos pitvar alá. Hébe-korba kihozatta Kevéről a rokon Lovricsokat, földhöz ragadt szegény ördögöket, megbámultatta velük kertjét és kastélyát, üvegcsillárait és mandolafáit, ha aztán majd megpukkasztotta őket az epés irigység, üres kezekkel szélnek kergette.

Mikor asszony került a házhoz, — egy öreg granicsár hadnagy leánya, — megváltozott sok minden. A nők könnyen szabadulnak a parvenu-illattól, s Lovrics is lassanként beletalálta magát az uri semmitemvés technikájába.

Egy nap csodálatos hír járta be a vidéket: Lovrics Vazul hétágu koronát kapott, Pokrócz Lázár fia ezentul «kevei Lovrich báró» lesz — «a közügyek terén, de főleg a mezőgazdaság emelése érdekében szerzett érdemei elismeréséül...

Lovrich bárónak két gyermeke volt, «Iván báró» és «Sarolta bárónő» — mint maga szokott őket nevezni.

Mire a fiatal Iván báró a bécsi Teréziánumból, hol nevelkedett, ismét lejött atyja birtokára, kitünt. hogy néhány év alatt megtette azt az utat, melyet a vármegye főnemessége a mohácsi vész óta megtett. Pokrócz Lázár unokája tökéletes gentleman volt. Jól ruházkodott, beszélt jól francziául és kevésbé jól angolul, telet már Párisban, nyaralt Londonban, érdeklődött lovak és színésznők után, megtudta különböztetni a telivért a félvértől, a St.-Julient a Cliquottól, a sertésbőr szivartárczát a borjubőrtől. Kocsija néha szelsebesen robogott végig Keve utczáin, a szegény Lovricsok, kik időközben nagyon felszaporódtak, most már nem utánozták a malaczvisongást, (mint ezt még atyja láttára tenni szokták), hanem lerántották süvegüket. E szögletes arczu, komor tekintetű ifju, ki magas bakján előrehajolva figyelt telivéreire, már nem volt vér az ő vérükből, hanem egy felső, idegen réteg tagja.

/

Időközben a kastély is nagy változáson ment át. A pitvartetőről eltűnt a kék mázolás s a hivalgó aranyczimer, az utóbbit faragott kőczimer pótolta. A sorfalba nyomoritott bokrok és a szögletesre nyírt fák kedvük szerint nőhettek. Az öreg Lovrich Vazul feleségével a kastély hátsó szárnyába hurezolkodott, honnan csak ritkán jött elő a «charmant garçon-menage-ban» gyönyörködni, melyet gyermekei vittek. A megyei birtokosok, főleg pedig a leányos anyák, csodálkozva kérdezték egymástól, hogyan ismerhették ennyire felre Lovrichékat? A huszártisztek, az udvar-képesség tavaszának eme fecskéi, gyakorlataik közben be-betértek a kastélyba.

Évek multak. Iván báró megnősült, neje Zalkovszky-Zelenka Adelaid hercegnő volt... A «hercegnő» czimet különben nem kell tulságosan komolyan venni, Zalkovszky Adelaid egy lengyel családból származott, mely már a Jagellók kora óta mesalliance-akból táplálkozott. A hercegnő rokon-szenves és szép asszony volt, ki férjét ki nem állhatta és mindvégig meg volt győződve, hogy a tulvilágon martyrkoronát fog kapni, mert feláldozta magát családjáért. E házasság kétségkívül emelte a Lovrichok tekintélyét. Iván báró, ha nejéről beszélt, mindig «a hercegnőnek» nevezte. A házasság sokáig gyümölestelen maradt, midőn tizedik évében a herceg-

nőnek leánya született, ez az anya életébe került. A leány anyja után Etel nevet nyert, — vele még találkozni fogunk.

Iván báró nővére, Sarolta, már meglehetősen érett szépség volt, mikor férjhez ment. Addig is sok gondot okozott családjának és a vármegye pletykáinak. A Sarolta bárónőről terjesztett mendemondákban egy Kun Attila nevű fiatal, csinos mérnök játszott szerepet, ki a kevei csatornázási munkálatokat vezette és, miután Lovrichék csatornázásnál érdekelve voltak, hosszabb ideig volt a kastélyban szállva. Midőn a mérnök hirtelen elvesztette állását, ebben mindenki ama kósza hírek megerősítését látta. Tény, hogy Kun még sokáig tartózkodott foglalkozás nélkül a városban, tény, hogy Sarolta bárónő, ki teljesen letett régi kevélységéről, ez idő alatt sokat járt-kelt a városban. Végre Kun eltűnt a vidékről és Saroltát nyakra-főre férjhez adták Törökkuthy grófhoz. A gróf egy ősrégi, de már a forradalom előtt tönkrement család utolsó sarja volt; betegeskedése miatt kénytelen volt oda hagyni a katonai szolgálatot; — egyebiránt csak *egy* kifejezett egyéni vonása volt: mindig és mindenütt unatkozott. Mikor most nejével kezébe adták az adósságmentes törökkuti uradalmat, meg volt győződve, hogy hallatlan szerencsét csinált.

Saroltának fia született, ki a keresztségben

Agenor nevet nyert. Törökkuthy gróf nemsokára rá tudóbajának áldozata lett.

A gróf halálával a város pletykái ismét működésbe léphettek: Kun, a sokat emlegetett mérnök újra feltűnt és ezuttal mint a törökkuti uradalmak igazgatója nyert alkalmazást. A közönség végre ezt is megszokta és a Lovrich család is szemet hunyt a dolog felett, talán, mert főuri gondolkozását nem sértette tulságosan a lappangó botrány, mely végre is csak a nyárspolgáriás illemszabályok megvételése volt.

A lappangó botrány nyílt botránnyá vált, midőn egy nap kitűnt, hogy az özvegy titokban megesküdött jószágigazgatójával. Iván báró dühöngött, még az öreg Vazul is előkereste atyai átkának tompa nyilait. Kunéknak el kellett hagyniok a törökkuti uradalmat, mely a kis Agenor örökét képezte. Boros-Kevére költöztek, hol szűk viszonyok közt, szigorú visszavonultságban éltek. Midőn az öreg Vazul meghalt, — Iván báró esküdözött, hogy a mesalliance ölte meg, — kitagadta leányát.

Kunnénak, mint szokás mondani: nem volt szerencséje a férjeivel; második férje, rövid idővel rá, hogy neje egy fiuval ajándékozta meg, ki atyja után Áttila nevet nyert, lovaglás közben felbukott lovával, agyrázkódást kapott és belehalt. Az özvegy

és Iván báró sokkal inkább meghidegültek már egymás iránt, minthogy köztük kibékülés jöhetett volna létre. Kunné tehát megmaradt a városban. Férje végzete balesete óta a Lovrichok családi betegségének, a szivtágulásnak tünetei kezdtek rajta mutatkozni; a még mindig szép asszony halálos betegségével arányban nőtt lángoló gyűlölete a «kastélybeliek» iránt és rajongó szeretete fia, Attila iránt.

Midőn Kunné hirtelen meghalt, Iván báró megjelent ravatalánál. A báró kissé meg volt indulva és magával vitte a nyolcz éves Attilát a kastélyba. Most már három gyermek volt a kezén: Törökkuthy Agenor, Kun Attila és saját leánya Etel. Legjobban volt megakadva a kis Attilával. A báró elhatározta, hogy a fiúnak szerény vagyoni viszonyaihoz és jövő társadalmi állásához mért polgári nevelést fog adni, — a polgári nevelés természetével azonban sehogyszem tudott tisztába jönni. Végre egy szerencsés ötlete támadt. Tapasztalta, hogy a fiu az uradalmi ügyészhez, Pogány Mihályhoz, különös ragaszkodást tanusít: Pogányék aldott jó emberek hírében állottak, a báró tehát rájuk bízta a fiut «polgári nevelés» czéljából — természetesen kellő kárpótlás mellett.

Igy került Kun Attila a Pogány családba, hol csakhamar elfeledtették vele, hogy árván maradt a világon. A «polgári nevelés» annyiban állott, hogy

Pogányék versenyezve kényeztették a fiut, kiben mindig a földesurék gyermekét látták.

Attila, miután elvégezte középiskoláit, Iván báró határozott kívánságára tehnikai pályára készült. «Legyzen az, a mi az apja volt,» mondta a báró, ki ebben a tragikai igazság egy nemét látta. A fiatal ember elnyerte a mérnöki oklevelet, nagybátyja ekkor mozgásba hozta magas összeköttetéseit és kinevezette öcscsét a kevevidéki szabályozó vállalatához. Attila nem tudta méltatni a báró nagylelkűségét. Egy csodálatos, félig alázatos, félig gunyoros (a báró szerint pedig szemtelen) levélben értesítette «méltóságos nagybátyját», hogy nincs szándékában a felajánlott állomást elfoglalni, — sem kedve, sem tehetsége nincs egész életén át «vágányon gördülni», a bárótól pedig csak egy szivességet fogad el: hogy az minél kevesebbet törődjék vele a jövőben, egyben felmenti őt gyámatyja kötelességei alul is. Ez elég világosan volt mondva. A száraz hangon irt sorokból is elővillant az a mély gyűlölet, melyet Kunné örökségképen hagyott fiára.

A fiatal mérnök, engedve kalandos hajlamainak, egy délamerikai vasut-építő vállalatához szerződött. Az öldöklő égalj, melynek hatása alatt társai sorra dőltek, végre megtámadta az ő egészségét is. Kun ekkor bucsu nélkül ott hagyta munkáját és elment

Kairóba gyógyulni. A véletlen úgy akarta, hogy itt megismerkedjék a híres Sidneyvel, ki a Central-African-Company megbízásából ekkor készült harmadik felfedező útjára. A két ember megtetszett egymásnak, és Kun, ki testi ruganyosságával ismét visszanyerte régi vállalkozó kedvét, habozás nélkül követte Sidneyt felfedező útjára. Az expedícióval együtt jó ideig teljesen nyoma veszett. «Elzüllött», mondta Iván báró a meggyőződés hangján. Hónapok múlva az angol lapok kalandos híreket közöltek az expedíció sorsáról. Sidney társainak egy részével szomjan vészett, de az életheen maradottak, egy Kun nevű fiatal ember vezérlete alatt, csodálatos vakmerőséggel nyomulnak a fekete földrész szívének. Ismét egy fél év múlva szórványos hírek érkeztek Afrika belsejéből, melyek az utazók legyilkoltatásáról beszéltek. «Mondtam, ugy-e?» szólt ekkor Iván báró, bár nem mondott semmit. A hírek ismét ellentmondásra találtak, hosszú ideig titokzatos homály fedte az expedíció sorsát, míg végre kétséget kizáró bizonyossággá lett, hogy Kun él és fényesen oldotta meg Sidney feladatát. A felfedező, ki szaktudósok állítása szerint forradalmat idézett elő Középfrika földrajzában, nemsokára Londonba érkezett, hol a tudományos világ sietett őt kitüntetéseivel elhalmozni. A földrajzi társulat megválasztotta tagjának, mit a

lapok azon megjegyzéssel vettek tudomásul, hogy Kun a nagytekintetű társulatnak, fennállása óta, korra legifjabb tagja; a királyné pedig a felfedezők aranyérmével tüntette ki. Mikor Iván báró ezt megtudta, nyugodtan mondta: «Persze a Lovriéh-vér!»

IV.

Kun Attila mindennapos vendég lett a Pogányvárbán. Tulajdonképen azon szándékkal kereste fel hazáját, hogy itt visszavonultságban rendezze az anyagot ama nagyobb szabásu műve megírásához, melylyel a tudományos világ előtt beakart számolni utazásai eredményéről; a jegyzetek és naplók azonban egyelőre még a hatalmas bőröndök mélyén pihentek, sem ideje, sem kedve nem volt a munkához. Egy neme a reakciónak volt ez, a sok évi fáradsalmakra és tanulmányokra. Jolánnal ott kezdte ismét a régi barátságot, a hol hat évvel azelőtt félbehagyták, s most mindketten vetélkedtek a gyermekkori mulattató ostobaságok felelevenítésében. Bénivel hárman szoros dacz- és védszövetséget kötöttek, mely hangos működésével betöltötte a szomszédos hegyeket, felforgatta a házirendet és melynek hatalma előtt még Pogánynénak is meg kellett hajolnia.

— Három fiatal darázs, mely ifjúságának nap-

fényében zümmög, — mondta a látogatóba jött Pogány doktor.

Béni el volt ragadtatva új czimborája által.

— Ez aztán a ficzkó! Ez tud banni a parittyával!

Pogánynéra, ki különben is maga a gyöngéség volt a «gyermekekkel» szemben, feltétlen hatással volt az az ellentmondást nem tűrő határozottság, melylyel kedvencze fellépett.

— Lássá, édes Attila, — jegyezte meg egy izben, — maga mintha elkényeztetné Bénit . . .

— Az ilyen gyerek arra való, hogy kényesszük.

— Lássá, édes Attila, Jolán egyre futkos a hegyekben, pedig már nem is gyermek . . .

— Ráér otthon ülni, ha táblai bíróné lesz.

Jolán zokon vette a «táblai bírónét», mert tudta, hogy ez egyedüli udvarlójára, Kálvály Kálmán törvényszéki jegyzőre vonatkozik. A jegyző hébe-korba fel szokott látogatni Pogányékhoz, kiket már gyermekkorra óta ismert. Csinos, szőke, örökké mosolygó, gondosan öltözködő fiatal ember volt, ki nek egész ambíciója arra irányult, hogy majd egyszer a törvényszéki elnök nyugdíját élvezhesse.

Jolánnak azelőtt hízelt a tudat, hogy Kálvály, kihez a kevei leányos anyák annyi reményt fűznek, őt már nagy leányszámba veszi; mióta azon-

ban Attila megérkezett, egészen más szemekkel nézte a jegyzőt. Szinte iparkodott magát barátja előtt mentegetni.

— Tudod, Tila, ez a Kálváry már fiu korában is olyan kiállhatatlan finyás és gondos volt, mint most. Emlékezem, te néha átnyaláboltad ledobtad a fübe és addig hemperegtél vele, míg ő is olyan borzas és kuszált nem lett, mint minden rendes gyerek ; — ma is egyre lestem, hogy mikor fogod már meghempergetni

Egyszer Attila szeme megakadt a várromon.

— Gyermekek, oda nekünk egyszer fel kell másznunk.

Jolán és Béni tapsoltak örömükben. Még soha nem voltak fenn, — a mama nem engedte meg, de Attilának bizonyára megfogja engedni, hisz Attilának meg van engedve minden.

A három barát másnap délután utnak indult a várhegy felé. A nyaraló feletti szőlőkben Sobri, a komondor, mint negyedik csatlakozott hozzájuk. Az idő kedvező volt. Béni, kire Jolán kabátkáját bízta, boldogságban uszott és azzal adott örömének kifejezést, hogy nagy ívekben megelőzve a többieket, versenyt futott Sobrival.

A ut hosszabbra nyult, mint gondolták. Fél-órai erős gyaloglás után csak a völgy fenekére ér-

tek, mely elválasztotta a Pogányvárt a várhegytől. Attila műértően szemlélte a hegyet, mely most imponáló nagyságban emelkedett előttük.

— Jó fél óra kell, míg felérünk. Béni feltűnően csendes lett és fáradtnak látszott; alig haladtak husz lépést a meredek lejtőn, leült a fűbe és szomorú arczczal jelentette ki, hogy ő nem mehet tovább, — mindkét lába el van törve. Attila lehajolt hozzá: bizony ez nem tud felmenni a romig. Jolán kétségbeesett arczot csinált és lemondással tekintett a hegyre.

— Sejtettem, hogy nem fogok oda felmenni soha! — mondta busan. Attila tanakodva tekintett körül, aztán a fiuval karján gyorsan neki vágott a völgynek, Jolán utánuk futott. A völgyön ér huzódott át, partján vizimalom kelepelt, a házikó ajtajában öreg anyóka ült.

Az öreg asszonyra bizták Bénit, szívére kötve, hogy ne eressze a fiút a vízhez, tüzhöz, a kelepelő malomkerékhez és egyéb veszedelmes dolgokhoz. Béni megnyugodott sorsában és csak arra kérte őket, ha találnak egy «kicsi kis sast» odafenn, hozzák el neki. Azzal ketten újra neki indultak a hegynek; Jolán néhány lépés mulva megállt.

— Egyedül menjünk fel? kérdezte.

— Már csak azért is, hogy sejtelmetet meg-

hazudtoljuk. — De hát — illik ez? Illik! e szót most hallotta Attila első ízben barátnőjétől, boszusan nevetve fakadt ki: «Épen az kell még, hogy ily iskolás leány olvassa fejemre az illemtant!»

Jolán kissé felbigyesztette ajkát, aztán kísérőjével utnak indult.

— A várrom gyermekkorom óta sokat foglalkoztatta képzeletemet, jegyezte meg utközben. Nem jártam még fenn, de gyakran órákon át epedve néztem a szürke falakat. Azt képzeltem, hogy odafenn a magasban csodálatos, mesés lények tanyáznak; — e lényekkel sokat foglalkoztam s meg voltam győződve, hogy ők is ismernek engem s befolyást gyakorolnak sorsomra. Néha álmodtam is velük. Most is kissé izgatott vagyok, mintha valami rendkívüli dolognak kellene velem történnie...

Az ösvény összeszorult, úgy hogy hem-mettek egymás mellett. Attila ez alkalommal egy tapasztalással gazdagodott, hogy Jolánnak remek lába van. A leány, ki előre ment, néha megállt, hogy lélekzetet vegyen; ilyenkor sápadt mosolylyal tekintett vissza barátjára.

Végre felértek a várhoz. A kapu düledező bolt-hajtásán át a várudvarra léptek, melyet óriási faltör-melékek fedtek, egy résen át beléptek Ali tornyába. Jolán félénken hökkent vissza a hűvös szellő elől,

mely a torony homályából áradt, aztán Attila kezét fogva belépett. A szellemek, melyekkel képzelete megnépesítette a romokat, nem mutatkoztak, de Jolán érezni vélte leheletüket. Miután átbujtak minden bolthajtáson és megmásztak minden bástyát, a közfalnak a rónára néző ormára telepedtek.

Mindketten hallgattak; lassanként bizonyos emelkedett hangulat vett rajtuk erőt, mintha elmúlt századok lehelete érintené arcukat. A nagy torony fülkéiben szél üvöltött, reczés ormai közül toronyi fecskék raja keringett felénk vijjongással. Alattuk színes térkép gyanánt terült el a végtelen róna, sárga országutaival, kékes erdeivel és szürke vízfolyásaival. Ugy érezték magukat, mintha szabadon lebegnének, szédítő magasságban, a kék űrben.

Délen ezüstszalag csillogott a napban. A Duna! Nem többé az illedelmesen áthidalt és megszabályozott szőke gyermek, hanem a férfiuvá izmosodott Danubius, ki vállán hordta nagy Szolimán gályaraját és látta lobogni Rozgonyi Czeczil «tengerzöld ruháját». Az ősi Danubius, ki keblére ölelte a szőke Tiszát s a zöldszemű Szávát és most ujjongva hőmpolygeti örök habjait keletnek, anyja, a Fekete tenger ölébe . . . A Duna feletti fensikon zajlott le, a hagyomány szerint, a hún tragédia utolsó felvonása: Attila király árvái ott küzdöttek végig az utolsó

hún csatát, mielőtt leventéikkel örökre letűntek a világtörténelem színpadjáról.

Attila megszakitotta a csendet.

— Sajátságos, hogy a középkor nagy és apró zsarnokai rendesen magaslatokon tanyáztak, pedig semmi sem alkalmasabb arra, hogy az emberben saját törpeségének tudatát ébren tartsa, mint ily nagyszerű kilátás.

Jolán a táj egyes pontjait kezdte magyarázni.

— Ez itt a Törökköny — ott van Törökkút községe — a kastély teteje kilátszik a fák közül — ez a hegy alattunk, túl a szakadáson a Bagolykő, tetején sajátságos, könyvalaku sziklák hevernek egymáson —

— Csodálnám, — szólt közbe Attila, — csodálnám, ha a Bagolykőnek nem volna meg a maga mondája; szokatlan alakjával szinte kihívja a nép képzeletét.

— Nem ismered a könnyelmű asszonyok mondáját?

Attila nem ismerte. Jolán kissé gondolkozott, aztán elmondta meséjét.

— A pogány időkben, mikor a kopár hegyeket még ősi rengeteg fedte, lakott a várban egy kegyetlen török basa, kinek hét lófark volt a címerében és a kinek a nevét elfelejtettem. A basa

nem szeretett senkit és semmit a világon, csak a tizenkét kis fiát. Ezekből tizenkét török basát akart nevelni, hogy irtsák a keresztényeket. Volt a basának még tizenkét szép felesége is, de ezek nem szerették az urukat, mert féltek a tüskés szakálától és mert könnyelmű asszonykák voltak.

Egyszer a basa alkonyatkor vadászatról jött haza; mikor ellovagolt a Bagolykő alatt, a szikla ormán egy nagy baglyot látott kuporogni, mely egyre forgatta sárga, nagy szemeit.

— Óh te csuf bagoly! — kiáltott fel a tüskés basa. A bagoly azonban boszorkány volt és e naptól fogva halálos ellensége lett a basának, mert ámbátor vén és rút bagoly volt, mégis hiú volt a szemeire. Azóta alkonyatkor gyakran lehetett látni, a mint ide-oda tipegett a Bagolykő tetején, mérgesen forgatva szemeit és rázva tollas karjait a vár felé. Ha aztán leszállt az éj, fellendült a magasba és nesztelenül kerengett a vár bástyái körül, — de az örök résen voltak és éles lándzsáikkal utána dőfték.

Egy nap a tüskés basának kedve támadt háborúba menni. Ekkor maga elé parancsolta a tizenkét feleségét, gondjukra bizta a tizenkét fiát és megesküdött a prófeta szakálára, hogy kiirt a várból minden asszonynépet, ha fiaiban kár esik. Azzal harczosaival elvágtatott.

Naplemente után az asszonyok kiültek a vár fokára és nézték a csillagos eget. Néha egy-egy csillag elunta magát és sziporkázó ivben futott le a völgybe. Az öreg keresztény remete hálókat feszített a nádasban és felfogja a leesett csillagokat, mondták az asszonyok, aztán kedvet kaptak meglesni az öreg varázsló éjfeli munkáját. Kiosontak a várkapun és lefutottak a völgybe. Ezt észrevette a boszorkány odaát, lopva átrepült a várba, ott kiszedegette a tüskés basa tizenkét fiát a bölcsőkből és csőrében átvitte sziklaodujába. Itt levágta a szegény kis pogányokat, megsütötte és feltálalta a nagy farkasnak, ki minden éjjel feljött hozzá a zsombékból, mert szeretője volt...

Jolán e pillanatban hirtelen félbeszakította meséjét és rémülten sikoltott fel, mintha a zsombék farkasa csattogtatná rá a fogát. Attila felszökött helyéről és elkapott egy fiatal vércsét, mely eddig észrevétlenül lapult lábaiknál a törmelék alá s most hosszú verébugrásokban iparkodott szabadulni.

— Szerencsénk van, — mondta, megvan a kis sas Béni számára — Azzal letépte kalapja szallagát és megkötötte a madár lábát; Jolán a vércsét vállára ültette, Attila pedig ismét leült a leány lábaihoz.

— Ott hagytuk el mesédet, hogy a zsombék farkasa vacsorázott...

— Igen, — folytatta Jolán, a farkas megette a tizenkét fiúcskát. Mikor a tizenkét anya hajnalban fáradtan és lihegve ért fel a várba, üresen találták a bölcseket; — erre nagy sirásra fakadtak, mert fiatalok voltak és nem akartak meghalni.

Csakhamar megjött a tüskés basa is csatlósaival és a lándzsahegyre tűzött emberfejek mutatták, hogy győzelmes háborúból jön. Először is fiait kérdezte. A könnyelmű asszonyok zokogva borultak térdre és elmondták, hogy mig ők aludtak, valaki elvitte a gyermekeket. Ki vitte? kérdezte a basa vérben forgó szemekkel. A könnyelmű asszonyok siránkozva tépdesték hajukat és egyik a másiktól kérdezte: ki vitte? ki vitte?

A tüskés basa éktelen dühre gerjedt és fel-emelt csákánynyal rontott nekik, megkergette őket az udvaron, végig a bástyákon, fel a nagy torony tetejére. Itt magukra retesztették a csapóajtót. Az ajtó döngött üldözőjük csákánycsapásai alatt, végre beszakadt és a résen feltűnt a dühöngő tüskés feje. A könnyelmű asszonyok tudták, hogy végórájuk ütött, összefogózkodtak és levetették magukat a mélységbe. A basa lehajolt utánuk és gúnyosan kiáltotta alá: Ki vitte?

— Ki vitte? — kérdezte vissza tizenkét hang, — mert a könnyelmű asszonyok nem zuhantak a

sziklákra, hanem karsu madarakká változtak át és nyilsebes ivekben hasították a levegőt.

Azóta sok száz év mult el, de a könnyelmű asszonyok még egyre kerengnek a vár körül, ijedten kérdezve egymástól: Ki vitte? Néha odalapulnak a falak hasadécaihoz és kémlelik, odabenn vannak-e a fiaik? Néha sűrű rajba verődve, átszállanak a Bagolykörre, ha ott egy-egy nagyfejű bagolyra találnak, mely mérgesen tipeg ide-oda, üldözőbe veszik és haragosan visitják: ez vitte! ez vitte!

— Mi a tanulsága mesédnek? — kérdezte Attila, mikor a leány elhallgatott. Jolán kissé gondolkozott.

— Az, hogy a kinek felesége és gyermeke van, az ne kószáljon idegenben, hanem őrizze szépen a tűzhelyét.

Attila kaczagott. — Jól véded nemedet — igazi asszonylogika. Van különben mesédnek más tanulsága is: Boros-Kevén a tüskés basa tizenkét feleségével még nem halt ki a könnyelmű asszonyok nemzetsége, mert, lám, a fecskék időközben felszaporodtak sok százra . . .

Jolán nem felelt, hanem elgondolkozva figyelt a mélységbe.

— Mily szokatlan, hogy a kastély ablakai nyitva vannak, — jegyezte meg végre, kezével a

rónára mutatva, hol a Lovrich-kastély csinos gyermekjátékként állott. — Ez azt jelenti, hogy a földesurék megjöttek Bécsből.

— Éppen az kellett még, — szólott Attila kedvetlenül.

— Meg fogod őket látogatni?

— Nem, — volt a rövid válasz.

— Ismered Etel bárónőt? — faggatta Jolán tovább.

— Nem ismerem, nem is vágyódom e szerencsére.

— Oh, Attila, ha tudnád minő szép! Ha a váron átkocsizik, olyan büszke, mint egy királynő; — ha én férfi volnék, oh, én utána bolondulnék.

Attila alig ügyelt e szavakra, hanem állát tenyerébe támasztva, figyelmesen nézett barátnője arczába, melyet a nagy szalmakalap piros karimája izzó dicsfényként övezett. A leáldozó nap apró fénypontokat rajzolt szeméibe. A fiatal embernek eszébe jutott egy festmény, mely Ingeborgot ábrázolja a sziklán, Frithiof kedvencz sólymával vállán.

— Tudod-e Jolán, hogy te csinos leány vagy? — kérdezte egyszerre, minden bevezetés nélkül, aztán, hogy szavainak hatását mérsékelje, mosolyogva tette hozzá: — Kálváry erre bizonyára kész volna esküt tenni...

Jolán felszökött helyéről és szemeit égnek emelve, váratlanul, daczos elkeseredéssel mondta: — Én is szeretnék gazdag, kevély bárónő lenni!

— Ugyan? — kérdezte Attila kellemetlen meglepetéssel. — Hogy szép ruháid, lovaid és udvarlőid legyenek? Óh te — iskolás leány!

Jolán e közben gyors szökéssel fentermett a bástya fokán és odalépett a kőpárkányhoz; Attila rémülten felugrott és rákiáltott, mint egy neveletlen gyermekre szokás: — Jösz le rögtön? Te! — Leesel!

A leány, ki egy zerge biztonságával állott a szédítő mélység felett, nem ügyelt rá, hanem ki nyújtotta karjait a róna fölé.

— Ej, — mondá, ha mindaz a mit látok, a föld, a víz, a kastély, a város az enyém lenne. Akkor a férfiak mind előttem térdelnének és imádnának...

— Jolán, te bolond vagy, komolyan megharagszom, ha nem jösz le. . .

— Ne nyulj hozzám, mert fellendülök a magasba. Én tudok repülni.

Attila visszafojtott lélekzettel nézte, de nem volt bátorsága hozzá közeledni.

— Képzeld, hogy úgy volna, a mint egyszer megálmodtam — szólt a leány; — a kastély, a

föld, a város, minden, minden az enyém, — gazdag és hatalmas vagyok, — és te térdelj le előttem . . .

— Legyen már eszed, te kis bolond !

— Nekem nincs eszem, és ha le nem térdelsz rögtön, komolyan elrepülök a fecskékkel ; te aztán egyedül mehetsz haza. Elrepüljek ? egy . . . kettő . . .

A leány Attila lábaihoz dobta nagy szalmakalapját, miközben haja a vállára omlott, azután kezeit fején összefonta és lassan ringatta magát bokáin. A vércse csapkodott a szárnyaival.

— Letérdelsz ? egy . . . kettő . . .

Attila nem tudta, hogy nevéssen-e vagy mérgeződjék. Miközben egyik térdével a fűvet érintette, kérlelő hangon mondta : — Jolán, édes Jolán, ne légy gyermek, — ha bajod történik utánad ugrom.

A leány édesen mosolygott.

— Igazán megtennéd ? Ne félj, nem foglak szavadon. Nem járja, hogy egy *ilyen* ember egy falusi libáért meghaljon. Ne félj, ha le esem is, azért nem halok meg, — a könnyelmű asszonyok Ali tornyán fecskékké változnak. És én könnyelmű asszony vagyok, mert gazdagságra vágyódom, a kis fiamat pedig ott hagytam az öreg boszorkánynál a malomban — ki vitte ? ki vitte ?

Attila villogó szemekkel követte a leány minden mozdulatát ; most egy hirtelen szökéssel fen-

termett a bástyán, megragadta Jolán karját és haragosan, majdnem durván lerántotta helyéről. A leány fájdalmasan felsikoltott és elesett volna, ha két izmos kar fel nem fogja.

— Eressz el, — könyörgött félénken. Attila nem felelt, hanem magasra emelve a könnyü termetet, levitte a vár udvarára. Szívét csodálatos keserőség lepte el, maga sem tudta mért, de egy pillanatig kedve lett volna, a gyermekkel, kit karjaiban tartott, a mélységbe vetni magát . . . Aztán terhével leindult a völgybe. Szó nélkül haladtak. A nap még nem hunyt le, de a hegy keleti oldala már árnyékba borult. Jolán behunyta szemeit, jól esett pihennie e hatalmas mellen, melynek tiszta, éles dobogását érezte, és az izmos karok által vitetni magát, — hová? mit bánta ő!

A fiatal ember valami gorombasággal akart könnyíteni kedvetlenségén. Sokáig gondolkozott. — Te rossz gyermek! — mondta végre halkan.

Jolán barátja vállára hajtotta fejét, mintha ezzel kérlelni akarná; arcuk érintkezett, Attila nyakán meleg leheletet érzett. Ez oly hatással volt rá, hogy egyszerre megállt és ajkaival kereste Jolán ajkait, — de csak szempilláját érte; aztán dobogó szívvel sietett tovább. A völgyben letette terhét. Jolán fáradtnak látszott, bár arca lángvörös volt;

midőn barátja ráparancsolt, hogy tüzze fel a haját, szó nélkül engedelmeskedett.

Aztán Bénire gondoltak és mindkettőjüket aggodalom fogta el. A fiut a malom melletti illatos szénakazalon találták alva, az öreg molnárné hűségesen őrködött mellette. Attila átadta a gyerekeknek a «kis sast», aztán meglehetősen hallgatagon indultak a nyaraló felé.

Pogányné már türelmetlenül várta őket. Egész délután ama szerencsétlen turisták emlékének felidézésével rémitgette magát, kik az Alpesek sziklahasadékaiban és hófúvásaiban lelték gyászos halálukat . . .

V.

Az eső szakadt. Attila nem kis boszuságára szó sem lehetett arról, hogy a Pogányvárba menjen. Józan megfontolás után úgy találta, hogy jó is volna, ha egyelőre ritkábban látogatna fel; utolsó kirándulásuk alkalmával az az érzékies akkord, mely oly váratlanul hangot adott bensejében, tudatára ébresztette annak, hogy Jolán nem csak barátja, de *asszony* is, a kihez való viszonya könnyen öltöhetne oly jelleget, mely nagyban különbözik a barátságtól. Végre olykép alkudott meg magával, hogy elhatározta, hogy ezután — jobban fog vigyázni

magára. Unalmában kézíratait kereste elő, hogy munkához lásson, miután azonban elérte azt, hogy a bőröndökből kidobott holmijával iszonyu rendetlenséget csinált szobáiban, türelmét veszítette és lement a fogadó kávéházába. Itt az ablakba ült és kinézett a kétségbeejtően szürke hegységre. Az utoza ki volt halva, a kis város gyéren lüktető érvérése teljesen szünetelni látszott.

Most néhány lovas haladt el a kávéház előtt; a czimeres pokróczokkal letakart telivéreken angol lovászok ültek, az eső daczára is lépésben haladtak és utánozhatatlan csélédkevelységgel viszonzották néhány kávéházi vendég barátságos köszöntését.

— A földesur lovai, — szólt Attilához a vendéglős, amaz elragadtatással, mely mindig erőt vett a keveieken, ha a kastélyba tartozó dolgokról beszéltek. Utóbb egy bérruhás szolga lépett a kávéházba, piros képű, mosolygó öreg, ki bizalmasan üdvözölte a vendéglőst, aztán Attilához lépett.

— Kun ur, nemde? — mondá, kalapját könnyen megbillentve; azzal keresgélni kezdett zsebeiben, közben félhalkan mormogva: — Levelet hoztam uraságodnak a méltóságos urtól...

Attila idegesen nézte az öreget, majd kicsatant belőle a méreg, melynek tulajdonképeni okozója a rossz időjárás volt.

— Mondd meg a bárónak: ha ezentul levelet küld, küldje jobb nevelésü inassal. — Azzal kivette a szolgál kezéből a levelet és hátat fordított neki. Az öreg zavartan hebegett valamit s lekapva fővegét alázatos és mégis megbotránkozott arczezal várt további parancsot.

— Kedves Kun! — írta Iván báró. — Leköteleznél, ha vagyoni ügyek rendezése czéljából kastélyomban szerencsételnél, hová tegnap megérkeztem. Örvidenék, ha ez már ma délután lehetséges volna. Alázatos szolgálád, Lovrich.

— Délután tiszteletemet fogom tenni a méltóságos urnál, — szolt Attila minden gondolkodás nélkül. Azzal zsebébe gyürte a levelet.

A következő pillanatban már megbánta elhatározását. Egész kevelysége, ellenszenve, melyet gyermekkorá óta a kastélybeliek ellen táplált, most felébredt benne és tiltakozott az ellen, hogy Iván báróval bármi összeköttetésbe is lépjen. A Lovrich névben mindenkor a brutális dölyf, a kicsinyes gyűlölködés abstrakcióját látta; atyjának lealázó szerepe, anyjának elhibázott élete, ama rideg napok melyeket valaha a kastélyban töltött: mindez emlékezetében egy nagy, keserű érzéssé folyt egybe, mely, szenvedélyes gyűlölettel fordult a Lovrich név ellen. Mint gyermekifju gyakran kéjelgett a gondolatban,

hogy egykor mint bosszuálló nemtő fog szemben állani Iván báróval, — később, mikor fogalmai tisztultak, mosolygott ugyan ez ábrándokon, de a családban ezután is mindig ellenlábasaait látta. Mióta az élet szinpadjára lépett, a nézőtérén mindig ott látta a bárói családot, és ez buzdító befolyással volt igyekezetére. Emelkedni, magasra emelkedni, hogy szédülve tekintsenek fel hozzád, — ez volt jeligéje.

A munka józanító hatása alatt megfélekedett a Lovrichokról, elért sikerei, legutóbbi időben pedig a Pogányvár tiszta légköre elfeledtették vele merész álmait, most pedig kinosan érintette, hogy a Lovrich név és mindaz a mi hozzátapad, ismét feltűnik előtte. Elhatározta, hogy el fog menni Iván báróhoz. Üzleti ügyekben tett, fagyos, szertartásos látogatás nem kötelez semmire, de meglesz az az előnye, hogy szemébe nézhet régi ellenségének és határozottan állást foglalhatnak a jövőre nézve.

Mikor délután a vendéglő kocsiján végigrobogott a nyárfasoros országúton, az eső megszűnt ugyan, de az ég borult volt, a hegyeket ólmos köd fedte, a rónán pedig tikkasztó hőség derengett. Kellemetlen érzelmek közt lépett a kastély pitvarába. Az öreg szolga, kivel reggel oly rosszúl bánt, alázatos mosolylyal sietett eléje, aztán hajlongva és

oldalvást tipegve vezette fel a lépcsőn. Attila emelt fővel lépett a fogadó terembe.

A férfi, kivel szemben találta magát, Lovrich Iván báró volt. Magas, szikár alak, merev tartással, szögletes arczczal, tarkoponyával, — a délszláv típuszt a hajlott orr és az erős állkapocs mutatta.

— Örvendek, igen örvendek, — szólt Kunhoz, azzal helyet kínált neki. — Némely vagyoni ügyek rendezése végett fárasztottalak magamhoz . . .

— Leveléből tudom ezt, méltóságos uram. — Attila a méltóságos czimet különösen hangsúlyozta ; nagybátyja nem is szabadkozott a czimezés ellen, de továbbra is tegezte.

A báró elmondta, hogy Attila anyja után némi vagyon maradt értékpapirokban, erről kíván leszámolni. Azzal egy táblázatos kimutatást vett elő ; látszott, hogy most olvasta el első ízben, mert akadozva olvasta. Később átadta öcscsének az értékpapirokat, miről ez nyugtát irt ; mindegyikük zsebre tette a maga irományait, azután farkasszemet néztek.

— Örömmel értesültem, hogy kitüntetésekben részesültél, — törte meg a házigazda a csendet.

— Érdememen felül méltattak, — felelt Attila épp oly banálisan. A beszéd fonala ujra megakadt.

— Mindenesetre szép, ha az ember már ily

fiatal korában saját erejéből, — hogy is mondjam?
— igen, saját erejéből pozíciót alkot magának.

Attila a következő szünetet arra használta, hogy bucsut mondjon, fontos teendőkkel mentegetve magát. A házigazda a szoba közepéig kísérté, aztán utánaaszólt: — Reményilem még látjuk egymást?

A vendég néma meghajlással felelt és gyors léptekkel sietett le a lépcsőn. Némi csalódást érzett! Az első találkozást nagybátyjával sokkal jelentősebbnek, tragikusabbnak képzelte. A viharos jelenet, melyre el volt készülve, elmaradt, a báró semmitmondó udvariassága zavarba ejtette. A szigorú, előítéleteiben megcsontosodott főúr, kit gyermekkori emlékei után Iván báróban képzelt, most hirtelen korlátolt nyárspolgárrá változott át, ki valószínűleg nem is rossz ember, de mindenesetre érdemtelen a lángoló gyűlöletre, melyet évek óta rá pazarolt . . .

A kastély előtt hiába kereste kocsiját, cselédre se tudott akadni, így tehát neki vágott a kertnek, mely mögött a gazdasági épületek állottak.

A felhők mélyen jártak a kert felett, úgy látszott, mintha a fák koronáit érintenék, a kastélyt az a bántó, kékes fény árasztotta el, mely a zivatarnak előhírnöke. A tekervényes fasor, melyben haladt, mindinkább sűrűsödött és zöld alagutat ké-

pezett feje felett. A derengő homály, — a nyomasztó levegő, — a halotti csend, — mindez kellemetlen, ideges hangulatba ejtette. Egy fordultnál hirtelen megállt, — egy óriási köserleg alatt, melynek nyílásából buja folyondár hullámozott alá, fehér női alak állott. Tudta, hogy Etel bárónő. Gyakran hallotta már magasztalni a bárónő szépségét, de e pillanatban elbűvölőnek találta. Az urna talapzatához támaszkodott, figyelemmel szemlélve egy apró bogárkát, mely keztyűjén ült és szárnyait nyitogatta; a bárónő fedetlen fejét, melyen a fekete haj simán le volt fésülve, vállára szegte, kinyújtott karjával hosszunyelű esernyőjére támaszkodott. Széles vállai és karcsu dereka kifogástalan hajlásu vonalakban szöktek elő a háttérből, egész lénye az üde, illatos ifjúság, az erőteljes báj varázsát lehelte. Attila közvetlenül mellette állott, a bárónő azonban azt gondolhatta, hogy egyik szolga kíván valamit, mert nem tekintett fel; fejét csak akkor fordította lassan feléje, midőn a bogár halk zümmögéssel elrepült ujjáról.

Attila levett kalappal állott előtte. A bárónő öszszerezcent és egy félénken kérdő pillantást vetett rá.

— Agenor? — kérdezte.

— Bocsánatot bárónő, — nem szívesen háborgatom — kocsimat keresve tévedtem ide...

Etel megmaradt állásában és vizsga, majdnem ellenséges szemekkel tekintett végig rajta.

— Nevem Kun Attila, — tette hozzá a fiatal ember.

— Az Afrikautazó? — kérdezte a bárónő kissé fátyolozott hangon.

— Jártam Afrikában.

— Gyakran hallottam emliteni nevét. — Ezzel kezet nyújtott neki, — kis, kemény gyermekkéz volt, melyet finom özbőr fődött.

Attila szükségesnek találta a leány előtt, ki rokonságukat egy szóval sem érintette, találkozá-suknak véletlen voltát hangsúlyozni, újra visszatérve az eltűnt kocsira.

— Annyi nyomatékot fektet a véletlenre, mintha lelkiismeretét akarná tisztázni, — jegyezte meg a bárónő.

— Igaza van, bárónő, nem tudom magamnak megbocsátani, hogy megzavartam gondolataiban — vagy ábrándjaiban?

— Ábrándokat nem ismerek; a mi gondolataimat illeti, nem tudhatja nem-e tartozom hálával annak, ki elvon tőlük.

— Csak azért tettem e megjegyzést, mert a bárónő nagyon meglepettnek látszott, midőn észrevett.

— Bocsásson meg az illetlen fogadásért, de

ön feltűnően hasonlít egy emberhez, egy ismerősömhöz, a ki már meghalt.

— Gyakran mondták nekem, hogy hasonlítok Törökkuthy Agenorhoz, de a gróf tudtommal nem halt meg?

Etel nem felelt, hanem lassu léptekkel megindult az uton, a fiatal embert ezáltal kényszerítve, hogy oldalán haladjon. Látszott rajta, hogy szép természetének tudatában lépeget; napernyőjét két kézzel keresztbe fogta, fejét lassan ringatta jobbra-balra. Fehér ruhája, melyből gyöngö chypreillat áradt, keresett egyszerűségében a körmönfont szabóművészet remeke volt.

Állandóan kíván e vidéken maradni, vagy vannak újabb utazási tervei? — kérdezte a bárónő.

— E kérdést egyelőre nyitva hagytam. Mielőtt második utra készülnék, első utam tudományos eredményeit kell rendeznem és ez talán sok időt fog igénybe venni.

— Sajátságosnak találom, hogy tudományos eredményekről beszél. Nem hihetem, hogy valaki ily fáradalmakat és veszélyeket keres fel — tudományos eredményekért.

— S ha nem a tudományért, akkor miért? kérdezte Attila.

— Meg vagyok győződve, hogy a küzdelmet

nem a zsákmányért, nem is a babérért, hanem a gyönyörért kereste, melyet a küzdelem nyujt.

Attila csodálkozva tekintett a leányra.

— Megengedem, hogy igaza van, bárónő, de ok ez arra, hogy megvessem azt, mit ön babérnak nevez?

A bárónő nem felelt egyenesen, hanem szokatlan hévvel mondta:

— Mit akar most itt? Könyveket írni? Aggkoráig szedni a hervadó babért a fáról, melyet ifju napjaiban leterített egy csapásra? Ha az ön helyében lehetnék, öh, én visszamennék, irtanám tovább a rengeteget. A küzdelem az élet, a reflexió a halál. Küzdjön reflexió nélkül; míg czélt nem ér!

— S mit ért bárónő czél alatt?

— A véget, volt a nyugodt válasz.

Attila alig mert hinni füleinek, mikor mindezt egy fiatal leány szájából hallotta. A bárónő észrevehette megütközését, mert gyöngé mosolylyal mondta:

— Ne tekintse a vendégjog megsértésének, a mit csak általánosságban mondok s a mi végre is talán csak egyéni hangulatom kifolyása. Rossz napom van ma. — Az utóbbi szavakat mosoly, de végtelenül fájdalmas mosoly kísérte, mely felkeltette Attila érdeklődését. Egy ideig hallgatva haladtak egymás mellett.

— Szakitsa le nekem azt a rózsát, — törte meg a csendet Etel.

A fiatal ember fellélekzett, szinte jól esett neki, hogy a bárónő virág iránt tud érdeklődni. A virág tövisén kissé megkarczolta ujját, Etel ezt észrevette és mosolyogva mondta: — Igazi lovag — vérét ontja hölgye egy szeszélyeért.

A társalgás ezzel végre a fiatalok közt szokásos mederbe lett volna terelve, ha két újabb alak nem tűnik fel a fatörzsek közt. Huszártisztek voltak. Attila gyakran látta őket Boros-Kevén. Miután szertartásos udvariassággal üdvözöltek a bárónőt, ez megismertette az urakat egymással. A főhadnagy Zalkovszky herczeg volt, Etel egy távoli rokona anyai részről, a százados Korláth gróf — «Völegényem» tette hozzá a bárónő.

A főhadnagy feltűnően szép, férfias alak volt, délczeg természetéhez pompásan illett az aransujtásos egyenruha, minden mozdulata amaz előkelő nyugalom bélyegét viselte, mely a tökéletes szalonembert jellemzi. Etel völegényének nem volt annyira rokonszenves külseje. Termete a közép nagyságon alul maradt, alakja csontos és szikár volt, csak egyenesen szétfutó, szokatlan széles vállai sejtettek a rendesnél nagyobb izomerőt; domboru homloka és szorosan zárt szája erélyes jellemre engedett volna.

következtetni, ha nagy, szürke szemeinek nincs oly révedező, bizonytalan kifejezése. Jelentéktelen embernek látszott; megjelenésének az sem szolgált előnyére, hogy egyik lábára észrevehetően biczegett. Attila gyakran hallotta már a százados nevét. Mint sportembernek európaszerte ismert neve volt. Voltak, a kik a kontinens legjobb lovasának nevezték.

Midőn Etel bemutatta Attilát a tiszteknek, ezek meglepetten tekintettek rá. A fiatal ember érezte, hogy Korláth szürke szeme gyakran irányul arczára.

A herczeg bebizonyította, hogy ő a szó szoros értelmében az, mit szellemes társalgónak neveznek, és csakhamar átvette a társalgás fonálának vezetését. A környékbeli uri házak kisebb-nagyobb eseményeit mondta el, és Etel bárónő, ki mind élénkebb lett, látható érdeklődéssel hallgatta szellemes és csipős megjegyzéseit. Attila nem ismerte az apró történetek hőseit és nem is vehetett részt a társalgásban. Kiméletlenségnek találta ezt Etel részéről.

Korláth komor és hallgatóg maradt és csak egy ízben intézte a szót a fiatal emberhez: — Engedelmet kérek, rokona önnek az afrikai Kun?

— Magam vagyok az, kit százados ur az afrikainak nevez.

— Gondoltam, — szólta Korláth — felette hasonlít bátyjához, Törökkuthyhoz.

A herczeg időközben észrevette Etel rózsáját.

— Gyönyörű virág!

Etel beszívta a virág illatát és odanyujtotta neki: — Ha hasznát tudja venni — tessék!

Attila ajkába harapott és kezdett annak tudatára ébredni, hogy neki itt felette jelentéktelen szerepet osztottak és hogy jelenléte már nagyon is felesleges. Időközben megkerülték a kastélyt, a pitvar előtt ott állott a kocsi. A fiatal ember elpirult, midőn a társaság szeme megakadt az ütött-kopott járművön, a parasztkocsissal bakján. Majd minden bevezetés nélkül röviden elbucsuzott. A bárónő közömbös arczczal nyujtott neki kezét, — a viszontlátást egy szóval sem említette. Zalkovszky az első pillanatban észre sem látzott venni a feléje nyujtott kezét...

— Hajts! — kiáltotta Attila, midőn magára csapta a kocsi ajtaját. A jármű tetejét nehéz záporcseppek kezdték verni.

Attila utközben elmélkedni kezdett látogatásáról; boszankodott, hogy már előbb nem távozott, — Etel egy szóval sem emlékezett meg rokonságukról!

E pillanatban vad gyűlöletet érzett a szép, kevély teremtés iránt.

A kocsi gyorsan robogott a záporban párolgó országuton, midőn Attila összeharapott foggal mormogta: — Soha többé!

VI.

Az ég kitisztult, a ködből felmerült hegyek üde zöld színben pompáztak, midőn Attila másnap a nedves hegyi uton felmehetett a Pogányvárba.

Még egyre érezte a tegnapi látogatás keserű utóízét s midőn most a lejtő mögött felbukkant a kastély teteje, gyermekes daczczal fordította félre fejét. Tisztában volt magával, hogy e csekély élménynek tulságos jelentőséget tulajdonít, de épen hiuságának tudata volt az, ami elkeserítette.

Amint tisztább és magasabb légrétegbe jutott, kicsinyes tépelődései kezdtek elmaradozni az uton.

Jolán fehér kötővel futott eléje.

— Láttalak, Attila, a távcsövön át láttalak a szép Etellel sétálni . . .

— Dolgom volt a bárónál.

— Milyen ruhában volt?

— Amennyire emlékszem, kockás kabátban.

— Ej, — kiáltotta Jolán megvetéssel, — nem a földesur — Etel!

— Mit tudom én? egyébiránt azt is láthattad.

— Ugy-e, hogy fülig szerelmes vagy?

— Kis bolond! ép úgy beleszerethetnék az utszéli oszlopkőbe.

— Ugy e, hogy nagyon, nagyon szép?

Attila Jolán vállaira tette két kezét és szemébe nézett. — És te a fehér kötődben százszor többet érsz, mint Etel minden kevelységével.

Attila nem akart ezzel bókot mondani, önkéntelenül jött ajkára, mit e pillanatban gondolt.

— Ne beszélj ilyen badarságokat, — mondta a leány, de aztán oldalra hajtotta fejét, hogy arcával érintse a vállán fekvő kezét.

Attila oly jól érezte magát a nyaralóban, mint megérkezése óta egyszer sem. Ugy rémlett előtte, mintha sokáig lett volna távol a Pogányvárból, és most mindent felségesnek talált. A keresetlen nyájasság — a társalgás fesztelensége — a cselédek alázatos bizalmaskodása — mindez és a polgári háztartás száz apró részlete megvolt már azelőtt is, de ő csak most becsülte meg.

Vacsora előtt a fiatalok a kertben mulattak. Béni sem Attilával sem Jolánnal nem volt megelégedve, egyikük sem mutatott kedvet ama lármás csinyekhez, melyek máskor kedvencz időtöltésüket képezték. Végre a fiu elkeseredetten vonult a konyhába, a vacsorát sürgetni.

A két jó barát azalatt a nagy gesztenyefa alatt pletykázott; a leány a hintaszékben ült, míg barátja mögötte állott és lassan ringatta. Jolán ölében tartotta a vércsét, melyet Ali-tornyáról hoztak.

— Elvettem Bénitől; csak két napig telt öröme benne, aztán erőnek-erejével ki akarta tépni szárnytollait, hogy a kalapja mellé tűzze. De a vércse vitézül megvédte tollait és Béni véres ujjal futott meg. Szegény vércse! most az enyim, már ismer is, olyan szelid akár egy galamb...

A madár leguggolva ült és mérgeseket pillantott szuró, fekete szemeivel. Jolán megszimogatta rozdszínű tollait, aztán — anélkül hogy felnézne — mondta:

— Ezután majd nem jöhetsz oly gyakran hozzánk, ugy-e Tila?

— Ej — talán le akarsz rázni a nyakadról?

— Ne beszélj, — én jobb szeretném, ha éjjelnappal velem volnál, de az ember nem teheti mindig azt, a mit szeretne és neked talán sok dolgod lesz.

— És mi dolgom lesz? kérdezte Attila, ki tudni akarta, hová fog ez kilyukadni.

— A könyvedet fogod megírni, aztán látogatásokat kell tenned, — nem?

— Íráshoz nincs kedvem, ismerőseim pedig nincsenek.

— Hát Et — hát a földesur?

— Azok aligha fognak többé látni.

Jolán hitetlenül ringatta fejét.

— Én tudom, — mondta aztán fontoskodó arccal, én tudom, hogyan van az. Egyszer majd meghivnak ebédre, — ez nagyon természetes, hiszen rokonaid, — aztán nyolcz nap mulva odamégy, mint illik, fekete kabátban, akkor azt mondják: kedves Attila . . .

— Kedves Attila! tovább?

— . . . mért nem mutatja magát gyakrabban? Egyszerre aztán azon veszed észre magadat, hogy ott vagy mindennap, és eszedbe se jut többé felnézni ide a mi szegény Pogányvárunkba. Igen, Tila!

— Nem, Jolán! Én hegyi lakónak születtem, — úgy mint ez a vércse, — a fojtott levegő a völgyben nem tesz jót nekem.

— Pedig meglásd, úgy lesz a mint mondtam. Tudom, egy ideig jól fogod magadat itt érezni, de aztán egyszerre meg fogod unni a mi szegény kertünket, hol más nem terem, mint vadrózsa és kökörcsin és le fogsz kíváncozni oda a völgybe, az aloékhöz és kaméliákhoz . . .

Atilla kissé hátralenditette a széket, hogy a leány szemeibe nézhessen.

— Tudod mit, Jolán? nekem a vadrózsa apró neveletlenségei nagyobb örömet okoznak, mint a kamélia királyi kevélysége.

Jolán tágranyitott szemekkel tekintett rá, mint

a kezdő játékos, kinek tapasztaltabb ellenfele megmondta, milyen kártya van a kezében. Nem is talált egyhamar feleletet és midőn szeme találkozott Attila tekintetével, lassan lebocsátá pilláit.

— Rózsa, vadrózsa . . . — szólt Attila nyujtott hangon, mintha gyermekhez beszélne, aztán két tenyerébe fogta Jolán arczát.

— Rózsa, vadrózsa . . . — ismételte halkan s most már lehajolt a leány füléhez. Jolán szíve hangosan dobogott, a mint homályosuló szemekkel a kastély felé tekintett; mikor pedig arczán érezte Attila kezét, olyféle hangulatba jött, mint a túlérzékeny gyermek, kinek csak kevés dédelgetés kell, hogy sirva fakadjon . . .

— Rózsa, vadrózsa . . . — e perczben forró csók zárta le ajkait.

Attila nem egyszer csókolta már meg a leányt, de *ez* a csók nem volt olyan, *ez* a csók arczába kergette a vért. Mig a fiatal ember maga is megindultan hallgatott, a leány fel emelkedett helyéről és összekulcsolt kezekkel, lesütött fővel állott előtte, mint a gyermek, ki érzi, hogy bűnös és büntetését várja.

Végtelen örömeire Béni rohant a kertbe. Hogy fedezze a disztelen visszavonulást, melyre a konyhából kényszerítették, már messziről kiáltotta: «Nem

játszunk semmit?» Azzal Jolánnak futott. A leány ölébe vonta és szőke fejét simogatta. «Légy jó!» mondta halkan.

Időközben teljesen beesteledett. Attila cigarettázott és szótalánul ringatta a székét; Jolán a fiu fejére támasztotta arcát; Béni pedig, ki ily gyöngéd bánásmódhoz nem volt szoktatva, kényelemben helyezte magát a puha leánykarok között és szakgatott hangon csacsogott a kilátásban levő vacsoráról, a csillagokról, a komondorról és a vári ágyukról.

Pogányné egészséges hangja a házba szólitotta a fiatalokat. Máskor, ha Attila elhagyta a nyaralót, barátnője rendesen leakisérte a hegyi útig; midőn a fiatal ember ma elindult, a leány habozva és félénken tekintett rá, de aztán anyja mellett maradt az erkélyen.

Másnap Attila Kálvály jegyzőt találta Pogánynéknál. Az ég tudná, minő gondolatok forrongtak Jolán szőke fejében, tény azonban, hogy tüntető szívélyességgel fogadta a jegyző udvarlását. Mikor kérésére Kálvály zongorához ült, melléje támaszkodott és vállán át nyulva, lapozta a hangjegyes füzetet. A fiatal ember fülei kipirultak az örömtől. Attila ezalatt lármás tornagyakorlatokat végzett Bénivel a szoba tulsó sarkában.

Oreg este lett, mire a két fiatal ember együtt elhagyta a nyaralót. Kálváry lángban állott, — a vörös bor, melyet Jolán oly szorgalmasan töltött poharába és a leány szokatlan szeretetreméltósága a különben oly józan embert teljesen kizökkentette kerékvágásából.

Harmadnapra Attila ismét felment a nyaralóba és jól esett neki a tudat, hogy Kálváry ezuttal nem fog közte és a leány közt állni.

Jolán nyílt ellenségeskedéssel fogadta.

— Egyedül jössz, Tila?

— Egyedül, — ingerkedett Attila; — magammal akartam hozni Kálváryt is, de szegényt baj érte és most nem hagyhatja el lakását, — képzeld! a borbély megbetegedett és most nincs ember a megyében, a ki eltalálná a helyes hajválasztékát...

— Nagyszerű! — méltatlankodott Jolán. — Kálváry igen jóra való fiatal ember, kit kár gunyolni.

A leány az egész délután folyamán fentartotta a szigorú ostromállapotot; a kertbe a forróság és később a szunyogok miatt nem akart menni, aztán kezimunkával ölében leült anyja mellé, lesújtó pillantásokkal védekezve Attila apró támadásai ellen.

Attila egészen új alakban látta most Jolánt és úgy találta, hogy ez alakban elbűvölő. Csiklandó.

vágyat érzett, hogy barátnőjét kizavarja erőltetett nyugalmaiból.

— Tudom, — mondta Pogánynének, — tudom, mért nem akar Jolán a kertbe jönni: tegnapelőtt este, mikor egyedül voltunk, bogár esett az arczára, — láttam, hogy hirtelen borzongás járta át.

Jolán ölébe ejtette munkáját és fülig elpirult, aztán hosszú, megvető pillantást vetett az ingerkedőre. Még ő mer tegnapelőtről beszélni!

Pogányné a konyhába nézett, Attila jóakaróan fordult a leányhoz.

— Ezután majd kifeszített ernyővel járj a kertben, hogy bogarak ne essenek az arczodra . . .

— Te meg szájkosárral járj a kertben, — vágott vissza a megtámadott lángvörös arczczal.

A fiatal ember elbucsuzott és mosolyogva nyugtató kezét ellenségének, — ez félénken engedte át két ujját.

— Kisérj el a hegyi utig, — szólt Attila, fogva tartva a kezét. Jolán egy perczig habozott, aztán engedve a szelid kényszernek, lehajtott fővel, lassan lement a lépcsőn. Attila mellett haladva, karjait összefonta hátán és érdeklődéssel szemlélte a gönczöl szekerét, mely óriási vonalokban ragyogott a sötét hegyek felett. Attila szintén a csillagképet nézte és megnevezte egyes csillagjait; a leány halk meg-

jegyzéseket tett és ujjával a magasba mutogatott. A hegyi uton elváltak.

— Jó éjt, Attila! — Jolán kissé habozva tekintett a nyaraló felé; a holdat még eltakarta a várhegy, az út sötét volt, csak a végén csillogtak az erkély szellámpái, mint apró ikercsillagok. Attila tudta, hogy barátnőjének megvan az a gyermekkori rossz szokása, hogy fél a sötétben.

— Te félsz, majd visszakísérlek.

— Nem, — felelt Jolán gyorsan. — csak a sötét fák ne volnának, — nincs messze, állj meg itt, míg odafutok . . .

— Itt maradok.

— Aztán szólj hozzám, akkor egy cseppet sem félek . . . Jolán felkapta ruháját és könnyű szökevényekben futni kezdett.

— Ott vagy, Tila? — hangzott nemsokára félénken.

— Itt vagyok.

— Tila!

— Jolán!

— Attila!

A lágy női hang, mely félénken és mégis végtelen megnyugvással csendítette nevét a vak éjbe, egyszerre bűvös hatást tett Attilára. Hívták, — de lejes hatalom kényszerítette, hogy menjen . . .

— Jolán, Jolán, megyek. Azzal a nyaraló felé sietett. Jolán az ut felén várta, mindketten lihegték a futástól.

— Itt felejtettél valamit?

Attila felelni akart, de nem talált szavakat, aztán némán, magához ölelte Jolánt. Ez halkán felsikoltott és lehajtotta fejét, — halántékát és szemét forró csókok érték . . . «Attila! Attila!» susogta rémülten. Attila szorosabban vonta magához és érezte, hogy a leány feje vállára hanyatlik.

Ajkaik találkoztak.

— Jolán! csengett Pogányné hangja a nyaralóból . . .

A leány kivonta magát Attila karjaiból, keze végigsiklott a férfi karján, míg kezéhez ért, ezt kissé megszorította, aztán hirtelen lehajolt és ajkait szorította az izmos férfikézre. Azzal elsietett.

Attila egy perczig még mozdulatlanul állott, aztán megindult a város felé. Feje felett denevérek keringtek, a várhegy felett felbukkant a hold óriási korongja, bűvös fényben fürdetve az ősi romot. Az éj fényes méhéből csodálatos, zsongó hangok szűrődtek elő, néha meg úgy rémlett, mintha a távolból elhaló női hang kiáltaná nevét . . .

A gyermekleány egy nap megunja szokott játékát és sarokba dobja kedvencz bábuját. Kezd köl-

teményeket olvasni, anyai gyöngédséggel szereti virágait és ha éjjel egyedül van szegény dobogó szívével — sir, és maga sem tudja mért. Ez így szokott történni, mióta leányok, virágok és dobogó szívek vannak a világon. Ha ily változás megy végbe egy leányon, ez feltűnik mindenkinek; feltűnik a csillagoknak, melyek néha vakító fényben égnek, ha zengő sugaraikat beküldik a leányszoba alacsony ablakán; feltűnik a galamboknak, melyek sokat mondó bugással bókolnak a háztetőn; feltűnik a virágoknak, melyek alkonyatkor sejtelmes illatárammal töltik el a kertet; — csak azoknak nem tűnik fel, kiket a dolog legközelebből érdekelne.

Pogányné, apró-cseprő házi gondjai közepett, észre sem vette mindeme csodálatos természeti tüteményeket. Sem a csillagokban, sem a virágokban, sem leányában nem tapasztalt változást. Pedig Béni egyre kongatta feje felett a vészharangot:

— Néni, Jolán igazán úgy tesz, mint egy nagy kisasszony, — nem akar már velem játszani...

— Ideje is, hogy valahára kissé megokosodjék...

Talán épen e pillanatban történt, hogy a kertben két szerelmes ajk találkozott s hogy a vércse kárörömmel csattogtatta szárnyait...

Amaz emlékezetes nap óta, mely Jolánra nézve legalább is oly fontosságu volt, mint Rómára már-

czius idusa, néhány nap mult el. E napok elsején a leány feltűnő szórakozott volt, arcza egyre égett, legyezőjét folyton mozgásban tartotta, — néha lopva tekintett Attilára, arczába azonban nem igen mert nézni. A másodikon már gyakrabban és hosszabban találkoztak szemeik, — Jolán ajka szélén ilyenkor könnyű, titokzatos mosoly vonult végig. A következő napok nevezetes eseményei között szerepelt két kéz találkozása a lépcső karfáján, két nyugtalan cipőhegy véletlen érintkezése az asztal alatt, aztán ismét egy hosszú, forró csók a gesztenyefa alatt . . .

VII.

Egy délután, — az ég borult volt s a hőség nem kötötte őket a nyaralóhoz, — a fiatalokat a kert alatti sziklán találjuk. Elszigetelt, hatalmas ködarab volt ez, melyet a természet szeszélye dobott a lejtő lábához, — alatta a kevei országot kanyarodott el. Mig Béni, ki itt egyszer — állítólag — kigyót látott, doronggal kezében kutatott mohos rések között a pikkelyes szörny után, addig Jolán és Attila a szikla ormára telepedtek. Jolán mezei virágokból koszorut font, s midőn az elkészült, Attila fekete hajára nyomta.

— Olyan vagy, mint nepomuki szent János, —

jegyezte meg jókedvűen. Egyszersmind arra használta fel az alkalmat, hogy hosszan babráljon barátja fején s tenyerét végig huzzza az arcán. Egy pillanatig tenyerén érezte Attila ajkait s boldogan hunyorgatta szemeit.

E perczen heves szélroham ijesztette fel őket. A táj elsötétedett, a hegyek mögül szeszélyes alaku, kékesfekete fellegek vágtattak elő.

— Siessünk fel, mert elér az eső, inditványozta Jolán. Azzal felszökött helyéről. Ruhája lobbogott a szélben.

— Már menydörög is . . . Nem volt menydörögés, csak az országut fahidja dübörgött egy gyorsan közeledő kocsi alatt. Magasülésű vadászfogat volt, lovait Etel bárónő hajtotta. A két barna szélesebesen ügetett, úgy hogy Korláth százados, ki a kocsi mellett lovagolt, csak rövid vágtatóban haladhatott velük párhuzamosan. Etel és Korláth hangosan kiáltoztak egymásnak egyes szavakat. Mikor a szikla alá értek, a bárónő felnézett, — csodálkozó, kérdő pillantása találkozott Attila szemével; a következő pillanatban már eltűnt az ut kanyarodása mögött, gyorsan mint egy látomány.

Attilának csak most jutott eszébe, hogy a korszoru még fején van.

— Ej, — mondta, miközben kedvetlenül dobta

le a virágokat, — te egész bolondot csinálsz belőlem . . . Jolán nagy szemekkel tekintett rá. Ez volt az első bántó akkord, mely megzavarta az eddigi harmóniát. Attila gondolatai ez este ismételten kalandoztak Etel után. Bántotta, hogy a bárónő oly nevetséges helyzetben látta, oly bizalmas együttlétben Jolánnal; a bárónő otthon bizonyára le fogja írni a szikla-jelenetet, aztán mosolyogni fognak rajta, a kevély Etel, a szép Zalkovszky és a komor Korláth . . . Maga is csodálkozott, mily mély gyökereket vert szívében a gyűlölet Lovrichék, de főleg Etel iránt.

Midőn Kun Attila másnap elhagyta szállását, hogy a Pogányvárba menjen, az utcán felköltötte figyelmét egy női alak, mely előtte haladt. Járásán és öltözetén látszott, hogy nem kevei. Széles vállu, karcsu alak volt, szokatlan egyszerűségű fekete öltözéke és merész diszítésű kalapja, nagyvilági izlésre vallott; keztyűs balkezevel ruháját fogta, jobbával egy óriási doggot vezetett; nyugodt, de gyors léptekkel haladt tovább, könnyű fejbiccenéssel fogadva a minden oldalról feléje irányuló köszöntéseket. Attila önkéntelenül gyorsította lépteit, úgy rémlett előtte, hogy ismernie kell ez alakot; — e perczen chypreillatot érzett — most már tudta, hogy Etel bárónő.

A sarkon egy málhás szekér állotta el a bárónő utját, így akaratlanul is utólérte. Meglepetten tapasztalta, hogy Etel mosolyogva nyújtja feléje kezét.

— Lám, Kun! Már azt hittem, hogy ismét visszament Afrikába?

Rózsás kedvében volt, jó kedve szinte szebbé tette. Tiszta, szürke szemei ragyogtak, ajka szélén piczi gödör mutatkozott, mely bájos, nőies kifejezést kölcsönzött komoly metszésü arcának.

— Oly régóta nem mutatta magát, — folytatta, — pedig szerettem volna első találkozásunk után minélelőbb viszontlátni.

Attilát a nem várt nyájasság gyanakodóvá tette.

— Ez annyira hizelgő rám nézve, hogy alig merem komolyan venni.

— Pedig komolyan veheti. A mennyire emlékszem, első találkozásunk alkalmával zivataros idő volt? Nem szeretném, ha egy foszlány ama fellegekből, melyek akkor fejünk felett jártak, megmaradt volna emlékében . . .

Etel félbeszakította önmagát: Van valami dolga?

— Csak addig, bárónő, míg fontosabbat nem találok.

— Elég fontos az, hogy egyedül ne fussak kocsim után?

— Ha megengedi, elkísérem.

Egy perczig hallgatagon lépegettek egymás mellett, aztán Etel elmosolyodott; a fiatal ember kérdőleg tekintett rá.

— Tudni akarja, mi mulattat? — szólta a bárónő. — Ezek a jó keveiek, kik oly csodálkozó szemeket meresztenek ránk. E pillantások felét, mint becsületes osztályrészét, igénybe veheti. Én ismerem a keveieket. Ők most bennünk nem látnak két séláló emberfiát, hanem két kibékült háborus felet.

Lássa, odaát az a pápaszemés hölgy — szinte rémülettel tekint ránk, — attól tart, hogy most örökre bezárul a kevei pletykák Janus-temploma, melyben harmincz év óta oly gyakran végezte ajtatosságát.

Attila elmosolyodott ez ötleten. Midőn a czukrászda közelébe értek, az ajtóban több hölgy várta közeledésüket.

— Szerezzünk ezeknek külön élvezetet, — szólta Etel gyermekes negélylyel, s a fiatal ember karjába fűzte kezét. — Vigadj Boros-Keve, Capulet és Montechi karöltve jár . . .

Attila maga is sajátságosnak találta helyzetét.

— Mondja kérem, — kérdezte a bárónő, — miről kezdtem magának az előbb beszélni?

— A fellegekről, bárónő.

— Igen, a fellegekről. Azt akartam mondani,

hogy nekem is, mint a legtöbb halandónak, vannak verőfényes és vannak borult napjaim. A papa az utóbbiakat nálam ossiani napoknak szokta nevezni. Ily napom rendesen akkor van, ha bizonyos széles körben ismert kérdések jutnak eszembe, például: mért terem a rózsza mellett tövis és mért következik a világos napra sötét éj. Én tudniillik a napvilágot és rózsát jobban szeretem a tövisnél és sötétségnél . . .

— Pedig alig hihetem, bárónő, hogy közelebbi ismeretségben álljon az utóbbiakkal.

Etel sajtóságos mosolylyal tekintett Attilára, aztán szárazon mondta: «Meglehet, hogy igaza van. Az is meglehet, hogy istenkisértés tőlem így beszélni, — a mindennapi kenyerem megvan, a rózsza és verőfény pedig végre is csak fényüzési czikk, nemde?

— Ha az volna is, Lovrich bárónő ama kellemes helyzetben van, hogy a fényüzés semmi nemét nem kell megtagadnia magától.

— Ej, ez világosan van mondva. Régi tapasztalás különben, hogy a gazdag ember nem hisz a szegénységben.

— Engem illet a gazdag jelző, bárónő? Kissé keserű guny.

— Nem guny, — felelt vissza Etel; — a ki

kincsét az országuton állítja ki, az ne csodálja, ha koldusok járnak nyakára.

Attilának eszébe jutott a sziklai jelenet, mikor Etel őt Jolánnal együtt látta, — most kaczagott, de elpirult.

— Bárónő, — mondta, — ön visszaél azzal, hogy egy ép oly gyermekes, mint izléstelen helyzetben látott . . .

— Nem volt az, — vágott szavába Etel. — helyzete nem volt sem gyermekes, sem izléstelen. Ha festeni tudnék, lefesteném azt a jelenetet, és képmet elkeresztelném «lakmározó Alkibiadesnek». A hős letette a sisakot, a szép rabnő koszorút fon homlokára . . . De megálljunk, ma nincs ossiani napom és azért nem is boszantom tovább. Én tudniillik ily napjaimon azoknak, kiket balsorsuk utamba sodor, nem mondok ugyan ossiani verseket, hanem prózai neveletlenségeket . . . Őszintén sajnálom, hogy első találkozásunknak ily napon kellett végbemennie . . .

Mindez bizonyos száraz, kedélyes gunynyal volt előadva; úgy látszott, mintha a bárónő önmagát akarná ironizálni. Attila szintén felvette e modort.

— Sajnálnám, ha bárónőt e miatt lelkiismereti furdalások gyötörték volna. Ha egy perczre felleges hangulatban volt is, az ellentét hatása alatt

annál jobban tudtam élvezni jó kedvének feltűnő napját . . .

— Feltűnő napját? — kérdezte Etel, gyanakvó pillantást vetve rá.

— Igen, feltűnő napját. Midőn e természeti tűnemény végbement, éppen Zalkovszky herczeg és vőlegénye csatlakoztak hozzánk.

Attila különösen hangsúlyozta Zalkovszky nevét, Etel mosolygott.

— Emlékszem. Látom, ön elég éles elméjű volt kitalálni, hogy e természeti tűneményt Zalkovszky jelenléte idézte elő.

E vallomásra Attila vetett gyanakvó pillantást a bárónőre.

— A herczeg, — folytatta Etel, — jelenlétével csodálatosan megnyugtató, hogy úgy mondjam, narkotikus hatást tesz idegeimre. Ha azokról a bizonyos rózsákról tűnődöm, akkor ő kutyájáról beszél, mely két lábon tud járni, vagy Szentmáray Dzsina új ruhájáról, melybe kék patkók vannak himezve . . . Lássá, ilyenkor megfeledekzem a rózsákról és tövisokről és minden vágyam oda irányul, hogy nekem is legyen tudós kutyám és kékpatkós ruhám. Reményilem, most már nem veszi rossz néven, ha jelenléte nem tudott rám hasonló hatást tenni?

Időközben elérték a népkerthez, melynek fái mögött a bárónő kocsija látszott.

— Mennyire haladt már irodalmi munkássága? — kérdezte Etel hirtelen.

— Még el sem kezdtem; mindeddig akadályozva voltam.

A bárónő mosolyogva intett fejével a hegység felé, de e mosolyban nem volt guny.

— Mindenesetre szeretetreméltó akadály. És, ha szabad kérdeznem, meddig szándékozik magát még akadályoztatni?

Ez oly egyszerűen volt mondva, hogy Attila nem érezhette magát megsértve.

— A türelmetlen utókornak egyelőre még várakoznia kell, míg egy csendes zugra nem találom, hol felüthetem műhelyemet. A fogadó erre nem igen alkalmas.

— Ha mutatok önnek ily buen-retiró-t, akkor az utókor hálája mellett ki fogom érdemelni az önét is?

— Mindenesetre, bárónő, de hol legyen az?

— A kastélyunkban! — szolt Etel bárónő mosolyogva, aztán vidáman tette hozzá:

— Ugyebár nem vagyok rossz diplomata? Most már bevallom, hogy diplomacziái kiküldetésben járok el, — atyám nevében meghívom, legyen vendégünk itt tartózkodásának idejére.

Attila meglepetten tekintett rá. E meghívás oly váratlanul érte, hogy sokáig nem tudott mit felelni. Végre néhány köznapias szólásmóddal iparkodott magát mentegetni.

A bárónő felvonta szemöldökét s kedvetlenül mondta: — Mért mondja mindezt? Egyszerű ajánlatot tettem önnek, — feleljen rá egyszerű igennel, vagy nemmel.

— Nem szeretnék udvariatlannak látszani, bárónő.

— Az ugynevezett udvarias emberek előttem nem rokonszenvesek. Tehát: igen, vagy nem?

— Nem! — felelt Attila most már határozottan.

— Indokolásra nincs szükségem, — szólt Etel közönyösen, azzal kivonta kezét a fiatal ember karjából és kocsija után nézett.

Attila érezte, hogy mondania kell valamit. — Ön igazságtalan irántam, bárónő, hogy nem akarja meghallgatni az okokat, melyek e különben oly hízogó meghívás...

Etel szavába vágott. — «Különben oly hízogó meghívás!» Ön kezd narkotikus hatást tenni reám. Hagyja el, én ismerem ez okokat és — legyünk méltányosak! — talán méltatom is».

Attila az utolsó szavak hallattára elvesztette

hidegvérét és ingerülten fakadt ki: «Ha ismeri, ha méltatja, — mért akkor e játék? Alig hihetem, hogy az illem szent nevében tagadja meg annyira érzelmeit . . .»

Etel megállt és napernyőjére támaszkodva, nyugodtan tekintett a fiatal ember szemeibe; melyek e pillanatban sötét daczban égtek.

— Azt hiszi, nem tudom, mit érez ön? Nagyön jól el tudom képzelni, mennyi keserűség és gyűlölet halmozódott össze önben a Lovrichok ellen. Tudom, hogy van oka a Lovrichokat gyűlölni. Ha az ön helyében lennék, talán szintén azt tenném. Ebben tehát egyetértünk. Van azonban egy másik pont, a melyre nézve nem értünk egyet. Én azt képzeltem, hogy ön engem nem fog a Lovrichok közé sorolni, magam sem tudom mért, de azt képzeltem.

Az én ereimben nem folyik több Lovrich-vér, mint az önéiben, én nem azonosítom magamat a Lovrichokkal; ha őszinte akarok lenni, nem is szeretem őket. Azt hittem, hogy ön mindezt sejteni fogja, — csakis ezen feltevésben vállaltam el atyám megbizását, — úgy látszik azonban, csalódtam.

Minthogy Attila nem felelt rögtön, a bárónő felszállt kocsijára, az inastól átvette a gyeplőt és az ostort; egy pillanatig habozott, aztán leszólt a

bakról, — angolul beszélt, hogy az inas meg ne értse: — Van még valami mondani valója?

Attila habozva tekintett a bárónőre, ki most kevélyen fölvetette fejét. Aztán levette kalapját s meghajtotta magát. — Rendelkezésére állok, bárónő, parancsoljon velem.

Etel lehajolt a bakról s kezét nyújtott neki, nem is ellenkezett, midőn a fiatal ember ajkaihoz vonta e kezét.

— Köszönöm, — mondta a bárónő; — s most még egyet: tudja, hogy nem vagyok kaczer?

Ezt oly határozottan s oly nemes önérzettel mondta, hogy Attila önkéntelenül meghajtotta fejét.

— Mikor látjuk egymást viszont? — kérdezte Etel.

— Mikor parancsolja?

Etel gondolkozott. — Önnek rendezni való dolgai lesznek, — tüzzük ki a határidőt holnap estére, hat órára? — Ezzel mosolyogva biccentett fejével, s míg a fiatal ember kalappal kezében állt, a kocsi megindult. A leány kicsi kezei biztosan vezették a két tüzes ügetőt.

A robogó fogat eltűnt a temetőfal mögött, Attila gondolataiba mélyedve indult fel a hegynek. Azon törte a fejét, mi birhatta rá Iván bárót, hogy őt meghívja, de főleg mi birhatta rá Etelt, hogy e

meghívás szószólója legyen. Felizgatott képzelete különösen az utóbbi kérdést a legkalandosabb feltevésekkel iparkodott megoldani, töprengésében azonban nem jutott elfogadható eredményhez.

A Pogányvárban meglehetősen szófukar volt, feszélyezve érezte magát, és nem tudta minő formában adja tudtára Jolánnak a történeteket. Végre úgy segített magán, hogy vacsoraközben elmondta Pogánynénak, hogy lakását a kastélyba fogja áttenni, — ezt lehetőleg száraz hangon mondta, mintha ez volna a világon a legegyszerűbb dolog.

Jolán némán tette le késéf és égő szemekkel tekintett rá. Attila teljesen Pogánynéhoz fordult, megmagyarázva neki, hogy lehetetlen volt a meghívást visszautasítani, és hogy egyébiránt is dologhoz kell látnia. Az özvegy mindezt természetesnek találta. A szokott jó kedv ezuttal azonban sehogysem akart megjönni. Jolán kedvetlenül járt-kelt a házban, anyja apró meghagyásait kedvetlenül teljesítette, a kastélybeliekről nem tett említést.

Mikor Attila távozott, a leány elkísérte egy darabig, a hegyi uton kezét fogtak. — Jó éjt! — mondta Jolán unatkozó bangon. Attila csodálkozva tekintett reá, — a mint szemeik találkoztak, delejes szikra villant fel közöttük, — a következő pillanatban a leány Attila karjaiba vetette magát.

Attila megsimogatta haját.

— Látod, — mondta, — azért mi a régiek maradunk, — ha nem jöhetek is fel mindennap, azért gyakran meg foglak látogatni, — ennek ugy kell lennie . . .

Jolán szenvedélyesen ölelte át nyakát.

— Attila, Attila, — ha nem szeretsz, — én meghalok !

A hegyi uton néhány elkésett munkás jött le, a fiatal ember szeliden kibontakozott a leány karjaiból, aztán önmagával elégedetlen hangulatban távozott.

*

Attila másnap délután, kevés idővel hat óra előtt, gyors léptekkel haladt a hegylejtőn kigyózó országuton. Mikor a zugó nyárfasorba ért, a távolban észrevette a kastély tetejét. Csodálatos izgatottság vett rajta erőt, érezte, hogy a mai nappal egy új fejezete kezdődik életének, s midőn most kifeszített vitorlákkal sietett egy ismeretlen világrész felé, már-már megfeledkezett ama gyermekarczról, mely oly végtelen levertséggel tekintett utána.

A park nyitott rácskapujában Etel bárónő állott; láthatólag várt valakit. Mosolyogva, magasra emelt fővel tekintett az országutra, egyik karjával a czimertartó griffhez támaszkodott, fehér ruhája,

— melyet a nap vakító fénnyel árasztott el, — hosszú redőkben folyt alá, kissé előre vetett lábán. Mellette kutyája állott, a hatalmas állat figyelmesen nézte az érkezőt . . .

VIII

— Remélem, jól fogod magad nálunk találni, — hiszen tulajdonképen itthon vagy.

E szavakkal fogadta Iván báró öcscsét a kastélyban.

Attila most már tisztában volt magában, hogy a báró legkevésbé sem az az ember, a kinek éveken át tartotta. A valódi tragédiák intrikusait keményebb faból faragják.

Korlátolt, szűkkeblű öreg, ki — eltekintve bizonyos arisztokratikus külsőségektől, — minden ízében nyárspolgár. Különben meglehetősen különcz. Mióta a halál a Lovrich-családban oly dus aratást tartott, hipokondrikus rögeszmékben szenvedett; az orvosokban nem bizott, s maga gyógykezelte magát. Hive volt a homeopathiának, érdeklődött az állati delejesség hatásai iránt, újabb időben pedig beállott vegetáriánusnak. Bár soha komolyabban beteg nem volt, egész életén át pácziens maradt, a haláltól pedig senki sem félt úgy, mint ő.

Attila nemsokára meggyőződött arról is, hogy

Iván báró, ama grand-seigneuri nimbus daczára, melylyel magát otthonában is övezni szerette, még a cselédség előtt sem bir valami tulságos nagy tekintélyvel. A legfőbb placet jogot mindenben Etel bárónő gyakorolta, ki — ha éppen akarta — még atyja világos parancsait is hatálytalanokká tudta tenni.

A bárót, midőn Attilát meghivta a kastélyba, csakis külső okok vezették, eszeágában sem volt, hogy — mint ezt Attila sejtette — e meghívással ünnepélyesen véget vessen a régi családi torzsolkodásnak. Néhány nappal ezelőtt történt, hogy egyik szomszéd birtokos, Szentmáray gróf, valami vizsábályozási ügyben irt Iván bárónak, s levele végén felemlítette, hogy ha a báró őt meglátogatja, hozza magával hirneves rokonát is, mert asszonyai égnék a vágytól Kunt megismerhetni. A megyei főnemesség köréből a Szentmáray család volt az, mely legtovább vonakodott a Lovrichokat mint rangtársakat elismerni, — ez elég ok volt Iván bárónak, hogy különös tisztelettel viseltessék e család iránt. Mikor most megtudta, hogy a gróf csillagkeresztes «asszonyai» érdeklődnek Kun iránt, maga is más szemekkel kezdte öcscsét nézni. Etel, kivel a dolgot megbeszélte, nem ellenezte a meghívás tervét, sőt készségesen magára vállalta a keresztülvitelét...

A kastélybeliek meglehetősen visszavonultságban éltek, Attila kedve szerint láthatott munkához. Korláth és Zalkovszky ezredükkel a galicziai hadgyakorlatokhoz vonultak, más vendég nem igen fordult meg Lovrichéknál.

Attilát meglepte az az udvarias közöny, melylyel a százados menyasszonyától elbucsuzott. Ama rövid idő alatt, melyben a jegyeseket megfigyelte, meggyőződést szerezhetett, hogy köztük szerelemről szó sem lehet. Érdekházasság készült itt a szó legridegebb értelmében, és a jegyesek alig vettek maguknak fáradságot, hogy ezt eltitkolják.

Ez eljegyzésnek különben elég érdekes előjátéka volt.

Körülbelől négy év előtt Korláthtal egy ezredben egy fiatal főúr szolgált, ki a vidéki társaság elismert kedvence volt. Ez Törökkuthy Agenor gróf volt, Attila féltestvére. A fiatal gróf egyike volt a sors ama ritka kedvenceinek, kiket a természet pazarul ruház fel legfényesebb adományaival; ősi neve és gazdagsága már egymaga is előkelő helyet biztosított neki a társadalomban, társai mint kitűnő tisztet és szeretetreméltó bajtársat ismerték, férfias szépsége, szelleme és lovagiassága elbűvölt, meghódított mindenkit. Ha Athén aranykorában él, talán méltó versenytársa lehetett volna Alkibiadesnek.

Törökkuthy, midőn Kevén állomásozott, idejének legnagyobb részét a kastélyban töltötte. Etel már akkor fiatal kora daczára is testileg és szellemileg annyira ki volt fejlődve, hogy nagyleány számba ment. Agenor nem titkolta, hogy mély vonzalmat érez szép cousine-ja iránt és az egész környék biztosra vette, hogy a két rokonból nemsokára egy pár lesz. Zalkovszky herczeg volt egyedüli állhatatos, habár szerencsétlen versenytársa a grófnak. Etel és főleg Iván báró (ki szívesen látta volna ha az egész Lovrich vagyon ismét *egy* kézbe kerül) napról-napra várták Agenor ünnepélyes nyilatkozatát.

Ekkor Törökkuthy váratlanul titokzatos, nagy változáson ment át. Az életkedvtől pezsgő tiszten kezdtek a buskomorság jelei mutatkozni, mindent untatónak és izléstelennek talált, régi szeretetreméltósága eltűnt, a helyett gunyolódó, fanyar és cinikus modort vett fel. A kastélyból minden érthető ok nélkül elmaradt. Megesett, hogy heteken át mogorván elzárkózott legbizalmasabb barátjai elől, néha ismét vad és olykor botrányos tivornyákban lelte kedvét. Környezete megütközve tapasztalta e hirtelen változást, okát azonban senki sem tudta adni. Voltak, a kik Agenor modorából egy keletkező elmebetegségre következtettek.

Mindez legjobban sujtotta Etelt, — a leány csak most ébredt tudatára annak, mennyire szereti ez embert.

Agenor egy reggel, miután az egész éjt átdorbézolta, félig mámoros fővel vágtatott ki a városból. Azon vette észre magát, hogy Lovrichkék parkja alatt van. A park fái között a bárónő alakja látszott. A fiatal tiszt átugratott a kerítésen.

— Etel, — mondta, miután a bárónőhöz érve leszökött lováról, — Etel, bucsuzni jöttem. Elmegyek. Nem fogjuk egymást viszontlátni.

Etel a dult, sápadt arcza tekintett és végtelen levertség szállotta meg.

— Mindennek vége, — folytatta Agenor rekedt hangon, — feledd el mindazt, a mi köztünk történt és légy boldog.

— És azt hiszed, — szólt Etel halkán, — azt hiszed, hogy én így boldog lehetek?

Agenor tétozázó szemekkel tekintett rá, arczat sötét pir futotta el. Maguk sem tudták hogyan történt, hogy egyszerre átölelve tartották egymást, görcsösen és felénken, mintha már hallanák végzetük közeledő lépteit, mely örökre szét fogja őket választani. Mikor Etel feleszmélt a forró csókszapor után, Agenor már eltűnt. Másnap megtudta, hogy a gróf az éjjel elhagyta Kevét, előbb azonban le-

mondott tiszti rangjáról. Később kitünt, hogy Agenor a fővárosba ment, hol a külvilágtól légmentesen elzárkózva, mint különöz élt palotájában. Látogatókat nem fogadott, bizalmas, öreg komornyikján kívül senkivel sem érintkezett; a palotában még leveleket és hirlapokat sem fogadtak el. Ismerősei most már meg voltak győződve, hogy a gróf elmebetegség áldozata, Iván báró pedig, ki visszaemlékezett, hogy a Törökkuthyak többé-kevésbé mind különözök voltak, ebben az átöröklési elmélet beigazolását látta.

Etel nem említette senki előtt az utolsó találkozásuk alkalmával történeteket, de nem is hitt Agenor elmebetegségében. Sejtette, hogy a gróf sötét világfájdalmának oka valamely titokzatos, irtóztató katasztrófa, mely végkép feldulta lelki egyensúlyát. Rövid idővel Agenor távozása után levelet vett tőle, melyben csak egy szó volt: «Meghaltam.» A bárónő megértette az üzenetet, — most már vége volt mindennek közöttük, Agenor maga kizártnak látta a lehetőséget, hogy valaha egymáséi legyenek...

Évekkel ezután Iván báró egy nap tudtára adta Etelnek, hogy Korláth gróf megkérte kezét. A bárónő habozás nélkül elfogadta a százados ajánlatát, — Korláth vagy más, egyre megy. Iván bárónak felette tetszett leányának józansága, a sze-

relmi házasságoknak Sarolta bárónő «esete» óta, amugy is rossz hangzása volt Lovrichéknál.

Korláth gróf fényesnevű családból származott. A kik ismerték, azt tartották róla, hogy becsületes a szörszálhasogatásig, lassu gondolkozásu a korlátoeltságig és szófukar a kétségbeesésig. Neki csak egy szenvedélye volt: a lovaglás sportja, — a mi ennek körén kívül ésett, az alig érdekelte. Életét épp oly meggyőződéssel szentelte a lónak, mint Paganini a hegedűnek. Soha eszébe nem jutott volna a házasság, ha bátyját nem lövik agyon párbajban, és a valódi hitbizománynyal rá nem száll a név fentartásának kötelezettsége. Etel bárónőt különben családja választotta ki számára.

Mikor a bárónőnek bemutatták vőlegényét, kijelentette, hogy hü felesége lesz, de egyelőre még nincs kedve férjhez menni. Korláth ajkaihoz vezette a leány kezét és megnyugtatta azzal, hogy kész várni a meddig Etelnek tetszik. Már egy évet várt.

Iván bárót boldoggá tette jövődöbeli vejének az az ígérete, hogy felfogja venni a Korláth név mellé a Lovrich nevet . . .

Midőn Kun Attila most először találkozott Etellel, a bárónőt rémület szállotta meg, mintha világos nappal kísértettel állt volna szemben, — a fiatal ember annyira hasonlított Törökkuthy Agenor-

hoz, hogy első pillantásra össze lehetett volna őket tévesztetni. Egy csapásra új életre ébredt benne mindaz, a mit szíve legmélyére temetett: régi szerelme Agenor iránt, elfeledett álmai a boldogságról. Etelt, ki a jól fegyelmezett természetek sorába tartozott, megrémítette a jelenség. Azt hitte, hogy már teljesen leszámolt a multtal, s hogy számára a boldog ábrándokkal együtt a szív viharainak kora is egyszer mindenkorra véget ért s most megütkezve tapasztalta, hogy Agenor testvérének pusztá megjelenése, a keserű és mégis oly édes emlékek egész raját idézi fel benne és állandó veszélylyel fenyegeti lelki nyugalmát. Erős akarata volt, hogy e veszélylyel szembeszálljon. Midőn atyja váratlanul azt indítványozta, hogy hívják meg Kun Attilát, örömmel járult e tervhez. A mindennapi érintkezés józanító hatása alatt bizonyára szét fognak foszlani rémlátomásai s minden vissza fog térni régi, köznap-i kerékvágásába.

IX.

Kun Attila néhány nap múlva teljesen otthonosan érezte magát a kastélyban, a nagyuri kényelmet gyorsan szokta meg. A báró bizonyos tünető szívélyességet tanusított iránta; rendes beszélgetéseik tárgyát vizszabályozási ügyek képezték,

ezekben szakember volt mindkettő, — Attila tanulmányainál fogva, a báró sok évi gyakorlata folytán.

Már egy hete időzött a kastélyban, a nélkül, hogy a bárónővel másutt találkozott volna, mint a szokásos étkezéseknél. Pedig ő szeretett volna Etellel egyedül beszélni, — mért, azt maga sem tudta.

Egyszer korán reggel lópatkó csattogását hallotta ablaka alatt. A bárónő sétalovaglásra készült és türelmetlenül várt a kertben, míg a cselédség Drillt kereste, Etel nagy kuttyáját. Attilának újra be kellett ismernie, hogy a leány szép. Sötétkék, szoros lovagló öltönye a fehér piquet-mellénnyel elbűvölően simult előkelő természetéhez, mely biztosan és könnyen mozgott a nyeregben. Pompás lova nyugtalanul kaparászott patáival. A bárónő észrevette Attilát az ablakban és mosolyogva intett fel.

— Jó reggelt! Nincs kedve velem jönni? — Aztán, a nélkül, hogy bevárta volna felelelét, parancsot adott, hogy nyergeljék föl Ladyt.

— Ismeri a vörös keresztet a dombon? Ott megvárom. Vizontlátásra! — Azzal lovagló ostorával tiszteltgette és időközben előkerült kuttyájától követve, kiügetett az országutra.

Attila nemsokára a Lady nevű angol kancza hátán irányt vett a rétnek. Az ér homokjában felfedezte a bárónő lovának nyomait. Csakhamar el-

érte a dombot, melynek tetején vörös fakereszt állott. Évekkel ezelőtt futóbetyárok agyonverték egy kálvinista diákot; jámbor parasztok, nem törődve a kiszzenvedett szegény lélek vallásfelekezetével, ez egyszerű emléket emelték neki, mely most perlekedő szarkák gyülekező helyéül szolgált. A fiatal ember a dombról széttekintett a tájon, a bárónőnek azonban nyomát sem látta. Északon vasuti töltés szegte át a rónát, egy magányos őrház alatta pocsolyában ludak fürödtek. A ludak most gágogva rebbentek szét, — a töltésről hirtelen felbukkant lovas alak ugratott át fürdőhelyükön.

— Ez bolond! — mondta önkénytelenül Attila, ki méltatni tudta ez ugrást. Etel sebesen vágatva közeledett a réten, rugganyos derékkal követve lovának szabályos szökéseit. Most árokhoz közeledett, a ló előreszegett fővel iramodott az akadálnak, aztán hosszú ivben átvetette magát a tulpartra. Midőn patái egy pillanatra összeértek a levegőben, a bárónő magasra emelte jobb kezét, mint ez a longeon szokás. Most lassan léptetett fel a dombnak, a remegő állat nyakát veregetve.

— Zerif három napig nem volt jártatva, kissé meg kellett hajszolnom, hogy nyugton maradjon, — magyarázta Attilának, aztán hozzátette: — Ha akarja, menjünk a zárdába, kissé messzire esik

ugyan, de a nap úgy sem ronthat már sokat az arczbőrünkön.

A két lovas gyors ügetőben nekivágott a rétnek, a puha talaj dobogott alattuk, a lovak szügybe vágott fővel, hetykén vetették lábaikat.

— A művelt társalgó szerint nem illik ugyan, hogy magával egyedül kószáljak a réten, — kezdte Etel, — de a művelt társalgó nem is tudja, hogy mi jó barátok és eszerint teljesen veszélytelenek vagyunk egymásra nézve . . .

Attila kissé meglepetten tekintett a bárónőre, ki nyugodt mosolylyal folytatta: — Csodálkozik azon, hogy rövid ismeretség után is már barátomnak nevezem? Lássa, én nem adok igazat azoknak, kik azt tartják, hogy az érzelmeknek is, mint a bornak, meg kell érniök, hogy élvezhetők legyenek. Nekem különben nincs is időm sokáig várni. Elmondhatom, hogy egész életemben még nem volt barátom, gyermekkoromban még játszótársaim sem voltak. Pedig mindig szükségét éreztem egy hü, résztvevő barátnak, jelenleg jobban, mint valaha. Nos, meg fogom találni magában a hü, résztvevő barátot?

Minthogy Attila nem felelt rögtön, a bárónő hozzátette: — Nem kívánom ingyen, adok cserébe egy hü, résztvevő barátnőt. — Nem folytathatta

tovább, mert nyugtalankodó lovával kellett foglalkoznia. A gyér gyepen szórványos birkanyáj delect, a komondor rekedt csaholással vágott a lovak elé. Zerif felágaskodott és rakonczátlankodni kezdett; végre Drill, ki mezei egereket kergetve, elmaradt, elősietett és erélyesen rendreutasította a komondort.

Időközben már megkerülték a hegylejtőt s déli oldalára értek. A bárónő kísérőjéhez terelte lovát s lehuzva hosszú keztyűjét, átnyujtotta neki kezét.

— Elfogad barátjának ?

A fiatal ember megszorította a karcsu ujjakat és mélyen tekintett a szürke szemekbe, melyek őszintén és becsületesen pillantottak rá.

Harangszó figyelmeztette őket, hogy elértek a zárdához. A kis zárdá, templomával csinosan állt ott a hegység déli lábán. Pokrócz Lázár építette sárkányölő szent György tiszteletére, őt kalugyer számára, kiknek kötelessége volt mindennap énekes misét mondani az alapító lelki üdvéért. Az öreg Lázár ez alapítvánnyal jó alkut kötött. Egy csomó bankóval szentéletű ember hírébe keveredett, a kalugyerekkel lemiséztette bűneit, azonfelül megszerezte a családjának egy előkelő szent különös barátságát. A klastrom tölgyfakapuja felett a védszent képe pompázott, a mint indigókék égbolt alatt, arany lándzsáját belemártja a papagályzöld sárkány testébe.

Az istentisztelet már javában folyt, mikor beléptek a templomba. «Imádkozni fogok, hogy barátságunk tartós legyen», suttogta Etel komoly arccal; aztán letérdelt az egyik imaszékbe. Attila a templomot nézte. A falakat szent képek borították; bizanci alapon csodálatos, merev alakok, nagy mandolaszemekkel és aranykoronákkal. A kalugyerek javában énekelték egyhangu danájukat, az egyik egy hatalmas ezüst füstölőt lendített, a sztáricz áldólag terjesztette szét kövér, fehér kezeit. A bárónő gyermekes kíváncsisággal és jámbor borzongással hallgatta a jól ismert éneket, Attila pedig azon gondolkozott, hogy vajjon mi történnék, ha most megcsókolná az előtte térdelő leány ingerlően fehér nyakát? . .

A lovasok még az istentisztelet vége előtt hagyták el a zárdát, és a bárónő vezérlete alatt a szőlőkön át a hegyeknek vették útjukat. Egy órai erős ügetés után áthaladtak a hegy szakadás mélyén, aztán Keve elé értek. A rossz kövezet miatt lépésben mentek át a városon.

— Jobbra arcz! — szólta Etel a főuteza sarkán. A kocsit szélén karcsu leányalak állt egy kis fiuval, és mind a ketten tágra nyitott szemekkel nézték a lovasokat. Jolán volt, — Attila a kalapjához kapott. Hirtelen eszebe jutott, hogy mióta a kastélyba jött, még egyszer sem járt fenn a Pogányvárban. A véletlen

találkozás oly kinosan hatott rá, hogy fülíg vörösödött.

Etel bárónő lopva figyelt barátjára. Midőn a népkert alá értek, hol már csendesebb volt a város, oly közel lovagolt Attilához, hogy Drillnek már nem jutott hely a két ló között.

— Tehát a mi baráti frigyünk minden körülmények közt fennáll? — kérdezte egyszerre a bárónő.

— Még kérdi?

— Lássa, én e barátsággal azt a régi és együgyű előítéletet szeretném megczáfolni, mintha férfi és nő közt lehetetlen volna a valódi barátság. Azt mondják, az ilyen barátságnak előbb-utóbb ellenségeskedéssé vagy szerelemmé kell átváltoznia; — nos, mi be fogjuk bizonyítani az ellenkezőt, jó pajtasok leszünk és semmi más, — ugy-e bár? Ez igen kényelmes lesz mindkettőnkre nézve. Magának nem lesz kötelessége, hogy nekem udvaroljon, én pedig nem leszek kénytelen *«toujours en vedette»* lenni. A barátságnak már azért is feltétlen előnyt adnék a szerelem felett, mert nem ismeri a feltékenységet. Engem örömmel töltene el, ha tudnám, hogy barátom egy magához méltó nőt szeret, barátsága legfőbb jelének venném, ha beavatna titkába...

Attila tudta, hogy új barátnőjének e reflexiókra a Jolánnal történt találkozás adott okot. Kissé el-

kedvetlenítette, hogy a bárónő szükségesnek tartotta vele szemben a barátság és egyéb érzelmek közt való válaszfalt annyira hangsúlyozni.

— Nekem is hasonló nézeteim vannak a barátságról, — mondta; — mily édes lehet az, ha az ember boldogságtól túlaradó szívét kitárja egy rokonkeblű barát előtt! Ha én egyszer ily helyzetbe kerülnék, bárónő, én nagyon igénybe venném a barátságot!

E frázis, melyet Attila őszintének látszó hévvel mondott, annyira ellentétben volt egész lényével, hogy a bárónő sokáig bizalmatlanul tekintett rá. Aztán meglegyintette Zerifet, ki egy a szélben mozgó papirdarab láttára ismét nyugtalankodni kezdett.

X.

A fiatal barátság, melyet Etel bárónő oly ünnepélyesen proklamált, egyelőre csak azt eredményezte, hogy a két barát érintkezésének külső formája fesztelenebb lett, különben minden megmaradt a régiben.

Attila még folyvást nem volt képes összegyeztetni Etel jellemének ellentmondásos vonásait; néha forró vágy fogta el, hogy megoldja a talányt, mely a szép szfinksz titokzatos mosolya alatt rejlik.

Etel sem volt meglegedve sem Attilával, sem

önmagával. Érezte, hogy nem sikerült megnyernie a fiatal ember föltétlen bizalmát. Ha barátságukról beszéltek, — a mi gyakran megesett, — Attila ezt néha ama száraz, didaktikai modorban tette, mely önmagában hordja gunyos kritikáját. Néha úgy látszott, mintha tulmerész logikájával ad absurdum akarná vezetni a bárónőnek a barátságra vonatkozó kedvencz elméleteit.

Ilyenkor akaratlanul egymásra mosolyogtak, mint Cicero sokat idézett két augura. A bárónőnek voltak pillanatai, mikor sajnálni kezdte, hogy Attilát meghívta a kastélyba. Éberálmaiban azon vette magát észre, hogy képzeletében a fiatal ember alakja csodálatosan összefolyik Törökkuthy Agenor alakjával, ki megjelent előtte, hogy újra átéreztesse vele mindazt, a mit örökre el akart felejtetni.

A hadgyakorlatok időközben véget értek, Korláth ezrede bevonult Kevére, a százados ismét mindennapos vendég lett a kastélyban. Komoly, józan arcza láttára némi megnyugvást érzett a bárónő...

Egy délután a kastélybeliek az erkély árnyas ponyvája alatt mulattak. Etel Korláthtal kártyázott, Iván báró és Attila egy tervrajz fölé hajoltak. A fiatal ember éles kifejezésekben gáncsolta a kevei csatornahálózat hibáit, a báró — ki öcsce meg-

jegyzéseit feszült figyelemmel hallgatta, — felette csodálkozott, hogy ez egyszerű dolgok még nem jutottak neki eszébe.

— A társulat közegei csalók vagy tudatlanok, — fejezte be szavait Attila. Iván báró akaratlanul bólintott hozzá.

— Te, Attila, — mondta aztán, — én azt tartom, neked szép jövőd lehetne a mérnöki pályán. Ha megelégteted külföldi kóborlásaidat, azt tanácsolnám, hogy vállalj állami hivatalt.

— Nem akarok csavar lenni egy gépezetben, melynek egész működését nem helyeslem. Különben is sokkal tovább szívtam isten szabad levegőjét, semhogy kedvem lehetne a királyi irattárak porát nyelni. Ha foglalkozás után nézek, hirlapíró leszek.

— Hirlapíró? — kérdezte a báró, minden szótagot külön hangsúlyozva.

— E pályában azt szeretem, hogy egész kerekével a közvetlen jelenben mozog.

Iván báró elvesztette hidegvérét. Ő soha sem olvasott politikai lapokat, de a hirlapírókat, «kiknek soha sincs nyugtuk és kik maguk sem tudják, mit akarnak», szívből megvetette.

— Ujságíró zsidó akarnál lenni? — kérdezte kedvetlenül. — Kérlek! ujságot akarnál írni, a melyben olvasni lehet, hogy Péter kitörte a lábát, Pál

hamis csődöt mondott, és az aszalt szilva pang? Kinevetne az egész világ!

— Ha egynéhánynak azok közül, kik bátyám szemében a világot képviselik, beverném a fejét, láthatná, hogy e fejek üresek és nem nevetnek többé . . .

— Csak nem akarod mondani, hogy az ujságírás urnak való foglalkozás?

— Urnak való foglalkozás? Ha elkártyázom a pénzemet és aztán sorra legelem barátaimat, ez urnak való. Ha beszegődöm egyik ismerősömhöz maitre de plaisir-nek, vagy föbe lövöm magamat, ez is urnak való. De ha ép eszem és erős karjaim tudatában, saját munkámmal keresem meg kenyeremet, ez nem urnak való. Ugyan kérem, hány száz esztendőt aludtak el önök?

Iván bárónak későn jutott eszébe, hogy hasonló viták alkalmával rendszeren a rövidebbet szokta huzni, és most a rendezett visszavonulásra gondolt.

— Nem érdemes a dolgot élére állítani, hiszen egyelőre ugys csak hipotézisről van szó. De ha elfogadom is az álláspontodat, még akkor sem fogod rám bizonyíthatni, hogy hasznos dolgot művelnél azzal, ha lapot adnál ki. Ujság van több a kelleténél, úgy burjánoznak elő a fővárosi talajból, mint nyári eső után a gomba.

— Az más kérdés, — felelt Attila. — Ha lapom rossz, akkor nem fogják olvasni, és akkor nem is érdemlek jobbat, mint hogy éhen vesszszek. De nem fogok éhen veszni, mert lapom nem lesz rossz. Ti itt — bármit mondjatok is — szeretitek a feltűnést és a botrányt. Ha csak az kell, azzal bőven szolgálhatnak. Itt van a kevei ártér terve, — lám, ez anyagból tudnék annyi botrányos leleplezést gyurni, hogy akár egy évig megtölthetném vele egy lap hasábjait. A lap korbácscsá válnék kezemben, a nagyságos és méltóságos szabályozási parókákból csak úgy rebbennének elő a molyok!

— Keresztény embernek pedig nem tanácslom, hogy e darázs-fészekbe nyuljon . . . — mondta Iván báró elfojtott hangon.

— Ezredünk holnap futtatást rendez, a verseny után táncpestély is lesz, — természetesen eljöttök, Iván? E kérdést Korláth intézte a báróhoz, az erkély tulsó oldaláról.

— Ha Etel akarja . . .

— Etel akarja. Te is meg vagy hiva, Kun.

Attila habozva tekintett Etelre, a bárónő hevesen bólintott fejével.

— Köszönettel elfogadom, — szolt Attila.

Korláth kevés idő múlva visszalovagolt a városba.

Attila későn este jegyzeteiben lapozgatott, a munka azonban nem akart haladni; mióta hazaérkezett, régi munkakedvét bénító tunyaság váltotta fel. Most is álmodozva lépett a nyitott ablakhoz. Az éj szép volt, a fák hivogatóan suttoztak a kertben, a tikkasztó forróságot langyos légáram váltotta fel. Attila kedvet kapott egy kis esti sétához. Nemsokára égő szivarral tévelygett a sötét kert szürke kavicsutain. Kis idő múlva megállt, szomszédságában megzördült a haraszt. Rögtön Etelre gondolt, midőn a leány hangja csakugyan megszólalt a sötétben. Kutyájához beszélt: «Drill, vigyázz!»

A kutya hüvös orra megérintette a fiatal ember kezét.

— Drill felismerte a barátot, bárónő.

— Kun, oly későn? — A bárónő hangja kedvetlenül hangzott, Attila, ki már a délután folyamán észrevette, hogy Etelnek «ossiani» napja van, jónak látta a felvonuló vihar elől kitérni.

— Amint látom, nemcsak engem csalt ki a gyönyörű éj. — ezért átengedem bárónőnek a tért. Etel nem felelt. Midőn a fiatal ember néhány lépést a kastély felé tett, a leány nevéen szólította.

— Ha kedve van, sétáljon velem.

Oly sötét volt a fasorban, hogy Attila akkor sem különböztethette meg a leány vonásait, mikor

lassu léptekkel mellette haladt, — csak a világos ruha, mely mellette suhogott, győzte meg, hogy nem bolyong egyedül a homályban.

— Csodálom bátorságát, — kezdé Attila, — hogy védelem nélkül mer a kértben járni. Veszélyről ugyan nem lehet szó, de a bozót éjnek idején nem kelt valami megnyugtató benyomást.

— Nem is vagyok védelem nélkül. Oltalmazóm a derék Drill. Drill be van tanítva az ember elleni küzdelemre, — én e tulajdonságától irtózom és talán végszükség esetén sem venném igénybe, de a papa rám erőszakolta, hogy egyedül ne legyek magányos sétáimon.

— Mondja Etel, mért kényszerített, hogy elfogadjam Korláth meghívását a tiszti mulatságra?

A bárónő nevetett, úgy látszott, visszanyerte jó kedvét. — Mert azt akarom, hogy ott legyen. Meglássa, jól fogja magát találni, ott lesz az egész megyei birtokosság.

— Jól fogom magamat találni — mint a varju a pávák közt.

— Köszönöm a pávát, — felelt Etel, aztán némi szünet után hozzátette:

— Demokrata megvetéssel tekint ránk, pedig ahhoz nincs joga, maga sokkal inkább arisztokrata, mint mi valamennyien. Merné tagadni, hogy önma-

gának nagyobb belső becsét tulajdonit, mint nekünk összevéve? És miben áll az arisztokratizmus, ha nem abban, hogy egyik ember a másik fölé helyezi magát? Ej, az ugynevezett szellemi arisztokrácia türelmetlenebb a vérbelinél, pedig végre is csak születés dolga . . . Maga nem lesz varju, hanem sas a pávák közt. A kőszáli sas megvetéssel nézi majd a fényestollu pávákat, a mint felfuvalkodva tipegnek a többi baromfi közt . . . Büszke sas, szürke sas, el akarod velem hitetni, hogy irigyeled a szegény páva fényes tollát?

Attila halkan kaczagott, szivarja piros fénypontként égett a sötétben.

— Ha a szegény varju, — mondta, — egy perczig azt álmodta, hogy rokonságban áll a pávákkal, az ön gunyja kigyógyítja nagyzási hóbortjából. Különben: akár varju, akár sas, mindkettő rablólovag és egyformán távol áll az udvar királyi szárnyasaitól. Természetellenes barátságuk egy ideig fenn fog állani, míg a kékvérű páva egyszer fel nem fuvalkodik s a szegény rablólovag szárnyra nem kél, hogy visszasiessen vadonjába . . .

— És mielőtt az udvariatlan lovag utra kél, — egészítette ki a bárónő, — rendesen kedve kerekedik néhány czifratollu barátja nyakát kitekerni, — nemde? Nos, barátom, én meg fogom magát az

estélyen egy kis pávabarátnőmmel ismertetni, ki alaposan kifecsegi majd fejéből gyilkos szándékait. Bájos fiatal páva, indigókék vérrel, kilenczágu pehelykoronával, tizenhat évvel és hatvannégy őssel. És meglehet maga be fogja ismerni, hogy az ősök és koronák már csak azért is birnak jogosultsággal, hogy Szentmáray Dzsina bájainak illő keret gyanánt szolgáljanak. És meglehet, hogy a daczos rablólovag ki fog szállani a messzi világba és hirdetni fogja mindenütt: Szentmáray Dzsínának vannak legfényesebb tollai valamennyi páva közt; a ki ezt tagadni merné, az küzdjön meg velem életre halálra!

— Jobbnak tart, bárónő, mint a minő vagyok. Félek, már annyira elvadultam, hogy sem Dzsina grófnő bájai, sem Dzsina grófnő ősei már nem szelidithetnek meg.

— Akkor sem veszít semmit. Én rávezetem a gyanutlan táborra, magától függ, hogy ellenség vagy barát gyanánt viseli-e ott magát. Ha gyilkoló kedve támad, irókéz barátom, bő zsákmányra tehet szert. Gyönyörű parókákat fog ott találni; ha majd egyszer visszatér demokrata őserdeibe, teleaggathatja velük vigvamja tűzhelyét, hogy késő unokái gyönyörködjenek bennük . . .

A sétálók egy tisztásra értek, hol kísértetiesen

fehérlettek a kiszáradt szökőkút tritonjai a sötétben. Etel a medencze kökörlátjára ült és feltekingett a csillagos égre. A közelben tücsök hallatta egyhangú czirpelését.

— Az éjnek, különösen a csillagos éjnek, gyermekkorom óta sajátságos hatása volt rám, — mondta a leány. — Az «Ezeregyéj» meséiből tudtam, hogy az utazó Szimbád egy idegen szigetre került, hol a benszülöttek minden ujhold éjjelén szárnyra keltek, hogy bekalandozzák a csillagos eget. Azóta, ha ujhold idején az égboltot néztem, mindig ama boldog szigetlakókra gondoltam és végtelen levertséggel töltött el a tudat, hogy egész éltemen át a föld porában kell mozognom. Mért nem nevet?

Etel még egyre a magasba tekintett és bizonyos fájdalmas humorral folytatta, halkan, vontatott hangon szólva, mintha önmagához beszélne.

— Mindegyikünknek megvan a maga csillagképe, mely ellentállhatatlan erővel csalogatja. Az elérhetetlen után való szomj talán legnagyobb szenvedése a bűnös emberiségnek. Kiváltságolt lényekben e vágy hangot ad; ez a csalogány és a költő génézise. Én értem a csalogány és a költő vágyát, száz hangnemben szól, de mindig egyről dalol: az elérhetetlenről és ismeretlenről. Aranynál a szivárvány után futó gyermek, másnál ismét a hősivatagban

álló fenyő, mely a forró homokpusztában sorvadó pálmáról álmodozik, álmodozik, míg betege lesz, elpusztul. Ez bizony bolond ötlet, de nagyon szomorú, hogy az embert ily ostobaságok végtelen nyomorulttá tudják tenni . . .

Etel hirtelen Attila karjára tette kezét. — Ért valamit ebből? Azt hiszem igen, — maga talán szintén szívérvány után futotta be a világot?

A leány az éj ragyogó mélysége felé fordította arcát, a finom profilt megvilágította a sápadt csillagfény.

Attila rátette kezét a karján pihenő női kézre s halkan mondta: — Értem. Hisz én is álmodtam, kerestem, — forró vágygyal, lázas sietséggel. Mit? magam sem tudtam. Csak ha valamit sikerült elérnem, tudtam, hogy nem ezt. De most már ismerem az én csillagképemet és sejtem, hogy örökre elérhetetlen lesz számomra.

Etel még folyvást a magasba tekintett, míg Attila, ki fogva tartotta kezét, lassan folytatta: — Elérhetetlen magasban áll felettem, hideg, vakító fényű csillag . . .

A bárónő feléje fordította arcát, aztán kivonta kezét és száraz hangon mondta:

— A csillagképek változnak, holnap már más csillag fog e helyen állani. Azt hiszem különben,

legfőbb ideje, hogy befejezzük csillagászati tanulmányainkat.

Mikor megindultak a kastély felé, nyájasabb hangon mondta:

— Tudja, hogy büszke vagyok emberismere-temre? Mikor magát első ízben láttam, azt gondoltam: végre egy ember, kinek nem lesz az a rögeszméje, hogy nekem udvaroljon! — Napról-napra jobban belátom, hogy méltó volt bizalmamra.

A fiatal ember ajkába harapott; egy pillan-
tig kedvet érezett azzal felelni, hogy szó nélkül
megesókolja a leányt. A kastély előtt a bárónő
megállt, a kövezet között kiserkenő fűben apró
szentjánosbogár csillogtatta kékes fényét.

— Minő bolondok vagyunk mi emberek. El-
érhetetlen égi csillagokról ábrándozunk, s a föld sze-
rény csillagjait, melyek után csak le kell hajolnunk,
figyelmünkre se méltatjuk.

— Ha csillag — legyen égi csillag! — felelt
Attila daczosan . . .

XI.

Félórányira a várostól, a kevei nagyrét tarka
képét mutatott. A huszárezred tartotta löversenyét.
A megye birtokosai, kiknek vendégszeretetét a tiszti-

kar egész éven át élvezte, régi szokás szerint e napon, mint az ezred vendégei adtak egymásnak találkát a versenytéren.

A kezdetleges versenypályát hosszú póznákon lengő zászlók határolták; a körön kívül helyezkedtek el a nagy számban megjelent keveiek, kiknek sportszenvedélyüket az évenként egyszer tartatni szokott versenyből kellett kielégíteniök; a köröndön belől csoportosultak a meghívott vendégek fogatai a jury sátra körül. Kettős- és négyes fogatok, hintók, batárok, parkkocsik és furcsa szerkezetű gígek egész kocsitorlaszt képeztek, melyet világos ruhás hölgyek tartottak elfoglalva, udvarlóiikkal kaczagva és beszélgetve. A fiatal földbirtokosok, kik merész szabásu öltönyeikkel és hatalmas látszóveikkel tűntek sportszenvedélyük mellett, a tisztekkel csoportokba verődve, hamisítatlan turfjargonban beszélték meg a verseny kilátásait.

A lobogó zászlók, a színes napernyők, a fehér sátor, az egyenruhák és világos női kalapok, hozzá a lovak nyerítése és a katonazenekar harsogó hangjai, — mindez csillogó, zengő és egyre változó kaleidoszkoppá folyik össze; az alap az ifju, zöld gye, a háttér a ragyogó kék ég, mely a rétet vakító, bántó napfényvel árasztja el, — az egész pedig plein-air-kép a szó legmerészebb értelmében.

Ha valamely művész e képet rikitó részleteivel hiven lefestené, a műbírálat bizonyára kifütyölné «lehetetlen színárnyalatai» miatt.

Az altisztek versenyének vége volt, midőn egy megkéssett fogat ügetett a versenytér felé. Egy csinos hadapród, ki addig végtelen önmegelégedéssel jártatta fakóját a hintók között, fontoskodva sietett az ujonnan érkezők fogadására. A hintóból Lovrich, Etel és Attila szálltak elő.

A bárónő vőlegénye karján lépett a jury sátrába, Iván báró azalatt öcscsét hamarjában megismertette a kezeügyébe esőkkel. — Az afrikai! — tette hozzá minden bemutatásnál. Mikor Attila egyedül maradt, háta mögött két tiszt hangját hallotta, a mint éppen róla beszéltek.

— Ki az a fekete? — kérdezte az egyik, ki monoklit viselt, oly hangosan, mintha nem tartaná érdemesnek halkabban szólani.

— Lovrichék egy rokona, azt mondják Afrikából jött.

— Könyvesináló?

— Sportsmann. Oroszlánokra, tigrisekre vadászott, — átkozott ficzkó, — az a sebhely az arcán is tigriskarmolás...

— Ej? Ismertess meg vele.

Attila, ki eddig csak állatseregletben látott

eleven oroszlánt, sejtette, hogy Iván báró hiúsága készítette neki e reklámot és mosolygott az előnyön melyben a vadász a könyvcsináló felett részesült.

E perczben [Etel intette magához. Csak akkor vette észre, hogy a bárónő mellett még egy leány áll, mikor már áttörte a tisztek körfalát. A leány szokatlanul kicsi volt, Etelnek nem is kellett karját fölemelnie, hogy átölelhesse nyakát. Nagyvilági hölgy mignon kiadásban, csak nagy, barna szemei, melyeket most kíváncsian irányított Attilára, bizonyították, hogy nem egyike ama csodaszép babatündéreknek, melyek jó gyermekeknek karácsonyéjjeli álmukban jelennek meg. Ruhája sportjelvényekkel volt díszítve, kalapján, öltönyén, karpereczén patkók szerepeltek számos változatban.

— Kun Attila, rokonom — Szentmáray Dzsina grófnő, barátnőm — mutatta be őket egymásnak Etel.

Dzsina grófnő hihetetlen apró kezet nyújtott a fiatal embernek, aztán kifogástalan bókot csapott előtte. Még mielőtt egy szót válthattak volna, megkondult a jelző harang, a körülállók kisiettek a sátrból és a két uj ismerős magára maradt.

— Kezdődik a tisztek vadászversenye, — fűszünk a korláthoz, — indítványozta a grófnő. Később visszaküldte Attilát látcsöveért. Mikor a fiatal ember visszatért, a grófnőt a magas korláton találta

ülve, apró lábait himbálva, oldalán egy főhadnagy könyökölt, ki feltűnt rendkívüli rutságával. Dzsina grófnő mint Ylang herceget mutatta be és francziául beszélt vele.

— Ki ez ? — kérdezte Attila, mikor a tiszt elment.

— Ylang herczeg, nem ismeri Ylang herceget ?

— Sajátságos név.

— Nem is az igazi neve. Igazi nevét nem tudja kimondani senki, — talán ő maga sem, — de mert hasonló hangzása van, elkereszteltük Ylang-nak. Khinai, vagy japáni, vagy talán siámi, — szóval pogány, a kit ide küldtek huszárságot tanulni. Különben nagyon jól tánczol és kár érte, hogy már visszamegy hazájába. Ma tartja bucsuestélyét.

Dzsina grófnő szokása ellenére sokáig időzött már egy tárgynál.

— Hanem én le fogok innen bukni, — mondta aztán, — adja ide kérem a kezét. Szereti a versenyeket, Kun báró ?

— A versenyeket szeretem, de azért keserűen ki kell ábrándítanom, nem vagyok báró.

Dzsina grófnő csodálkozva tekintett rá, mintha nem tudná felfogni, hogyan lehet valaki nem báró, aztán feszült érdekléssel kezdett a versenyre figyelni.

A díjosztás után Etel lépett hozzájuk.

— Gyermek, — szólott a grófnőhez, — egy perczre engedd át nekem udvarlódat, sértetlenül visszahozom. — Aztán Attila karjába öltve kezét, magával vonta.

Egy idősebb hölgy, ki lorgnonjával figyelemmel kísérte őket, elég hallhatóan mondta szomszédnőjének: Csinos pár!

— Lesz szives megismertetni valakivel, kinek ismeretsége után régóta vágyódom? — szól Etel barátjához.

— Ki legyen az?

— Ki más, mint a pogányvári tündér?

A fiatal ember alig titkolhatta el kellemetlen meglepetését.

— Pogány Jolán, — tehát itt van?

— Nem látta még? Én rögtön; — a mint ideértünk, kikerestem a tömegből. Jöjjön, majd odavezetem.

Azzal keresztül vágta a pályán a rét ama része felé, hol a meg nem hívott közönség helyezkedett el. Itt is kocsitorlasz emelkedett, de ez nem fényes hintókból, hanem az éppen nem fényes kevei bérkocsikból és parasztszekerekből állott.

Jolán egy ismerős családdal kocsizott a versenyre és Kálváryval és Bénivel e perczben a külső

koriátnál állt. A leány szörnyű zavarba jött, midőn Etel hozzá lépett, — hogy ő valaha a földesur leányával szemtől-szembe álljon és beszélgessen, azt annyira hihetetlennek találta, hogy most alig merte elfogadni a feléje nyújtott kezét.

— Régóta kívántam megismerni, — szólt hozzá a bárónő, — hiszen mi jóformán szomszédok vagyunk, azonkívül közös barátunk annyi kedveset beszélt nekem kegyedről . . .

Attilát zavarba hozta Etel hazugsága. Ő a kastélyban soha nem említette Jolán nevét. A találkozás ezen formája nem volt inye szerint, szeretett volna előbb valami ürügyet kigondolni, hogy hosszú elmaradását a Pogányvárból kimentse . . .

Etel közben bizalmasan karon fogta uj ismerősét és lassan fel alá sétálva, elbűvölő kedveséggel csevegett, — Kálváry jelenlétéről azonban tudomást sem vett. Jolán még folyvást nem tért magához zavarából; mivel nem tudta hogyan szólítsa Etelt, (az egyszerű «bárónő» czimezést keveselte), meglehetősen ügyetlen alakban adta feleleteit. Néha félénk oldalpillantást vetett Attilára.

Ez kezdte a helyzetet kinosnak találni. Óvakodott attól, hogy Jolánt megszólítsa, mert nem akarta Etel előtt tegezni, másrésztől sajnálta a szégyén gyermeket, kinek határozatlan modora oly

szánalmas ellentétben állott a bárónő szeretetre-méltóan biztos fellépésével.

A jelző harang végre jelt adott a bucsuzásra. Etel meg nem állhatta, hogy anyai jóakarattal meg ne simogassa a fiatal leány kipirult arcát, aztán Attila karján távozott. Jolán hosszan tekintett utánuk.

— Legyen őszinte, bárónő, — szólott Attila ;
— mért kívánta megismerni ezt a gyermekeket ?

— Mig őt nem ismertem, magát sem ismer-tem teljesen. Ha meg akarjuk ismerni Pált, meg kell ismerkednünk Virginiával is.

— Most ismeri Jolánt, gondolhatja, hogy ő nekem az lehetne, a mi Pálnak Virginia volt ?

— Hogy őszinte legyek, egy ideig azt hittem, hogy maguk szeretik egymást. Most meggyőződtem az ellenkezőről. A ki ily elragadó gyermeket nevezhet a magáénak, nem hagyja heteken át magára.

Dzsina grófnő hozzájuk futott. — Minő os-toba vagyok ! kiáltotta, — még be sem mutattam Kunt a mamának . . .

XII.

Este az egész társaság a boroskevei «Csillag»-fogadó nagytermében találkozott. Attila kissé meg-késétt öltözködés közben ; midőn belépett a terembe, a patkóalakra terített asztal sarkáról, egy óriási

virágesorok mögül, Dzsina grófnő integetett feléje. — Jöjjön, — szólt a grófnő, — ezt a helyet fentartottam magának, asztalnál szeretek régi ismerősök mellett ülni.

Megjegyzendő, hogy a grófnőt az egész ezred még rövidszoknyás éveiből ismerte, csak Attila volt új ismerőse.

Attila körülnézett és Etelt kereste. A bárónő az asztal felső végén ült, társaságát vőlegénye és ennek bizalmasabb barátai képezték, többnyire már idősebb tiszték. A fiatal ember titokban azt a megjegyzést tette, hogy a szép leány már egész nap az illedeimes menyasszony szerepében tetszeleg magának.

— Nézze, minő dühös szemeket mereszt rám Vass hadapród, — jegyezte meg Dzsina grófnő.

— És mért dühös a hadapród?

— Mert nem eresztettem magam mellé. Ki nem állhatom. Nagyon képzelődő, mert nemsokára kamarás lesz. Mintha az valami volna! Maga is kamarás?

— Nem vagyok az, grófnő, már előbb voltam bátor megjegyezni, hogy ereimben egészen közönséges piros vér folyik.

— Igen, tudom, — vágott szavába a grófnő, — csak a kedves mamája volt családból való. Ez kellemetlen, akkor még jobb, ha a papa báró és a

mama polgári születésű. Nekem is van egy rokonom, kinek már lehetne annyi öse, hogy máltai lovag lehessen, de szerencsétlenségére a mamája polgári. Most aztán újra kezdhetik az egész családfát. Szeret táncolni?

— Szenvedélyesen, hazudta Attila.

— Én is rajongok a táncért, de a papa nagyon szigorú velem és megtiltotta a csárdást. Azt mondja, hogy mikroszkopikus termetem van és hogy gyöngé vagyok. A papa néha nagyon udvariatlan. Gyöngé vagyok én?

Egy futólagos oldalpillantás meggyőzte Attilát, hogy a grófnő apró termete daczára sem gyöngé.

— Mikor volt utoljára udvari bálon? — kérdezte ismét Dzsina.

— Mult évi augusztusban, — felelt Attila.

— Hogyan — nyáron?

— Igen, a kaukai király udvarán.

— Táncolt?

— Nem táncoltam. Én ő felsége mellett ültem a nagy kenyérfa alatt és egy égő fáklyát tartottam; ő felsége rézüstöt vert, a trónörökös bivalyszarvat fújt, az anyakirályné pedig két kókuszdiót csattogtatott össze; — az udvar körben ült és tapsolt, a miniszterek és zászlósurak pedig a körben táncoltak . . .

— Ez érdekes, — nevetett Dzsina grófnő, — az európai udvari bálók nem ilyen mulatságosak. Engem még nem mutattak be, de Ojtózy Giza — az atyja nagykövet Rómában, — sokat járt a Quirinalba és elmondott nekem mindent. Az ember ott sorfalat áll és vár, vár, vár, — aztán jön a királyné és megszólítja, akkor az embernek vigyáznia kell, hogy ostobaságot ne mondjon, — aztán ismét vár, vár, — végre keveset tánczol, éjfélkor pedig hazaküldik aludni. Mulatság ez?

A cigány most keringőt játszott, a türelmetlen fiatal tisztek táncolni kezdtek. Dzsina villogó szemekkel vetette le gömbölyű válláról a prémes belépőt.

— Táncoljunk, — mondta, miközben kezét Attila karjára tette, aztán halkán dudolta a keringő dallamát.

Attila később Etelhez lépett.

— Irokéz uram, — kérdezte a bárónő, — gyűjtött már sok skalpot?

— Egész délután a békepipát szívtam. Bárónő nem tánczol?

— Mit keres a menyasszony a tánczolók között?

— Feltűnően hangsúlyozza ma a menyasszonyt . . .

— Ej, szemrehányás akar ez lenni a multra nézve?

— Nem, aggodalom a jövőre nézve.

— Pedig hálával tartozik nekem, hogy hangsúlyozom a menyasszonyt. Ha nem tenném, ha tánczolnék és vigadnék, akkor maga, mint illedelmes ember, kötelezve volna idejének egy részét nekem szentelni . . . Ily áldozatot elfogadnom tiltja a barátság.

— Ha így folytatja, bárónő, kérni fogom, hogy vonja meg tőlem barátságát.

— Ezt mindkettőnk érdekében nem szeretném. De látom, Dzsina annyira neki hevült a táncznak, — nem csorbitom jogait, ha egy perczre igénybe veszem.

A bárónő Attila karján körülsétált a teremben.

— Nem kell féltékenynek lennie, — mondta később, — ha Dzsínát annyi hévvel látja táncolni. Ő klasszikus szenvedélylyel tánczol, mint maga Terpsychore, soha a tánczos, mindig a táncz kedvéért.

— Ugy látom bárónő, — szólott Attila kedvetlenül, — el akar velem hitetni oly dolgot, melyet maga sem hisz: — hogy én Dzsina grófnő mellett, vagy bármely társaságban, jól érezhetem magamat — ha ön nincs ott.

— Pedig határozott kívánságom, hogy minden más társaságban ép oly jól érezze magát, mint az enyémben.

Etel ezt komoly, majdnem paráncsoló hangon mondta.

— *Ezt* is barátságának köszönhetem?

— El akarok mindent távolítani, a mi nem tartozik szorosan a barátsághoz, hogy ezt annál tisztábban őrizzem meg.

— A baráttól megtagadja még amaz apró előnyöket is, melyeket mindenki élvez, a ki jogosítva van önnek banális módon udvarolni?

— Nem akarom, hogy udvaroljon és nem akarom, hogy súlyt fektessen amaz apró kitüntetésekre, melyekben udvarlóimat részesítenem kell. Azok az emberek közönyösek előttem, maga nem közönyös előttem, magát szeretem . . .

Attilát az utolsó szóra, mintha villanyos ütés járta volna át.

— Igen. — folytatta Etel a legnagyobb nyugalommal, — szeretem, mint testvér a testvérét, vagy — ha szabad-e hasonlatot használnom — mint anya a gyermekét. Meg van elégedve e vallomással?

A leány kissé elpirult és bájos mosolylyal tekintett rá. Attila önkéntelenül magához szorította a báronő kezét. Időközben a hagyományos pálmazughoz értek, Etel letelepedett a kerevetre, Attila a támlányra könyökölt.

— Meg van velem elégedve? — kérdezte Etel újra, tiszta szemeit a fiatal emberre szögezve, miközben fejét a keringő üteme szerint ringatta.

— És ha nem volnék megelégedve? Ha azt mondom: azzal, hogy felemel, lealáz és leköti kezemet? Ha azt mondom: feledje el, hogy rokonvonásokat viselek, feledje el, hogy szeret — testvéri szeretettel, ha lemondok mindez előnyökről, csak azért, hogy ama banális udvarlók sorába léphessek, kiknek joguk van remélni és elérni azt, amit elérhetnek?

Etel kissé elpirult, majd összevonva szemöldökét, kevélyen tekintett végig a fiatal emberen. «Ha elfelejteném, hogy barátom, akkor nem maradna az ön számára semmi, — épen semmi...»

Attila az ajkába harapott és komoran tekintett maga elé; most világosan vélte láthatni, hogy Etel sokat hangoztatott barátságának csak az a célja, hogy őt ártalmatlanná tegye.

— Bocsásson meg, — mondta gunyoros alázatossággal, — a réteg, melyből származom, mélyen fekszik, oda nem süt a nap, — nem szabad csodálkoznia, ha elvakultam, mikor először a napba tekintettem.

— Azzal felemelkedett helyéről. A bárónő keletlenül meglepetéssel tekintett rá, s aztán röviden intett neki, hogy maradjon.

— Ugy látom, kétkedik őszinteségemben és azt hiszi, hogy kaczer játékot üzök magával? Meg

fogom győzni az ellenkezőről. Beszéljünk most már nyíltan. Én sem magától, sem mástól nem akarok hallani semmit, a mi szerelemre vonatkozik, mert ehhez nincs jogom, — szeretek!

— Korláthot szereti? — kérdezte Attila bizalmatlanul.

A bárónő elutasítólag intett.

— Völegényem nem tart igényt szerelmemre. Hallgasson tovább; elmondok önnek egy dolgot, melyet eddig senkinek sem mertem volna elmondani. Tizenhat éves voltam, százan mondták, hogy nem vagyok rut, tudtam, hogy gazdag vagyok, — gyermekésszszel azt hittem, hogy ezzel megvásárolhatom a boldogságot. Egy férfit tanultam ismerni és szeretni. Kezdetben úgy látszott, hogy ő is szeret, később egész modora hirtelen megváltozott irántam. Mit mondjak még? Tizenhat éves szívem azt sugalta, hogy a hirtelen keletkezett jégburok alatt lángoló szív dobog...

Etel arcját sötét pir futotta el, majd fölemelte arcját és fájdalmas mosolylyal mondta: «Tul kell esnem egy megszégyenítő vallomáson. Egyszer, osztoba gyermekszívem szavára hallgatva, tudtára adtam, hogy — igen, hogy szeretem...»

— És? — kérdezte Attila izgatottan.

Etel a fogait mutatta.

— És? Elment és máig sem láttam, előbb azonban elég érthetően tudtomra adta, hogy nem lehetek az övé, hogy nem kellek neki.

— Az örült! — kiáltotta Attila.

— Lássá, én nem haltam meg szégyenemben, de biztosítom, közel jártam hozzá. Az egész eset oly egyszerű, oly nevetséges, — és épen ez az, a mi majd megőriztet.

— S ez ifjúkori ábránd, melyet egy méltatlanra pazarolt, olyan hatással van önre most is?

— Nem ismerek ábrándokat. Már akkor tudtam, hogy szerelmi bánatukban csak a költők agyában halnak meg az emberek. Amint látja, nem is haltam meg, hanem eljegyeztem magamat az első becsületes emberrel, kit atyám hozott. Korláthban tudom, hogy jellemes férjet kapok.

Etel kissé elhallgatott, aztán suttogó hangon folytatta: — Egy ismert angol közmondás azt tartja, hogy minden házban van egy rejtett csontváz. Én a szívembe rejtettem a vázamat; ha rágondolok, pirulás és irtózat fog el; ha valaki szívemhez közeledik, pirulás és irtózat fog el...

A bárónő lehajtotta fejét és elfojtott hangon tette hozzá: — Irtózom és mégis imádom, mint a szent ereklyét.

Most Attilához fordult és élesen tekintett rá.

Maga az első, kit beavattam titkomba, — reményelem, nincs kedve megosztani szívemet egy csontvázszal?

— És ki ő? — kérdezte a fiatal ember önfeledten

— Egy halott! — volt a rövid válasz.

Dzsina grófnő hozzájuk lépett.

— Visszaadom udvarlódát, — szólt Etel, — a táncz alatt kissé hajba kaptunk, de most ismét jó barátok vagyunk, — ugyebár Kun? — Attila megszorította a feléje nyújtott kezét.

— Én azt hiszem, hogy maga szerelmes Lovrich Etelbe? — konstataálta Dzsina grófnő, mikor ismét ketteskén voltak.

— De, grófnő!

— A táncz alatt megfigyeltem, — olyan sajátosan néztek egymásra!

— Hová gondol grófnő — egy menyasszony!

— Igaz!

E döntő érv teljesen eloszlatta Dzsina gyanuját.

Világos reggel volt már, midőn a vendégek elhagyták a Csillagot.

Lovrichék hintója nemsokára a hegység aljában robogott, végig a nyárfasoron, szembe a felkelő nappal. A hegység felől hűs reggeli szellő kerekedett, az utszéli bokrokon harmatesőppek csillogtak.

— Na, szükségünk volt erre? — kérdezte Iván báró, aztán nemsokára elszunyadt. Attila és Etel szemközt ültek. A leány erőteljes természetén alig hagyott nyomot az álmatlanul töltött éj, csak szemei, melyek alatt piros foltok mutatkoztak, tekintettek kissé bágyadtan, arczán szokatlanul lágy, meleg vonás mutatkozott. Kéjes borzongással dőlt az ülés sarkába, fejét oldalra hajtotta, nagy kalapja alól félig behunyt szemmel tekintett a fiatal emberre. Sokáig néztek szembe, Attila térdei érintették a leány ruháját.

Attila nem volt boros, mégis a pezsgő, az ébren töltött éj, a zene, mely még egyre csengett fülében, a chypreillat, melyet érzett, mindez csodálatos hangulatba hozta. E hangulat hatása alatt egyszerre megszólalt, minden bevezetés nélkül azt mondva :

— Szeretnék a lelkedbe tekinteni, te illatos talány. Ki vagy te? Mi vagy te?

Etelt e megszólítás nem lepte meg, talán mert az ő idegei sem voltak rendes állapotukban; mosolyogva nyújtott kezét a fiatal embernek, halk hangon mondva :

— Barátod vagyok!

Attila fogva tartotta kezét, hosszú idő múlva újra megszólalt: — Nem vagyok sem babonás, sem

gyáva, csontvázaktól nem irtózom, ereklyéket tiszteletben tudok tartani . . .

— Gyermek vagy! — mondta Etel, gyöngén megszorítva ujjait.

— Itthon vagyunk már? — kérdezte Iván báró, álomittas hangon . . .

*

Zalkovszky és Ylang herczeg még tíz órakor délelőtt sem akartak megbarátkozni azzal a gondolat-tal, hogy az éjnek vége legyen. Az ázsiai, kinek a számtalan bucsupohár fejébe szállt, tálczákat rakatott a czimbalomra és pokoli lárma közepett huzatta a Rákóczy-indulót; Zalkovszky herczeg pedig némán könyökölt az üres palaczkokkal borított asztalon és komoran bámult szivarja füstjébe. Zalkovszky az adósságaira gondolt. Mint minden Zalkovszky, ő is zilált anyagi viszonyok közt élt. Több ízben már azt hitte, hogy el kell vesznie az apró adósságok posványában, s mindannyiszor az utolsó pillanatban találkozott egy szerencsés véletlen, mely partra segitette. Az a tudat, hogy ő kedvence a sorsnak, elbizakodottá tette. Helyzete most oly kedvezőtlen volt, mint azelőtt soha. Az ezredes tegnap bizalmasan tudtára adta, hogy feljelentések érkeztek ellene és három napi időt engedett neki a dolog elsimitására. Az éjjel vad vigságba ölte gondjait, melyek most ujult erő-

vel támadtak neki. Bár a legkalandosabb tervek fordultak meg agyában, végre is be kellett látnia, hogy helyzete kétségbeejtően reménytelen. — A zene most elnémult, a hirtelen beállott csend még növelte levertségét. A mióta tiszt volt és adósságokkal küzdött, mint ultima ratiót mindig szem előtt tartotta az öngyilkosság eszméjét. Nem becsülte tulságosan az «élet édes megszokását», — ezt vakmerő lovaskalandjaival és párbajaival többször behizonyította, — de az a gondolat, hogy néhány türelmetlen zsidó kedvéért löjje föbe magát, idegessé tette . . .

Ylang herczeg most szembe ült vele és reggelit rendelt. «Nem fekszem le, mondta, bucsulátogatásokat kell tennem, tizenegy órára ide rendellem kocsimat.

— Tanácslom, aludd ki magad, — szólt Zalkovszky.

— Nem érek rá. Ha kissé pezsgős vagyok is, az nem tesz semmit, már tettem ily állapotban látogatásokat. Ha belépek egy szobába, leülök és nem beszélek semmit, — majd azt fogják hinni, hogy el vagyok érzékenyedve . . . Ylang herczeg nevetett és feldöntötte téáját, a minek még jobban nevetett. Később az órájára nézett.

— Mit csináljunk tizenegyig? — kérdezte.

— Játszunk? — szólt Zalkovszky ásitva.

— Nem bánom, de valami ostoba játékot, gondolkozni most nem tudok.

Eleinte kicsiben tétekbe játszottak, miután azonban egyikük sem tett pénzt az asztalra, egyszerűbb számítás kedvéért, a vesztes fél mindig megkésztette a tétet. Zalkovszky szerencsében volt.

Tizenegy órakor a pincér jelentette, hogy a herczeg kocsija előállt.

— Nyolczezer a különbözet? — kérdezte Ylang herczeg, miközben felcsatolta kardját. Aztán újra kezébe vette a kártyát . . . «Szeretném látni, örökké így megy-e ez? Tizenhatezer vagy semmi — ». Zalkovszky nyert, az ázsiai újra osztott. «Harminczkettő vagy semmi!» Lett harminczkettő. «Ez bolond dolog — hatvannégy vagy semmi». Zalkovszky újra nyert. «Ez nem tarthat örökké,» mondta Ylang s azzal újra osztott. Most már Zalkovszky is felállott.

A kártyák az asztalra estek, Ylang herczeg boszusan rugott fel egy széket. «A különbözet százhuszonnyolcz, — holnap talán több szerencsém lesz». Azzal távozott.

Zalkovszky aludni ment. Vagy egy órahosszat feküdt nyitott szemmel ágyában, aztán az éjjeli szekrény márványlapjára írta: 128,000 forint.

Ylang herczeg csak másnap délután jött vissza

látogatásaiból. A Csillag különszobájában Zalkovszkyt találta.

— Pompás — mondta az ázsiai, — folytathatjuk a játszmat.

Zalkovszky fejét rázta. — Nem játszom.

— De hiszen én százhuszezer forinttal hátralékban vagyok?

— Százhuszonnyolczezerrel, de nekem nincs kedvem játszani.

Ylang herczeg elsápadt, — gazdag volt ugyan, de ez összeget mégis sokalta.

Bajtársak közt néha megesik, ha unalmukban nekiülnek kártyázni és szóra játszanak, hogy óriási különbözetek merülnek fel. — ezt nem szokás behajtani, hanem revanche-sal egyenlitik ki. Ha az ember huszszor egymásután megkettőzteti a tétet, végre is nyernie kell. A vesztes féltől függ, hogy tisztesség kedvéért akkor hagyjon fel a játékkal, ha mérsékelt összeggel van még hátralékban.

— Sajátságosnak találom, hogy nem akarsz revenche-ot adni, jegyezte meg Ylang élesen.

Zalkovszky felkelt és csipőjére tette kezeit. — Sajátságosabbnak találom, hogy újabb játékra szolitasz fel, mielőtt még becsületbeli adósságodat megfizetted volna. Huszonnégy óra régóta elmúlt...

Ylangban felébredt az ázsiai despota vér.

— Ki fogom egyenliteni a csekélységet, — mert *nekem* csekélység, — mihelyt megjön a postán. Addig légy kegyes várni.

Másnap délben Ylang herczeg, két tisztátársa kíséretében, megjelent Zalkovszky lakásán és szó nélkül leolvasott az asztalra százhuszonnyolcz ezerforintos bankjegyet. Az ázsiai még aznap elbucszott az ezredtől és elutazott Londonba, rövid idő múlva a lapok jelentették, hogy hadseregünk ezen exotikus vendége visszatért ázsiai hazájába.

A kártyajátszma története nemsokára nyilvánosságra jutott és különböző ítéleteket provokált.

— Nagyon helyes, — mondta Vass hadapród, — Ylangnak ez az érvágás nem árt. Haza megy, lenyakaztat egy tuczat mandarint, elkobozza vagyonukat és ismét ott van, ahol volt . . .

Korláth százados másként fogta fel a dolgot. Miután Ylang herczeget a vasutra kísérte, egyenesen Zalkovszky lakására hajtott.

— Tudtodra adom, hogy a tisztikárnál becsületbíróági eljárást fogok ellened indítványozni, döntse el az, hogy bajtárshoz illő dolog-e részegeket fosztogatni . . .

Két nap múlva a Kevevidéki Hirlap röviden vett tudomást a K—th gr. százados és Z—y hg főhadnagy közt lefolyt kardpárbajról, melyben az

előbbi karján sulyosan, az utóbbi vállán könnyen megsebesült. A Hirlap azzal nyugtatta meg olvasóit, hogy mindkét «közkeveltségnek örvendő» tiszt immár a javulófélben van . . .

XIII.

Attila végre rászánta magát, hogy meglátogassa Pogányékat. A multkori találkozás a versenytéren eszébe juttatta, mily illetlenül hanyagolta el a pogányváriakat és most sietett hibáját lehetőleg jóvá tenni.

A nyaralóban szívesen fogadták, senki egy szóval sem kérdezte hosszú távollétének okát. Az utközben összeállított védbeszéd teljesen kárba veszett.

Kálváryt is ott találta; Jolán láthatólag szívesen csevegett a jegyzővel és egyre hozzá intézte a szót. A beszélgetés tárgyát a lövészkertben tartott multság képezte, melyben Jolán is részt vett és — Kálváry állítása szerint — kék ruhájában olyan volt, mint egy kis grófnő. Jolánnak minden szava elárulta, minő pompásan mulatott a bálon.

Attila titokban bevallotta magának, hogy rossz emberismerő. Ő Jolán részéről viharos szemrehányásokat, vagy legjobb esetben is duzzogást várt, de azt még álmában sem merte hinni, hogy a leány, ki őt oly lángolóan látszott szeretni, most kedvet

érezzen táncmulatságokba járni. E felületesség kinosan érintette, szeretett volna Jolánban több kedélyre találni . . . Midőn most újra a bájosan felszeg gyermekleány közelében volt, újra hallotta, amint fontoskodó arcczal kedves semmiségeket fecsegett, egyszerre érezni kezdte, hogy Jolán nem közönyös előtte. Ha elhanyagolta is, jól esett neki a tudat, hogy korlátlan uralma alatt áll, melyet bármikor ismét érvényesíthet. Hogy most kisiklani érezte kezéből ez uralom gyeplőit, felébredt benne a sértett hiúság, melyet féltékenységnek tartott. Kálváry most már határozottan udvarolt a leánynak; e jelentéktelen ember bátorsága is boszantotta.

A jegyző végre eltávozott, Attila egyedül maradt Jolánnal a gesztenyefa alatt.

Jolán kitörő lelkesedéssel kezdett Etelről beszélni; — hogy a bárónő őt felkereste a versenytéren és fél Keve szemeláttára karonfogta, ezt ő élete legfontosabb eseményei közé sorozta . . . Egyszerre elhallgatott és barátjára tekintett:

— Mi bajod, Tila? te nem vagy ma olyan mint máskor.

— Semmi, beszélj csak tovább, — mit csinál a vércséd?

— Oh, képzeld, a hűtelen elhagyott. Eleinte csak a háztetőre repült, onnan egy darab hus-

sal még vissza tudtam csalni, egyszer aztán felrepült a magasba és azóta nem jött meg.

Jolán ismét elhallgatott és figyelmesen tekintett barátjára, ki komor arccal bámult maga elé. A leányt aggodás fogta el. A keserűség és elégedetlenség, mely Attila szívét e perczen eltöltötte, lassankint megérintette őt is. Mély levertséget érzett, melyről nem tudott magának számot adni

— Ne menjünk fel a mamához? — kérdezte félénken s miután nem nyert feleletet, bátran elhatározta, hogy a felleget, mely kettőjük közé ereszkedett, el fogja üzni. — Ej, Tila, ne légy olyan szomorú! — kiáltotta vigan s azzal régi szokása szerint végig huzta tenyerét a fiatal ember arcán.

Attilának ez érintésre fejébe szökött a vér, — eltaszította magától a kezét. Mikor aztán a megremült leányra tekintett, ki közel állt a siráshoz, hevesen ölébe vonta és kipirult arcát szenvedélyes csókokkal halmozta el.

Jolán rémülten, megindultan, a legnagyobb zavarában, zokogva és mégis boldogan simult hozzá . . . Aztán nedves szemekkel tekintett fel.

— A bárónő oly szép, oly nemes, — én meg ostoba leány vagyok, — azt hittem nem kellek már, de még mindig szeretlek . . .

Attila remegő kézzel simogatta a leány haját.

— Nem tudok nélküled élni, nem tudok . . —
szólt Jolán szenvedélyes fájdalommal, s mikor aztán
Attila újra megcsókolta, megnyugodott és behunyta
szemét.

Attila e perczben úgy érezte, hogy ez édes
gyermeket nem szabad többé kiengednie karjaiból.
Ily határtalan szerelmet, ily bizalomteljes odaadást
nem fog sehol másutt találni. Ez a te boldogságod,
ez a te világod, melyet két karoddal átölelsz —
sugta neki egy belső hang — minden, ami ézen
kívül esik, hiu czafrang.

Jolán zavartan és borzas hajjal ragadta ki ma-
gát karjaiból, a mint a bokrok mögött Béni tipegő
léptei közeledtek.

Attila megigérte Etelnek, hogy öt órakor ismét
a kastélyban lesz. Mikor most elhagyta a nyaralót,
hat óra is elmúlt már. A kastélyban vendégeket
talált; Etel Dzsina grófnővel és Vass hadapróddal
croquettezett a ház előtti nagy gyepköröndön. A
kis grófnő lángvörös, merészszerű öltözkéiben fe-
lette csinos volt; ha kissé megemelte szoknyája sze-
gélyét és fekete harisnyás, laktopános piczi lábát
a labdára helyezte, művészi tökélyvel kezelte a
hosszunyelű kalapácsot.

— Öt óra van most? — kérdezte Etel a be-
lépőtől.

— Tudom már, — szólta Dzsina grófnő duzzogva, — hegyi tündérek után futkos, míg mi itt epedünk utána.

Attila esküdözött, hogy Etel nem mondta, hogy vendégeket vár.

— Mert féltékeny rám, — felelt Dzsina, bárátnőjét átölelve.

Etel meglegyintette az arcját.

Alkonyatkor Szentmárayiek távoztak, hintójuk mellett a csinos hadapród lovagolt. Attila még éjfélkor is nyugtalan léptekkel járt fel s alá szobájában. Gondolataiban önkénytelenül is párhuzamot vont Etel és Jolán között. Amaz büszke szépségében, nagyvilági modorával, a gyermekkora óta megszokott fényűzés kellemes keretével, minden ízében a hercegnő leánya, ki szoros barátságuk daczára is bizonyos ingerlő tartózkodást tanusít, — a másik nyugtalan, elhamarkodott, jelentéktelen gyermekleány, kinek csak egy szikrára van szüksége, hogy lángra lobbanjon és karjaiba repüljön annak, a kit szeret. Elégedetlen kezdett lenni magával, Jolánnal szemben tanusított magaviselete miatt. Hiusága ki lett elégitve, a leány egy intésre ismét karjaiba futott; most úgy találta, hogy hatalmával kegyetlen módon visszaélt, midőn újra felizgatta Jolán képzeletét. Mi célja lehetett e gyermekes szerelmeske-

désnek ? A házasság, a szerelem ezen nyárspolgárias logikája, nem volt inye szerint. Forró vágyai, nagyra-törő álmai, tehetségének és erejének büszke tudata, rosszul illettek volna egy szerény, polgári háztartás keretébe. Azok a merész tervek, melyek agyában talán még határozott alakot sem öltöttek, sovár vágygyal vonzották a fényes magasba, ama társadalmi osztály felé, melyet azelőtt oly szenvedélylyel gyűlölt, mint az éhező gyűlöli az ingyenczet. A kisvárosi polgári élet sivár terén ama metszettszárnnyú golya szerepét játszotta volna, ki kétségbeesetten botorkál a puszta udvaron és epedve tekint fel a kék magasba, hol boldogabb társai fürödnek a napfényben . . . Érezte hogy nem született nyárspolgárnak !

Tünődéséből hirtelen zongorahangok zavarták fel, melyek a nyitott ablakon szűrődtek be. A zongorázó csak Etel bárónő lehetett. Attila kilépett szobájából s a kertbe sietett ; miután megkerülte a kastélyt s az épület homlokzata elé jutott, meglepetten állt meg.

A zongoraszoba ablaka ki volt nyitva, keretében Etel alakja látszott, erőteljes, üde természetnek körvonalai élesen szöktek elő a háttérből, arczára a zongorán álló lámpák fénye világított. A leány pongyolát viselt, karjai mezitelenek voltak. Chopin szerzeményeinek egyikét játszotta ; csodálatos, bü-

vös zene, mely könnyen pengő ütemeiben is mérhetetlen szenvedélyt sejtet. A borongó, mélabus akkordokban mintha egy egész nemzet fájdalma keseregne, néha fékét vesztve, szenvedélyes panaszzal zokog fel, hogy aztán ismét szelid bánatba ringassa önmagát. Néha felcsillan a lengyel könnyelműség és zsongó, könnyű lejtemben utánozza saját fájdalmának hangjait.

A Bösendorfer hanghullámai szétrebbentek a langyos éjben, mint zengő csalogányok. Etel technikája nem volt kifogástalan, de oly megkapó szenvedélylyel játszott, annyi eredeti érzést öntött zenéjébe, mintha a hangok közvetlenül túlpezsgő szívéből fakadnának. Látszott rajta, hogy saját zenéjében kéjeleg, mint a fülemile. Ajkai szorosan le voltak zárva, szemeit félig behunyta, fejét hátraszegte . . .

Attila sokáig nézte az elbűvölő képet, és egyszerre gyökeret vert benne a meggyőződés, hogy ily hangokat csak a szenvedélyes szerelem találhat. A játék most egy halk akkordban elhallgatott, mely fájdalmas, elégedetlen rezgésben tartotta Attila idegeit. Etel az ablakhoz lépett s hosszan kitekintett az éjbe.

Nem láthatta az árnyékban állót, Attila mégis úgy érezte, mintha szemei delejes hatalommal irá-

nyulnának feléje. E pillanatban emésztő, érzékies vágy szállotta meg: birnia kell e büszke nőt, ha az üdvösségébe kerülne is!

XIV.

Etel bárónő elvesztette régi, öntudatos nyugalmát. Kristálytiszta, józan lelkére ködfátyol borult, mely mögött titokzatos erők forrongtak. A chaosból végre *egy* erős áram tört elő: a vágy a boldogság után. És ez az ösztön, mely ellen egész erejével védekezett, ama férfi felé sodorta, ki kiméretlen mérszésséggel terjesztette feléje karjait. Azért hívta közelébe ezt az embert, hogy legyőzze vele a sirjából feltámadt kísértetet, s most a halott kezét nyujtott az élőnek, a mult szövetkezett a jelennel, hogy őt letéritse amaz utról, melyet követnie kellett.

Most is, midőn az erkélyen kifeszített japáni ernyő alatt ült, ott könyökölt a kísértő mögötte. A nyitott szobában atyja sétált, lenn a kertben munkások dolgoztak, a naptény józanul sütött és Etel mégis kételkedett, hogy ember vagy kísértet-e az, ki füléhez hajolva, közönyös arczczal, de villogó szemekkel suttogja:

— Azt mondja, nem boldog? Meg kell mondanom az igazat. Nem boldog, mert tulságosan fél a boldogtalanságtól. Nem szeret, mert nem akar

csalatkozni. Érzéketlen és ezért beleélte magát egy gyermekes ábrándba, melyhez makacsul ragaszkodik, hogy megóvja magát minden kényelmetlen szenvedélytől. Lemondott a boldogság édenéről, hogy elkerülje a boldogtalanság vadonját. A közöny arany középutját választotta és az észszerű házasság kényelmes országutján akar az életen át kocsizni. Ha van bátorsága boldognak lenni, mondjon le a józanságról és okosságról, vesse magát behunytt szemmel ama férfi keblére, ki azt mondja önnek: boldogság és boldogítani foglak . . .

Etel nem tekintett fel, hanem épp oly halkán mondta: — Mért mondja nekem mindezt? Menyasszony vagyok!

— Tudom és saját szavaiból tudom, hogy ez eljegyzés nem egyéb frázisnál. Nem szereti a vőlegényét, vőlegénye pedig nem is tud szeretni. Ez eljegyzést ketten komoly oknak tartják arra, hogy egy hosszú, sivár élet tartamára egymáshoz lánczolják magukat? Ha ezt teszi, akkor nincs joga boldogságért esedezni az éghez . . .

A bárónő szó nélkül felemelkedett helyéről s a szoba ajtajába lépett, hol atyja járt fel s alá.

Másnap reggel Korláth százados jött a kastélyba, karja még föl volt kötve. Menyasszonya hívta meg, hogy szabadságidejét töltse közelében.

Attila most már tudta, hogy Etel fél — de kitől fél? Tőle vagy önmagától? A bárónő szokatlanul szeretetreméltó volt vőlegénye iránt, százféle apró előzékenységgel környékezte a sebesültet. Délután órákon át sétáltak a kertben; Attila láthatta őket ablakredőnyein át, a magas fák alatt; az üde női alak csodálatos ellentétet képezett a komor férfi szikár alakjával.

A véletlen úgy akarta, hogy Korláthot néhány nap múlva a hadtestparancsnok egy sürgönye * várta szólította. Félórával később a százados Kevére hajtott, Etel az erkélyen állt és hosszan tekintett az országuton robogó hintó után.

Mi akar ez lenni? kérdezte magában.

Mi akar ez lenni? E kérdés még délután is foglalkoztatta, midőn egyedül sétált a kert árnyas fasoraiban. A szökőkutnál Kun Attilára bukkant, ki egy füzet olvasásába volt mélyedve. Etel megérintette legyezőjével a vállát s nyájas hangon mondta: — Reményilem nagy utat tett a halhatatlanság felé az utolsó öt nap alatt, — sokat dolgozott?

— Egy sort sem irtam.

— Mért zárkozott akkor el oly légmentesen?

— Őszinte leszek: nem akarok büntársa lenni eljegyzése hazugságának.

Etel szomoruan csüggeszté le fejét. — Még mindig e keserű hang, — most már magam sem hiszem, hogy barátok maradhassunk.

— Én sem hiszem, de nem is akarom, — szólt Attila növekedő indulattal. — Barátságunk nem volt egyéb mint fegyver az ön kezében, hogy engem ártalmatlanná tegyen. Barátságba burkolta közönyét, hogy engem is közönyre kényszerítsen. Megelégettem e fagyos barátságot. Láthatja, őszinte vagyok, nyílt kártyával játszom. Felmondom önnek a barátságot, legyünk ezentul ellenségek. Megengedem önnek, hogy teljes szívéből gyűlöljön, viszont engedje meg nekem, hogy lángolóan szeressem. Menjen teljesedésbe sorsom, lássuk mi erősebb: a barátság-e, vagy a gyűlölet...

Etel szó nélkül indulni készült. Attila, kit a bárónő külső nyugalma bántott, indulatosan szólt: — Biztosnak érzi magát? Figyelmeztetem, ne építsen előítéleteimre. Nem leszek válogatós fegyvereimben. Birni akarom önt és birásáért nem rettenek vissza semmitől...

Etel megállt és kijátszotta utolsó kártyáját, melyet hetek óta tartogatott.

— A vendégjog megsértésétől sem?

Ez elég érthető volt, — Attila meghajtotta magát.

— Attól nem kell tartania, bárónő, holnap indulok.

— Ez loyális, — mondta a bárónő, fejét kissé meghajtván, s azzal nyugodt léptekkel ment a kastély felé.

Hová fog ez vezetni? kérdezte Attila magában. Nem ragadtatta-e magát tulmессzire szenvedélye által? A büszke nyíltság, melylyel Etelnek elárulta szerelmét, jól megfontolt tervéhez tartozott ugyan, de a lehetőséget, hogy a kastélyt el kell hagynia, nem vonta be számításai körébe. Most nem tudta hogyan fogja majd kevély ígérését beválthatni, — de érezte, hogy a megkezdett uton kell haladnia, ha valaha czélt akar érni . . .

XV.

Attila kellemetlen meglepetésére, másnap délből Zalkovszky herceg hajtattott az udvarba. Különből sem rokonszenvezett Zalkovszkyval, de ma e váratlan látogatás halomra döntötte mindama reményeket, melyeket ittlétének utolsó napjához fűzött. Etel tüntető barátsággal fogadta a herceget.

— Tulajdonképen bucsuzni jöttem, — mondta Zalkovszky. — Lemondtam a tényleges szolgálatról és a tartalékba vonulok. Köztem és a tisztikar egy része közt nézeteltérés merült fel, mely végleg el-

kedvetlenített a szolgálattól. Mióta a polgári elemek tért nyertek a lovasságban, nálunk is divatba jött az a szentimentális kultusz, melyet a bajtársiassággal üznek. Nekem pedig nincs kedvem más magatartást tanusítani bárki iránt is, mint minővel minden gentlemannek tartozom . . .

Iván báró meg volt győződve, hogy a főhadnagyot adósságai üldözték el az ezredtől és óvatosságból célzásokat kezdett tenni az idei termés kedvezőtlen kilátásaira.

A kastélybeliek nyáron a nap egy részét szabadban töltötték, Etel bárónő tehát délután vendégével a kertben sétált. Drill követte őket.

— Nem sajnálja itt hagyni az ezredet? — kérdezte a leány, csak hogy mondjon valamit.

— Ha valamit sajnálok itt hagyni, az csakis maga.

Etel kissé meghajtotta fejét, de nyugtalan oldalpillantást vetett a főhadnagra, ki keserűen folytatta: — Tudja kinek köszönhetem, hogy kardomat szögre kell akasztanom? Vőlegényének, Korláthnak. Ő uszította rám az ezred nyárspolgáriasis elemeit, Ennek a becsületes embernek a barátságát már drágán fizettem meg, először magát rabolta el tőlem . . .

— Álmában beszél! — szólt Etel boszusan.

— Etel, maga tudja, hogy szerettem . . .

— Kérem, hagyjuk ezt. Öt évi ismeretségünk alatt már annyi alakban vallotta be szerelmét, — melyben maga épp oly kevésbé hisz mint én, — hogy ujat most sem mondhatna.

— Ej, ha szerelmem mögött milliók állának!

— Zalkovszky, ugy találom, hogy izléstelen kezd lenni; — kissé visszaél távoli rokonságunkkal.

— Izléstelennek találná, ha mindezt más távoli rokona mondaná, — például az afrikai?

Etel elpirult, aztán kevélyen tekintett a herczegre. — Honnan veszi a bátorságot, hogy velem ily hangon beszéljen?

A herczeg villogó szemekkel nézte a szép leányt. Nem ok nélkül beszélt ily merész hangon. Korláthatal való viszályát a lefolyt párbaj kétes eredményével nem tekintette még elintézettnak; brutális bátorsága ösztökélte, hogy a nevéen ejtett csorbát véresen torolja meg. Etel által akarta kényszeríteni a századost, hogy újra szembeszálljon vele. Mielőtt elhagyná a vidéket, csattanósan akart megválni ellenségeitől, — régi gyöngéje a szép leány iránt, mellőztetése miatt való boszúsága, arra birták, hogy ezt egy vakmerő szerelmi vallomással iparkodják elérni. Ha Etel igénybe veszi vőlegénye védelmét (és valószínű, hogy ezt tenni fogja), akkor

elérte célját, — ha nem veszi igénybe, annál jobb !
— A bárónő most hátat fordított neki és Drillel megindult a kastély felé. Zalkovszky gyors elhatározással kezén fogta.

— Etel, — én imádom . . .

— Erőszak ? Arczátlan ! — Hiába iparkodott kezét a herczeg ujjai közül kiszabadítani.

— Ily ingerlő ajk sérteni is tud ? — szólt Zalkovszky mosolyogva s azzal közelebb vonta a leányt.

— Zalkovszky, — ismeri Korláthot !

— Éppen azért . . .

Zalkovszky ajkai megérintették a leány arczát.

— Attila ! — kiáltotta a báróné rémülten.

— Tehát ő ? ha ő, mért nem én is ?

Zalkovszky karjaiba zárta a leányt és forró csókjáporral árasztotta el arczát. Etel lángvörös arczczal, a legnagyobb undorral védekezett.

— Drill — segits ! — sikoltotta . . .

A herczeg e perczen vad mörgást hallott, válnál tüzes fájdalmat érzett ; midőn meglepetten fordult meg, egy hatalmas lökésre egyensúlyát veszítve, leszédült a gyepre. A bárónő óriási doggeja villogó szemekkel, bőszült morgással állott mellén, éles fogai a herczeg torkát érintették. Zalkovszky fegyvertelen volt. Sápadtan, hörögve feküdt a földön,

egész lényét az irtóztató meggyalázgatás érzete remeg-tette meg.

— Átkozott fenevad!

Mozdulni nem mert, tudta, hogy a felbőszült állat, melynek forró leheletét nyakán érezte, szétmarczangolná.

Etel már rég eltűnt a kastély felé. Drill egyideig hiába várt további parancsot, aztán szikrázó szemekkel és agyarkodva vonult a harasztba.

A herczeg halottsápadtan sietett a gazdasági udvarra, hol kocsiját tudta. Zubbonya szét volt tépve, válla vérzett. Mikor kendője után nyult, hogy hideg verejtéktől gyöngyöző homlokát megtörölje, ujjai egy forgópisztoly hideg csövét érintették. — Őh én bolond! — mondta, dühösen homlokára csapva.

Kocsija néhány percz múlva kirobogott az országútra, a lovakat a groom hajtotta, a herczeg a forróság daczára vállára vonta köpenyét.

A kert alatt Drill fogadta a kocsit, szokása szerint vig csaholással. Zalkovszky megállította a kocsit és éles füttyet hallatott. A kutya megállt s füleit hegyezte, — a következő pillanatban gyors egymásutánban két lövés dörrent. Az elsőre Drill egyik lába után kapott, a másodikra gyenge vakkanással a gyepre hempergett. A groom a lovak közé csapott . . .

Estefelé a kertész fellármázta a kastélyt, a

báróné doggeja véresen és fájdalmasan nyihogva kuporodott a park egy félreeső zugában.

Etel maga is lement, hívására elővánszorgott az eb, egyik lába szét volt zúzva, mellén véres seb volt, melyet nyaldosott.

— Hivják elő Kún urat, az ért a sebekhez.

Az elősietett Attila a gyepen térdelve találta Etelt, ölében az állat hatalmas feje nyugodott, csipkekendőjével a vérzést iparkodott elállítani.

Attila megvizsgálta a kutyát, a cselédség elálló lélegzettel csoportosult köréje.

— Drillt meggyilkolták, — egyik golyó a tüdejében maradt, — a szegény Drill meg fog halni.

— Szegény, hős védőm! — mondta Etel megindult hangon. A haldokló eb fájdalmasan nyöszörgött; midőn úrnője simogató kezét érezte, megcsóválta farkát.

A kevei állatorvos már későn jött, — Drill elköltözött e világból, hol oly rosszúl jutalmazták a hűséget. A cselédség eltemette a kertben. Etel kis groomja, ki a kutya gondozásával volt megbízva, keservesen zokogott, mintha most árván maradna a világon.

A kastély másnap is halottas házhoz hasonlított, a cselédség szomorú arczczal járt-kelt. Attila tíz órakor bejelentette magát a bárónőnél.

Etel szobájában fogadta. Az előbb tért csak vissza lovaglásából és már át is öltözködött. Jókedvűnek látszott és épen hosszú keztyűjét húzta fel.

— Mi jót hoz, Kún?

— Búcsúzni jöttem, bárónő, — engedje meg, hogy őszinte köszönetet mondjak szives vendéglátásáért.

A bárónő helyet kínált neki és maga szembe ült vele; keztyűivel babrált, aztán hosszan tekintett szemébe, miközben ajkán könnyű mosoly czikázott át.

— Hová szándékozik innen menni?

— Egyelőre a fővárosba, a telet ott akarom tölteni.

— Ez szerencsés gondolat, — mondta Etel; — a farsangon találkozni fogunk odafenn. Szentmárayék is Budapesten fogják tölteni a telet. Az idei farsang szépnek ígérkezik, mondják az udvar is a fővárosba jön...

Etel mindezt nyugodtan csevegve mondta. Attila szívére lassanként keserűség nehezedett, éles tekintettel nézett a bárónőre — midőn végtelen meglepetésére szemében egy könnyet látott csillogni. E könyv váratlan hatással volt rá.

— Etel, — kérdezte megindultan, — kinek szól a könyv szemében?

A leány mosolyogva babrált keztyűjén és vállat vont. — A fele a Drillnek — a fele meg magának . . .

Szemeik találkoztak. A fiatal ember felállt helyéről és kezét vakmerően a bárónő vállára téve, lehajolt és felcsókolta a könyvet. A bárónő mozdulatlan maradt, csak kezei remegtek. Attila térdre vetette magát.

— Itt marad? — kérdezte Etel halkan.

A kérdezett nem felelt. A leány most lehajolt és ajkával könnyedén megérintette homlokát, aztán újra kérdezte:

— Itt marad?

— Itt! — válaszolt Attila tompa hangon.

Mindketten hallgattak, a bárónő hűvös keze végigsimított a fiatal ember forró homlokán.

— És mi lesz most? — kérdezte végre Etel.

— Tegyen velem amit akar.

— Azt én mondom magának.

Attila lassan emelte fel szemeit, aztán hevesen karjaiba vonta a leányt és szenvedélyes csókjaival halmazta el arcát. Etel nem védekezett, de arcát sötét pir futotta el, rémülten tekintett rá, majd felkelt s az ablakhoz lépett, hol zavartan rendezte fűrtit.

A fiatal ember homályosuló szemekkel nézte,

melle lihegett, valami ismeretlen, félelmetes nyomást érzett mellén — talán boldogságának terhe volt? A bárónő most ismét közeledett hozzá s a kerevet támlányára könyökölve, fájdalmasan tekintett szemeibe.

— Ennek nem lett volna szabad megtörténnie — de legyen a mint kívánja!

E pillanatban halk sarkantyupengés és biczegő léptek nesze hallatszott az előszobából. Az ajtó kinyílt s belépett Etel vőlegénye.

XVI.

Attila elérte azt, a mi után vágyódott.

A mi még rövid idő előtt legmerészebb álmai tárgyát képezte, azt a sors ama pillanatban dobta ölébe, midőn reménytelen lemondással volt eltöltve. A szép, a kevély Etel, a «hercegnő» leánya, az övé akart lenni.

Nem tudta diádalát tiszta szívvvel élvezni. A váratlan szerencse szinte nyomasztólag hatott rá és elfojtotta benne az öröm érzetét. Maga is csodálkozott ezen állapotán. Százszor is elképzelte éber álmaiban a végtelen boldog pillanatot, midőn először fogja megcsókolni a bárónő kevély ajkait, a pillanat elérkezett, de fásultsága megakadályozta boldogsága élvezetében. Az ujjongó örömmámor helyett fájdalmas reflexiók töltötték el.

Végre sikerült magát kiragadnia álmódzásai-
ból s lassanként erőt vett rajta az a kellemes büsz-
keség, mely a szerencse kedveltjeit szokta eltölteni,
kik érzik, hogy a kivételes lények sorába tartoznak.

Korláth jelenléte miatt Attila nem beszélhetett
Etellel egyedül. Délután, mikor az egész társaság
a kertben sétált, Etel közeledett hozzá s halkán
mondta: — Még ma találkozunk kell, — fontos
közölni valóm van.

— Talán este, a kertben, mint akkor?

A bárónő hevesen rázta fejét. — Nem, —
jöjjön tizenegy órakor az ablakom alá...

Tizenegy órakor éjjel Attilának sikerült észre-
vetlenül lejutni a kertbe. Etel emeleti szoba-ablaka
nem volt kivilágítva, de úgy tetszett, mintha a vas-
rács mögött világos alak könyökölné.

Egy ősrégi plátánfa embervastagságu ága köz-
vetlenül az ablak alatt hajolt el, lombozatát a pot-
rohos rácsba fonva. Attila gyorsan elhatározta ma-
gát. Egy szökéssel elérhette ujjával az ágot, egy
lendülettel felvonta magát a lombozatba, — mikor
felállt, elérte az ablakrácsot és kezei találkoztak.
Etel kezeivel. A bárónő simogatta kezét és suttogva
mondta:

— Tudtam, hogy talál majd módot közelembe
jutni, ámbar a fára nem gondoltam. Hallgasson

rám. Győzött, — kezébe teszem sorsomat, — behunytt szemmel követem. Gondolkozzék most már helyettem is, mert én nem tudok többé gondolkozni. Nem tudja mennyit küzködtem, de most már vége; azt hiszem ez volt a legjobb a mit tehettem.

Néha nagyon boldogtalannak éreztem magamat. Mit akartam mondani? Igen, Korláth! Ez a becsületes, jó Korláth még menyasszonyának tekint, — ma jövőnkről beszélt, a mit ezelőtt sohasem tett. Ez a hazugság elégeti arczomat. Meg akartam neki valani mindent, de nem volt hozzá erőm, — zsibbadás fogott el, a szó torkomon akadt...

— Szegény gyermekem! — szólt Attila.

— Kérem, Attila, tegye meg maga. Mondjon el neki mindent.

— Már gondoltam erre, de nem tudom, minő formában tegyem.

— Beszéljen vele nyíltan és becsületesen; én ismerem Korláthot, ezzel el lehet nála érni mindent. Rendezze úgy, hogy holnap már ne legyek menyasszonya...

— Egy dolog nyugtalanít, — szólt Attila, — nem tartom még elérkezettnek az időt arra, hogy atyád meg tudjon valamit...

— Mondja meg Korláthnak, hogy ne szóljon

apámnak, mondja meg neki, hogy én kéretem erre, akkor meg fogja tenni . . .

Tovább beszéltek. Attila élvezetet talált abban, hogy tegezze a leányt, Etel ezt szívesen hallotta, de nem viszonzta.

Egyszerre megcsörrent a szomszédos ablak, Attila egy sötét árnyat látott eltűnni. — Ránk lestek! — mondta indulatosan.

Attila álmatlanul töltötte az éj nagyobb részét; mikor végre nyugtalan álomba merült, az ablakfüggönyök mögött már sápadt fény derengett, a fecskék vigan csiripeltek az eresz alatt.

Forró délelőtt lett, mikor égő szemekkel felkelt. Még nem fejezte be öltözködését és már Korláth lépett be.

— Az egész házban nincs egy pohár cognac, — panaszkodott a százados.

Attila most már tudta, hogy nem ez leste meg tegnapi találkáját. Korláth az ablak alatt álló alacsony kerevetre dőlt, míg Attila nyakravalójával babrált.

— Te Korláth, — mondta egyszerre, — tudom, hogy becsületes ember vagy.

— Hál' istennek, tudja az egész hadsereg, — felelt a százados jókedvűen.

— Ez teszi kötelességemmé, hogy felvilágosítsalak egy kinos ügyben . . .

A százados, ki az ezred eleven párbajkódexe volt, meg volt győződve, hogy valami bonyolult becsületügyet fognak előtte feltálni.

— Te rólad van szó, — folytatta Attila, — terólad és Etelről. Etel nem lehet nőd . . .

A jég meg volt törve, most már habozás nélkül beszélt. Elmondott mindent, amint az éjjel összeállította magának. Hogyan vert gyökeret mindketőjükben az egymás iránt való szerelem, mint küdöttek sokáig e szenvedély ellen, miként sodorta őket egymás karjába az ellentállhatatlan delej . . . Beszédközben izgatottan járt fel s alá a szobában, zsebre tett kezekkel.

A százados mereven és némán ült helyén, egy szóval, egy mozdulattal sem szakította félbe elbeszélését. Háttal ült az ablaknak, arcját nem lehetett látni, de csontos keze, mely az asztalon nyugodott, lassanként rezgésbe jött. Attila rég befejezte szavait s megállt a százados előtt.

— Minden jól van, nagyon jól van, — szólt végre Korláth rekedt hangon. — Ha Etel nem akar, csak szólnia kell, — én megyek tovább . . .

Most felállott s meggyújtotta kialudt szivarját az égő viaszgyertyán. Most látszott csak, hogy arca halottsápadt volt.

— Mindezt, — mondta Attila, — mindezt így

csak neked mondhattam el, mert ismerlek, és tudom mivel tartozom neked.

— En is jobb szeretem, ha becsületesen végeznek velem. Mondd meg Etelnek, hogy szabad, — legyen boldog.

A százados a szivart, mely ezuttal már égett, ismételten a gyertya fölé tartotta. Attila nyugtalanul figyelt rá, az irtóztató felindulás, mely Korláthon meglátszott, fölötte meglepte. Álmódni se merte volna, hogy e száraz ember szerethesse Etelt.

— Mit szándékozol most tenni? — kérdezte, midőn Korláth sapkája után nyult.

— A mit tennem kell: Ivánnal beszélek.

— Ezt nem szabad tenned. Még nincs itt az ideje, hogy Iván megtudja a történeteket, azért ne is mondd meg neki az eljegyzés felbomlásának valódi okát. Etel kéri ezt tőled, mint baráti szolgálatot.

— Etel? — A százados gondolkozott. — Jól van, az ő kedvéért megtanulok hazudni is.

— Okvetetlenül szükséges, hogy most beverjük egymás fejét? — kérdezte Attila.

A százados fejét rázta és kezét nyújtott neki. Keze jéghideg volt.

Aztán biczegő léptekkel távozott.

Vége az első kötetnek.

„AZ ÉN UJSÁGOM“

képes heti gyermeklap

Szerkesztik Benedek Elek és Pósa Lajos

6—12 évesek számára.

«Az én Ujságom» a címe Benedek Elek és Pósa Lajos szerkesztésében 1889. december hó közepén megindult

gyermeklapnak,

mely 6—12 éves gyermekeknek van szánva. A gyermek-irodalom terén kiválóan ismert szerkesztők nevei ugyan elég biztosítékot nyújtanak a lap beltartalmára nézve, nem mulaszthatjuk el azonban megjegyezni, hogy a legkitünőbb magyar írók fogják őket támogatni dolgozataikkal.

«Az én Ujságom» telve gyönyörű képekkel, komoly és víg, de mindig szívet lelkét nemesítő, taoulságos, oktató mulattató történeteket, csapongó jókedvű, bohókás meséket, szebbnél-szebb verseket tartalmaz, azonkívül minden szám egész halmaz fejtörő dolgokat, mulatságos képeket és játékokat hoz.

«Az én Ujságom» minden héten szombaton jelenik meg, úgy, hogy vasárnap a vidéki előfizetők is megkapják.

„AZ ÉN UJSÁGOM“

előfizetési ára:

Egész évre	4 forint
Fél évre	2 „
Negyed évre	1 „

oly csekély összeg, melynek alapján bizton számíthatunk a közönség legmelegebb érdeklődésére. — Előfizetési pénzek küldendőik, legcélszerűbben postai utalványon:

„Az én Ujságom“

kiadóhivatalába

(Singer és Wolfner könyvkereskedése)

BUDAPEST, (Andrássy-ut 10. sz.)

Mutatványszámot kívánatra ingyen és bérmentve küld az említett kiadóhivatal.

Ifjúsági iratok és gyermekkönyvek.

Kujak Andris keleti utazása.

A serdültebb ifjúság számára írta Gaál Mózes.

Ára sok képpel diszkötésb. frt 1.50.

Magyar irónőkről.

Írta: Fayné Hentaller Mariska. — Ára fűzve frt 1.50. —

Diszkötésben frt 2.50. — Igen becses, tanulságos s vonzó tartalmu könyv, fiatal leányok számára.

4—7 éves gyermekek számára.

Karácsonyfa.

Felállította Benedek Elek.

Rendkívül diszes kiállítású s pompás kivitellű legujabb képeskönyv, verses mesékkel s gyönyörű képekkel. Ára frt 1.50. Ezen új gyermekkönyv nemcsak címe, tartalma, de már külalakjánál fogva is a legvonzóbb karácsonyi ajándékot képezi, a mennyiben a könyv karácsonyfa alakjára van kivágva, táblája pedig az öreg Mikulás bácsit ábrázolja, mikor a csecsebecséssel terhelt karácsonyfát hozza.

PÓSA LAJOS.

Pillangók,

új gyermekköltemények, 20 finoman színezett képpel, ára kötve 1 frt 60 kr.

4—7 éves gyermekek számára.

Hinta Katinka és Faló Matyi.

(Magyar Struwpeter.)

Írta: LAJOS BÁCSI.

12 színes képpel s ugyanannyi tanulságos verssel. Ára bekötve 1 frt.

BENEDEK ELEK.

Apa mesél.

Mesék és versek 4 színes képpel és sok hazai művész által készített rajzzal. Ára 2 frt.

Ugyanez olvasó népkiadás 1 frt.

3—6 éves gyermekek számára.

Eleven világ.

Mulatságos képes mesekönyv, mozgatható képekkel,

Ára kötve frt 1.40.

7-13 éves gyermekek számára.

MESEGYÖNGYÖK AZ ÁLLATVILÁGBOL.

Phaedrus Aesopusi meséi. Szabadon átdolgozta Hiador (Jámbor Pál). 2 színes és számos fametszetű képpel. Színnymatu borítékba csinosan bekötve 1 frt 20 kr.

5—10 éves
gyermek
számára.

Forgó bácsi KÉPES KÖNYVE. Versek és mesék 24 finoman színezett képpel, pompás kiállításban, nagy alakban, *díszesen bekötve* ára 2 frt 40 kr.

4—7 éves
gyermek
számára

Forgó bácsi. „AZ ÉN KIS VILÁGOM.” Versek és mesék 20 finoman színezett képpel., pompás kiállításban, kisebb alakban, *díszesen bekötve* ára --- 1 frt.

4—10 éves
gyermek
számára

ARANY KERT. Gyermekversek. Irta **Pósa Lajos.** 5. színes képpel és hazai művészek számos rajzával. *Díszkiadás rendkívüli díszes vászonkötésben* ára 2 frt 40 kr. — *Díszes papírkötésben* ára --- 1 frt 50 kr.

4—8 éves
gyermek
számára.

TÜNDÉRALOM. Nagy és rendkívül díszes mesekönyv 34 nagy művészies kivitelű színnyomatu képpel. *díszesen bekötve* --- 4 frt.
(Ezen képes könyv úgy alakjánál, mint művészies kivitelénél fogva a legszebb és legdíszesebb magyar képeskönyv)

6—12 éves
gyermek
számára.

MESÉK A FONÓBÓL. Eredeti gyermek- és népmesék. Irta: **Faylné Hentaller Mariska,** Mikszáth Kálmán előszavával. 4 színes és számos fametszetű rajzzal. *Színnyomatu borítékba csinosan bekötve* ára 1 frt 80 kr.

4—10 éves
gyermek
számára.

HOL VOLT, HOL NEM VOLT. Mesék kisebb gyermekek számára színes és számos fametszetű képpel. Irta: **Faylné Hentaller Mariska.** *Színnyomatu borítékba csinosan bekötve* --- ára 1 frt.

3—8 éves
gyermek
számára.

HETEDHÉT ORSZÁGON TÚL. Tündérmesék kicsinyek számára, elmeséli **Faylné Hentaller Mariska.** Színes és számos fametszetű képpel. *Színnyomatu borítékba csinosan bekötve* --- ára 1 frt.

6—10 éves
gyermek
számára.

GYÉMÁNTORSZÁG. Tündérmesék 6—10 éves gyermekek számára. Színes képpel és 35 fametszvényvel. *Színnyomatu borítékba kötve* 1 frt.

6—10 éves
gyermek
számára.

ÓRIÁSOK ÉS TÖRPÉK. Gyermekmesék 6—10 éves gyermekek számára. Színes képpel és 42 fametszvényvel. *Színnyomatu borítékba kötve* 1 frt.

Ífjusági iratok

a serdültebb ifjuság számára:

De Gerando A.	Az emberiség jóltevője, valódi nagy emberek életrajzai	diszköt.	frt 1.50
Gaal M. Kujak	András keleti utazása sok képpel,	diszköt.	frt 1.50
Fayne Hentaller Marika.	Magyar írónőről,	diszköt.	frt 2.50
Genin.	Egy valódi hős. Elbeszélés kép-ekkel papírkötésben	diszköt.	frt 2.50
			frt 1.20
Kürthy E.	Az aranyos. Elbeszélés fiatal lányok számára	diszköt.	frt 1.80
Mayne-Read.	Skalpvadások. Regényes történet	kötte	frt 1.40
» »	A tűzföld. Kalandok	diszköt.	frt 3.—
	papírkötésben		frt 1.40
Mayne-Read.	Vilmos, a hajósinas	diszköt.	frt 3.—
» »	Fiatl utazók	kötte	—80 k
Stevenson.	A kincses sziget. Elbeszélés	diszköt.	frt 1.60
P. Szatmáry K.	Rossz asszony várat veszt. Regényes elbeszélés	diszköt.	frt 2.50
» »	Gróf Teleki Blanka élete	diszköt.	frt 2.50
Tissandier.	A tudomány vértanúi	kötte	frt 2.—
Tóth Sándor.	Kuruczvilág. Regényes történetek II. Rákóczy F. korából	kötte	frt 2.50
Tóth Kálmán K.	A munka bajnokai	diszköt.	frt 4.50
Twain Mark.	Koldus és királyfi	diszköt.	frt 3.20
» »	Tamás urfi kalandjai	diszköt.	frt 3.20
» »	Heneckleberny Finn kalandjai	kötte	frt 3.60
» »	» »	diszköt.	frt 4.20

Magyar Ifjuság.

Eddig megjelent 5 évfolyam, melyek gazdagon illusztrálva, diszkötésben külön még most is megszerezhetők. Az egyes évfolyamok rendkívül gazdag tartalmuknál fogva, egész tárházát adják a hasznos és szórakoztató olvasmányoknak. Minden egyes évfolyam közöl elbeszéléseket, rajzokat, tanulmányokat nagy művészek életéből, adomákat, természettudományi közleményeket stb.

1884. évi folyam	diszkötésben	7 frt
1885. »	»	7 frt
1886. I. kötet	»	4 frt
1886. II. »	»	4 frt
1887. évi folyam	»	5 frt
1888. »	»	7 frt

Petőfi. Irta: **Palágyi Menyhért.**

A legnagyobb magyar költő életének jellemzése, rövid,
vonzó előadásban.

Ára 30 kr.

A szabad ég alatt. Irta: **Bársony I.**

«Nem rajzok, se nem novellák, hanem különös eredeti alakok a szabad természet, a magyar élet ritkaságainak bájos leírásai képezik a kötet tartalmát. Művészi irány, költői eszmélkedés, szokatlan s érdekes tartalom jellemzik ezen — leginkább — prózai költeményeknek mondható 10 történetét.

Ára 1 frt 20 kr.

Edith. Színmű három felvonásban. Irta: **Beniczky-Bajza Lenke.**

Regényei után már évek óta kedvence a magyar közönségnek, «Edith»-el megmutatta, hogy egy színmű keretében is igen érdekes olvasmányt tud nyújtani. A darab telve drámai jelenetekkel, figyelmünket már az első pillanatban lebilincseli s lekötve tartja azt mindvégig.

Ára 50 kr.

Költemények. Irta: **Kisteleki Ede.**

Egyszerű, de kevésben sokat mondó, érzést és jellemet festő lírai költemények. «Van abban nem egy mély hang, tartalom és erős érzés tekintetében a legujabb líra értékes termékei közé tartozik» «Fővárosi Lapok».

Elemér gróf. Regény. Irta: **Béldi I.**

Ára 1 frt.

Mozaik. 10 csinos beszélyke. Irta: **Szabolcsi L.**

Ára 1 frt 20 kr.

Vasutas tótok. Verses humoreszk. Irta: **Seress**

Imre, «Hári János Iliásza» szerzője, számos illusztrációkkal rajzolta Blaske. Második kiadás.

Ára 50 kr.

Tréfás számtani feladványok gyűjteménye.

Ífjak s más korbéliek hasznos szórakoztatására. Irta: **Orbók M.**

Ára füzve 50 kr.

Diszkötésben 80 kr.

SINGER és WOLFNER kiadása Budapest

(Andrássy-ut 10.)

MONOLÓGOK

25 füzet, ára egyenként 15 kr.

Az eddig megjelent 21 füzet tartalma:

- I. füzet: A kakasülön. Vig monolog. Irta: *Gabányi.*
- II. füzet: A szórakozott kisasszony. Vig monolog. *Charles Monselet* után. Irta: *Gabányi.*
- III. füzet: Desparat úr. Vig monolog *Jules de Marthold* után. Irta: *Gabányi.*
- IV. füzet: Az élet. *Grenet Dancourt* után szabadon fordította *Szentpéteri.*
- V. füzet: Filippó. Vig monolog. Irta: *Gabányi.*
- VI. füzet: Szeretem a nőket. Vig monolog. Irta: *Georges Lorin.* Fordította *Szentpéteri.*
- VII. füzet: A levél. Vig monolog. Irta: *Gabányi.*
- VIII. füzet: A légy. Vig monolog. *Emile Guirard* után. Fordította *Hevesi József.*
- IX. füzet: Az öreg tánczmester. Tragikomödia. Irta: *Csiký Gergely.*
- X. füzet: Loco. Vig monolog. Irta: *Gaál M.*
- XI. füzet: Egy baleset. Dialog. Irta: *Gabányi.*
- XII. füzet: A kékharisnyás. Tréfa. Irta: *Radó Antal.*
- XIII. füzet: A komikus. Magánjelenet. Irta: *Kürthi Emil.*
- XIV. füzet: Az orr. Vig monolog. Irta: *Peterdi S.*
- XV. füzet: Hajótörés. Komoly monolog. Irta: *Coppée.* Fordította *Gabányi.*
- XVI. füzet: Gábor mester. Komoly monolog. Irta: *Lenkei Henrik.*
- XVII. füzet: A Rakok. Fordította *Ujváry,* és *Udvarias ember.* Fordította *Sziklay.*
- XVIII. füzet: Fekete frakkban. Irta: *Dreyfuss.* Ford. *Kuliffay Ede.*
- XIX. füzet: Buzogány Sebestyén. Rózsatolvaj. Irta: *Pósa Lajos.*
- XX. füzet: Az új lakó Irta: *Gabányi.*
- XXI. füzet: A zsaruok. Irta: *Rudnyánszky Gyula.*

Legujabbak:

- XXII. füzet: Bál után. Irta *Szécsi Ferenca.*
- XXIII. füzet: A függöny. Irta *Eugène Verconsin.*
- XXIV. füzet: Hazaérkezés. Irta *Cortambert R.*
- XXV. füzet: Az irodában. Irta *Porasolt K.*

Műkedvelők színháza. Szerkesztette **Adorján Sándor.**

Előszóval ellátta **Paulay Ede.** Tartalma: 9 kitűnő egy felvonásos vígjáték és 4 magánjelenet. Ára 1 frt 50 kr. — frt 1.55 előleges beküldése mellett a könyv bérmentesen küldetik meg.

Előfizetési felhívás.

MARLITT E.

összes regényeire és elbeszéléseire.

A magyar közönség egy sokszor hangoztatott ohajának vélünk eleget tenni, midőn a csak nemrég elhunyt legkiválóbb német író

MARLITT E.

regényeit és elbeszéléseit, **diszes egyöntetű illusztrált** kiadásban bocsátjuk ki.

Hogy mennyire kedveli s szereti **Marlitt** műveit — melyek a modern regényirodalom legkiválóbb termékeihez tartoznak — a magyar közönség is, eléggé igazolja ama körülmény hogy csaknem minden regénye magyar nyelven végleg elfogyott.

Az egész vállalatot 25 krajczáros gazdagon illusztrált füzetekben bocsátjuk ki, a mi, tekintettel az igen szép kiállításra, valóban nagyon olcsó.

A gyűjteményt Marlitt egyik legérdekesebb regényével, »A vén kisasszony titka« cziművel kezdjük meg, ezt fogják követni rövid egymásutánban: **A pusztai herczegnő. Második feleség. Aranyos Erzsike. A kereskedelmi tanácsos házában** stb. czimű művei.

Minden 2 hétben egy 25 kros füzet jelenik meg s **minden hazai könyvkereskedésből megszerezhetők.**

Előfizetési ár postai bérmentes küldéssel:

Negyedévre (7 füzet) frt 1.75

Félévre (13 füzet) frt 3.25

Egész évre (26 füzet) frt 6.50

Mutatványúl az első füzet kívánatra bérmentve küldetik meg.

SINGER és WOLFNER könyvkiadóhivatala

Budapest, Andrássy-ut 10.

HUMORISZTIKUS KÖNYVEK.

„FAIN”.

Zsidó tréfák. — Sojátkezőleg elmandja **Seiffensteiner Solomon**. Kacagtató, csipős és jellemző adomák gyűjteménye, melyek mellett **Seiffensteiner**-nek számos tönődése és okoskodása foglal helyet. A pompás kiállítású könyvnek, melyet **Homiczkó Athanáz** sikerült rajzai ékesítenek, ára egy „kóser” forint.

Mehet!

Humorisztikus zónanaptár 1890-re. Szerkeszti **Pokrócz Ádám** több magyar viczczős tésúr közreműködésével.
Negyedik évfolyam. Ára 60 kr.

Sanyaró Vendel válogatott nyögései.
Ára 50 kr.

Vasutas tótok.

Verses humoreszk, írta *Seress Imre*. Illusztrálta *Blaske*
Második kiadás. Ára 50 kr.

„**A Dandy**” Irta : **Cactus Mirliflor**.

II. kiadás. Ára 60 kr.

Az összes budapesti lapok a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak e könyvecskéről, mely szellem, humor és iróniával varázsolja eléink a «Dandy» természetrajzát.

IV. évfolyam:

I. és II. **AZ ELVÁLT ASZ-SZONY.** Regény, írta **Csiky Gergely.**

III. és IV. **«Ő».** Irta **Rider Haggard.** Angol regény.

V. és VI. **ALMANACH** 1889-re.

VII. és VIII. **ÁLOM.** Regény, írta **Zola Emil.** Ford. *Fái J. Béla.*

IX., X. és XI. **Szent Mihály, Werner E.** regénye. (Három kötet.)

XII. **A PÉNZES MOLNÁR** románca. Irta **Abonyi Lajos.**

XIII. és XIV. **RAMEAU OR-VOS.** Regény, írta **Ohnet Gy.** Ford. *Fái J. Béla.*

XV. **A SZIVÁRVÁNY.** Irta **Kazár Emil.**

XVI. **A KIS LORD.** Irta **Burnett F. H.** Fordította *Kárpáti János.*

XVII. és XVIII. **Anjuta.** Irta **Letneff P.** Fordította *Sasvári Á.*

V. évfolyam:

I. és II. **A HEGYSÉG TÜNDÉRE.** Regény, írta **Beniczkyné Bajza Lenke.**

III. és IV. **PAULINA.** Regény, írta **Hugh Conway.**

V. és VI. **ALMANACH** 1890-re. Szerkeszti **Mikszáth Kálmán.** 13 elbeszélés a legkiválóbb magyar íróktól.

VII. **Tarchetti H. A SZIV KÜZDELMEI.** Olasz regény.

VIII—IX. **Ohnet Gy. UTOLSÓ SZERELEM.** Ford. *Tóth Béla.*

X. **Bródy Sándor. FAUST ORVOS.** Regény.

Közelebbi köteteink számára beszerzett kéziratok gazdag gyűjteményéből, örömmel kell kiemelnünk **Jókainak legujabb** egyik legérdekesebb regényét. — A magyar közönség folyton fokozódó igényeinek véllunk eleget tenni, midőn az «Egyetemes Regénytárt» a legnagyobb magyar regényíró legujabb művével gazdagítjuk. — Ugyancsak az V. évfolyamban fogjuk hozni Mikszáth egy kötetét, továbbá a pályázatunk alkalmával dicsérattal kitüntetett regényt. A külföldi regényirodalmakat Cherbuliez, Heyse, Feuillet, Ohnet stb. legujabb művei fogják képviselni.

MÜKEDVELŐK SZINHÁZA.

Szerkesztette

ADORJÁN SÁNDOR.

Kölcsővel ellátta

PAULAY EDE.

TARTALMA: Virágfakadás. Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Murai Károly* — **A függöny.** Monolog. Irta: *Eugène Verconsin.* — **A számocza.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *André Theuriet.* — **Hármas szövetség.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Torkos László* — **Vasárnap délután.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Eugène Labiche.* — **Hazaérkezés.** Monolog. Irta: *Richard Cortambert.* — **Az irodában.** Magánjelenet. Irta: *Porzolt Kálmán.* — **Elkésztett ötletek.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *E. D'Hervilly.* — **A varázslat.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Jaques Normand.* — **A kismama.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Karczag Vilmos.* — **Ő.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Najac Emil.* — **Az ajánlott levél.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Eugène Labiche.* — **Bál után.** Magánjelenet. Irta: *Szécsi Fer.*

Ára 1 frt 50 kr.

Előfizetési felhívás.

MARLITT E.

összes regényeire és elbeszéléseire.

A magyar közönség egy sokszor hangoztatott ohajának vélünk eleget tenni, midőn a csak nemrég elhunyt legkiválóbb német írónő

MARLITT E.

regényeit és elbeszéléseit, díszes egyöntetű illusztrált kiadásban bocsátjuk ki.

Hogy mennyire kedveli s szereti **Marlitt** műveit — melyek a modern regényirodalom legkiválóbb termékeihez tartoznak — a magyar közönség is, eléggé igazolja ama körülmény hogy csaknem minden regénye magyar nyelven végleg elfogyott.

Az egész vállalatot 25 krajczáros gazdagon illusztrált füzetekben bocsátjuk ki, a mi, tekintettel az igen szép kiállításra, valóban nagyon olcsó.

A gyűjteményt **Marlitt** egyik legérdekesebb regényével, »A vén kisasszony titka« cíművel kezdjük meg, ezt fogják követni rövid egymásutánban: **A pusztai herczegnő. Második feleség. Aranyos Erzsike. A kereskedelmi tanácsos házában** stb. című művei.

Minden 2 hétben egy 25 kros füzet jelenik meg s minden hazai könyvkereskedésből megszerezhetők.

Előfizetési ár postai bérmentes küldéssel:

Negyedévre (7 füzet) frt 1.75

Félévre (13 füzet) frt 3.25

Egész évre (26 füzet) frt 6.50

Mutatványúl az első füzet kívánatra bérmentve küldetik meg.

SINGER és WOLFNER könyvkiadóhivatala

Budapest, Andrásy-ut 10.

Az „Egyetemes Regénytár“-ban

eddig megjelent 82 kötet, szerzők szerint A B C rendben.

	évf.	kötet	frt	kr.
Abonyi. Magduska öröksége, regény	II.	7-8	1	—
A „pénzes molnár“ románcza	IV.	12	—	50
Aidé. Az uri körökben,	I.	18	—	50
„Almanach“, lásd Mikszáth Kálmán				
Beniczkyné. Saját kezébe, regény	I.	16	—	50
„Az“, regény	III.	1-2	1	—
A hegység tündére, regény	V.	1-2	1	—
Boisgobey. A kék fátvöl,	I.	7-8	1	—
Bródy. Emberek. Elbeszélések	III.	17	—	50
Bródy S. Faust orvos	V.	10	—	50
Burnett F. H. „A kis lord“, regény	IV.	16	—	50
Carmen Sylva. Tábori posta,	II.	17-18	1	—
Cherbuliez. Holdenis Meta,	III.	7-8	1	—
Collins. „Nem!“	I.	13-14	—	—
Conway. Beatrice házassága,	I.	4-5	1	—
Elő halott,	II.	3-4	1	—
Paulina,	V.	3-4	1	—
Csiky Gergely. Az elvált asszony, regény	IV.	1-2	1	—
Delpit A. A marquisné, regény	II.	13-14	1	—
E. A hitetlen,	III.	3-4	1	—
Dosztoevskij. Fehér éjszakák, regény	III.	18	1	—
Eckstein. Violanta,	I.	15	—	50
Feuillet. A halott,	I.	9	—	50
Az özvegy,	II.	6	—	50
Gonzales. Egy csontváz elbeszélése	I.	17	—	50
Gröller. A tábornok ur fia, elbeszélés	III.	10	—	50
Haggard Rider. „Ö“, regény	IV.	3-4	—	—
Kazár. Lég és föld. Kitérőlt évek, két elbeszélés	III.	9	1	50
„A szivárvány“, regény	IV.	15	—	50
Letneff. Anjuta. Orosz regény	IV.	17-18	—	—
Lindau. Jung Helén, elbeszélés	II.	9	1	50
Margitay. Megölt lelkek, regény	II.	5	—	50
Mikszáth. A lohinai fű, elbeszélés	I.	3	—	50
A fészek regényei, elbeszélések	II.	16	—	50
„Almanach 1888“, 14 elbeszélés	III.	5-6	1	—
„Almanach 1889-re“, 13 elbeszélés leg- kitünőbb magyar íróktól	IV.	5-6	1	—
„Almanach 1890-re“	V.	5-6	1	—
Ohnet. A banya, regény	I.	1-2	1	—
Lise Fleuron, regény	I.	10-11	1	—
A Croix-Mort grófnő, regény	II.	1-2	1	—
Sarah grófnő,	II.	10-11	1	—
Akarat,	III.	11-12	1	—
Rameau orvos	IV.	13-14	1	50
Utolsó szerelem	V.	1	1	—
Ouida. A freskók, regény	III.	15	—	50
Petelei. A fülemile, elbeszélés	I.	12	—	50
P. Szathmáry. Balassa Bálint, tört. regény	II.	12	—	—
A legszebb hercegnő, regény	III.	13-14	1	50
Tarchetti. A szív küzdelmei	V.	1	—	50
Tolnai. A jubilánsok, regény	I.	6	—	50
Turgenev. Első szerelem. Kipp-Kopp, elbesz.	II.	15	—	50
Uchard. Blaisot kisasszony, regény	III.	16	—	50
Welten. Egy éjszakára bezárva	I.	3	—	50
Werner. Szent-Mihály	IV.	9-10-11	1	—
Zola Emile. Álom, regény	I.	7-8	1	—

第一

HAPOZOG, FERNES LEM. I.

